„MIHAIL SADOVEANU"
Inventar Nr 25957

Biblioteca Bucureştilor

1
ianuarie
2001

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

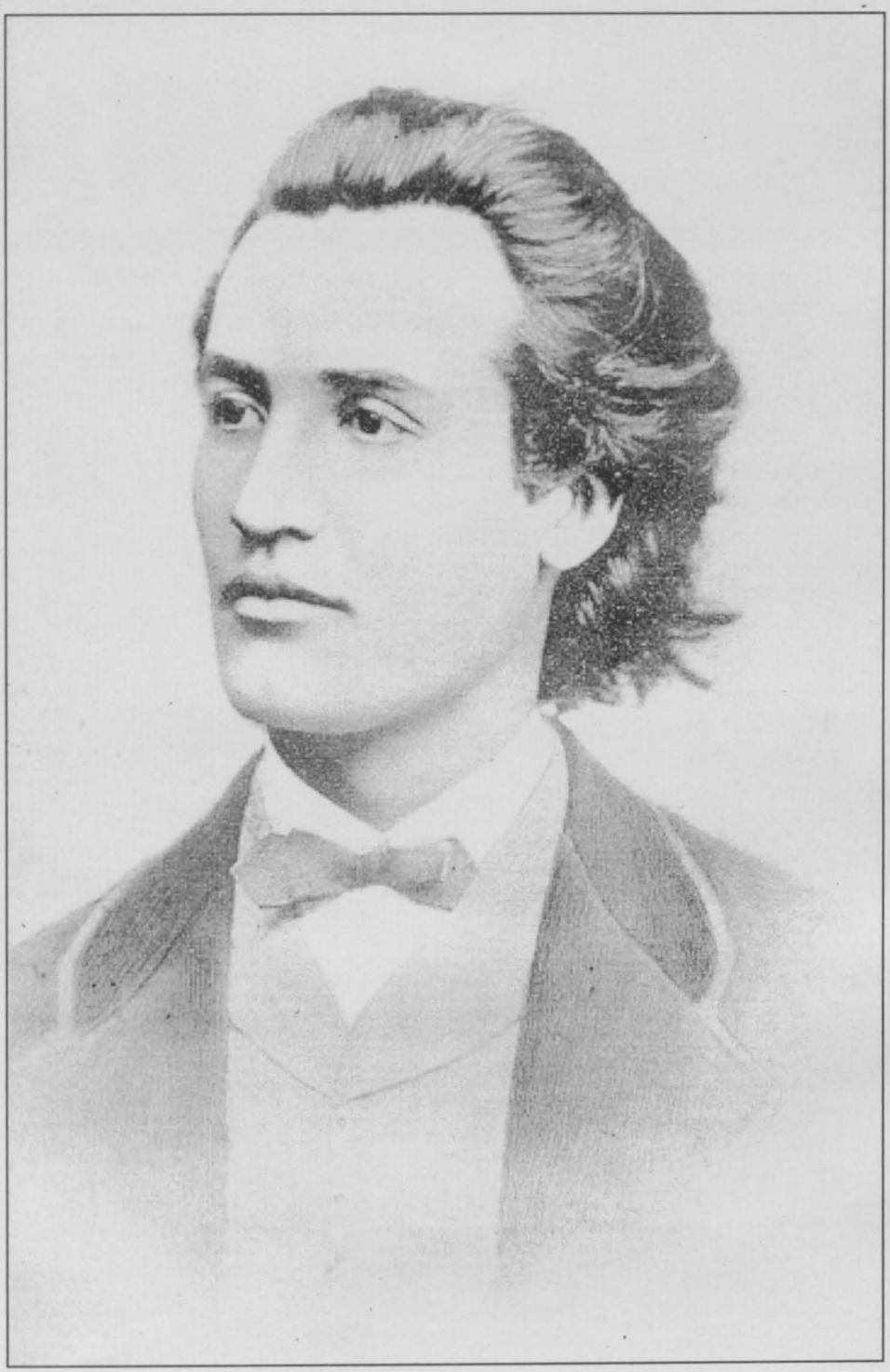

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Anul Eminescu 2

Bucureștii de altădată

Ana Maria ORĂȘANU – Vechi zidiri bucureștene – Palatul Șuțu 4

Istoria cărții

Virgil CÂNDEA – Cartea de colecție 6

Scrisoare din...

Anca PERVAIN – Biblioteca Județeană "Octavian Goga" Cluj 7

Autografe contemporane

Radu CÂRNECI – Poeme anticinegetice 12

Itinerar francofon

Teofil BĂLAJ – Mult înainte de telenovele... 14

Puncte de vedere

Nina VASILE – Originarul – un criteriu de lectură pentru opera lui Martin Heidegger .15

Meridian biblioteconomic

Consiliul Europei – Legislație și strategie în domeniul bibliotecilor în Europa ..18

David FUEGI – O apreciere calitativă asupra bibliotecilor din România întocmită pentru Consiliul Europei 22

EBLIDA – Orizonturi, Programe, Inițiative 34

Agenda culturală

Șerban C. ANDRONESCU – Gao Xingjiang, Nobel 2000 pentru literatură 35

"Zestrea" 35

Catalog 36

Dragomir MAGDIN – Popa Tanda din Popa Tatu 38

Calendarul evenimentelor culturale – ianuarie 2001 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arşavir ACTERIAN

Despre originea lui Mihail Eminescu

... Nu ne vom ocupa de multitudinea presupunerilor şi afirmaţiilor cari s-au făcut de cercetătorii vieţii lui Eminescu cu privire la originea lui. Ne vom permite însă, să facem o mică exegeză a textului referitor la această chestiune din "Viaţa lui Mihai Eminescu", această carte a d-lui G. Călinescu, scrisă cu atîta luciditate şi înţesată de sugestii, de imbolduri. Prilej de a face puţină lumină, acolo unde dl. Călinescu a crezut că e necesar să conserve întunerecul.

Aflăm astfel că prietenii îi ziceau poetului, desigur în glumă, "turcule". Asta spune ceva. Se apostrofează adeseori armenii astfel. Confuzia care se face între armeni şi turci e foarte răspîndită între români, fie că şi armenii şi turcii vin din orient, fie că mai toţi armenii vorbesc turceşte. Prietenii lui Eminescu ştiau probabil ceva de origina orientală a poetului, numindu-l "Turcule". Asemenea porecle nu vin chiar aşa, din senin.

După ce dl. Călinescu elimină ipoteticele, imaginarele origini turce, albaneze, suedeze, bulgare, rutene, adaugă: "Mai nouă şi mai măgulitoare este ipoteza unei descendenţe polone. O familie Eminowicz din Polonia, care numără doi poeţi (Ludwig Eminowicz şi Roman Eminowicz, m. oct. 1920), şi-a alcătuit nu de mult arborele geneologic. Ea a descoperit că se trage din Murad Eminowicz, negustor armean şi cetăţean al Liovului, după cum glăsueşte un manuscris din 1646, aflat la Biblioteca Ossolinski. Acesta era cel mai bogat din colonia celor 82 de familii armene din Liov iar casa sa străjuia mîndră între acelea ale familiilor Gluszkiewicz şi Domozyski din uliţa armeană. Trădare a sîngelui! În anul 1873, Eminescu trecea prin Cracovia, reşedinţă a ilustrei sale rude de azi, Dr. Vichentie Eminowicz, consilier comunal şi păşia şi în Lemberg. Dacă instinctul său atavic ar fi fost mai iute, poetul s-ar fi dus pe uliţa armeană şi ar fi contemplat îndelung, între casele Gluszkiewicz şi Domozyski, mîndra casă a străbunului său Murad Eminowicz. El însă umbla să scoată fotografie a bisericii Movileştilor şi de pe portretul unui Armaş din ţara Românească, ajuns mare cancelar al Poloniei.

Nu ştiu întrucît poate însemna o trădare a sîngelui faptul, că trecînd prin Cracovia, Eminescu nu şi-a vizitat rudele. Cît putea oare să-l intereseze pe poet nişte rude care crescuseră, trăiseră într-o altă civilizaţie şi altă cultură decît a lui? Ce sens ar fi avut pentru Eminescu să întîlnească nişte oameni de a căror rudenie nu era tocmai sigur?

Să ne ierte deci şi Eminescu că-i cercetăm indiscreţi viaţa, că-i cotrobăim sertarele şi cercăm să luminăm taina existenţei lui trudnice, care ne-a devenit atît de sfîntă după moartea lui. Să dăm însă cuvîntul strălucitului său biograf, dl. Călinescu, care mai dă unele relaţii importante asupra familiei Eminowicz. "Noi aflăm mai tîrziu pe urmaşii bogatului armean, înnobilaţi. O linie principală Eminowicz – Dolenga stărue în Polonia, o alta laterală, Eminowicz – Emberg, apare în Podolia. Un oarecare membru al familiei ar fi emigrat acolo şi s-ar fi legat prin căsătorie cu casa Emberg din Silezia, căci un Petru Eminowicz din Podolia se legitima la 1802, în faţa comisiei nobililor, ca descinzînd din sus numita casă sileziană. Ramura aceasta îşi întinde crengile pînă prin Bucovina şi Basarabia, în faţa Mohilăului, unde urmaşi ai ei au, zice-se, şi azi averi. Din ea se trage, fără îndoială Mihai Eminescu, ridicînd la trei numărul poeţilor daţi omenirii de nobila şleahtă polacă. Cei care sprijină această înrudire au băgat de seamă, cu multă perspicacitate, că cei mai mulţi din Eminowiczenii bucovineni şi basarabeni se chiamă tot Mihai. Ergo! Cineva însă, bizuindu-se pe această spiţă, a rămas uimit de un alt adevăr. Dacă numita familie polonă se izvodeşte din armeanul Murad Eminowicz, atunci şi Mihai Eminescu este armean. Şi iată-ne întorşi pe lîngă Marea Caspică, în Enigmatica Asie. Acel care în numele unei străvechi românimi se înspuma de indignare împotriva scursurilor străine.

Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subţire,
Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman.
Toată greco bulgărimea e nepoata lui Traian.

Năpăstuit de legendă şi de ştiinţa biografică, este întins de nouă naţii deodată".

Înţeleg prea bine indignarea lui Eminescu împotriva străinilor. Dar bulgăroii şi grecoteii pe care i-a biciuit în versurile lui, nu subînţeleg în mod necesar şi pe armeni. Cred că dl. Călinescu devenind polemic şi deci liric, încetează – în textul citat mai sus – de a fi logic. Presupunînd chiar că printre străinii aciuiţi pe acest hrănitor şi ospitalier pămînt românesc, pe care-i satiriza Eminescu, pot fi socotiţi şi armenii, aceştia – ca şi ori care alţi străini – nu sînt însă condamnaţi, decît întrucît nu se lasă asimilaţi şi activează cu bună ştiinţă sau chiar cu neştiinţă împotriva voinţei şi idealului colectiv. Nu ştim pînă la ce punct un Antim Ivireanu, un Asaki, un Conta, un Spiru Haret pot fi consideraţi români, dar sînt, cert, o grămadă de armeni anonimi în Istorie cari s-au topit în mod absolut în massa românească. Desigur că nu aceştia îl scîrbeau şi-l revoltau pe autorul Doinei şi al Scrisorilor. Poetul şi ziaristul Eminescu se simţea într-atît român – şi nu mai încape îndoială că era – încît denunţa şi stigmatiza în deplină sinceritate, cu violenţă, pe venetici, oricare ar fi fost. Nu ştiu de ce faptul că eşti de origine străină, împiedecă, interzice *să simţi* românește. Sîntem mai plastici decît îşi închipue unii. Nu e chiar imposibil – pentru unii din noi – să ne liberăm de strînsoarea unei realităţi, ca să intuim şi să adîncim, fără greş, o alta. [...]

Anuarul de cultură armeană ANI
iulie 1936

(Din vol. *Eminescu văzut de armeni*. Ediţie îngrijită şi texte selectate de Fabian Anton. Editura Ararat, 2000)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Când mă aflu faţă cu cei bătrâni, cu literatura din deceniile trecute, pare că sunt într-o cameră încălzită... simţi, că aceşti oameni erau într-un contact nemijlocit cu un public oarecare, mic ori mare, dar în sfârşit era un public. Faţă cu cei moderni parcă mă simt într-o cameră rece, şi într-o cameră rece, va fi observat oricine asta – pare că lipseşte ceva, nu căldura însăşi, ci ceva pipăit, parcă pe peretele curat fusese ceva şi nu mai este, sau simţământul în familie, când a murit cineva în casă. (*Fragmentarium*)

Exordiu

Trăind într-un timp pe care-l socotea al tuturor desacralizărilor şi profanărilor, un timp crepuscular, agonic, definit de el drept acela al unui amurg al zeilor ("E apus de Zeitate ş-asfinţire de idei" – *Memento mori*), timp al "nimicniciei", al hegelianei "morţi a artei", Eminescu a fost unul dintre acei poeţi, binecuvântaţi sau damnaţi, care au înţeles – în sensul grav, total, al înţelegerii prin întreaga lor fiinţă – că poezia este cunoaştere sacră, consacrată, diferită de orice altă cunoaştere profană.

Asemenea unui erou mitic ce bea dintr-o cupă de o fatală ambiguitate, dătătoare de moarte şi de viaţă totodată, vinul unei fericite juvenţe şi al unui funest legământ, tânărul Eminescu, meditând asupra propriei sale existenţe, într-o oră de moroză delectare şi contemplând – cum spune el – "cifra vieţii cea obscură", bea – din nou cuvintele lui – "păharul poeziei înfocate" (*Memento mori*). Nu recunoaştem, oare, în gestul imaginar al poetului, ca şi în acela al eroului mitic, momentul culminant, de împlinire al unui rit? Ca într-un rit iniţiatic, Poetul se cumineacă cu Poezia, pentru ca să ne-o comunice. [...]

(Nicolae BALOTĂ, *Eminescu – poet al iniţierii în poezie*, Editura Cartea Românească, 2000)

Memento mori
(Panorama deşertăciunilor)

Turma visurilor mele eu le pasc ca oi de aur,
Când a nopţii întunerec – înstelatul rege maur –
Lasă norii lui molateci înfoiaţi în pat ceresc,
Iară luna argintie, ca un palid dulce soare,
Vrăji aduce peste lume printr-a stelelor ninsoare,
Când în straturi luminoase basmele copile cresc.

Mergi tu, luntre-a vieţii mele, pe-a visării lucii valuri,
Până unde-n ape sfinte se ridică mândre maluri,
Cu dumbrăvi de laur verde şi cu lunci de chiparos,
Unde-n ramurile negre o cântare-n veci suspină,
Unde sfinţii se preîmblă în lungi haine de lumină,
Unde-i moartea cu-aripi negre şi cu chipul ei frumos.

.....

Quand tout fraîches comme de jeunes filles, les belles fables poussent, alors
Je ramène au pâturage tous mes rêves, ces moutons d'or,
Tandis que l'étoilé maure, roi des ténèbres nocturnes
Quitte son vaste lit céleste fait de duveteux nuages,
Et la lune d'argent et ronde, ce soleil au pâle visage,
Déverse à travers la neige des étoiles son unique urne.

Va-t-en canot de mon être sur les ailes des vagues de songes
Jusque là où les eaux saintes baignent des rives où s'allongent
Des treillis des cyprès sombres, des bosquets de laurier vert,
Où parmi de vieilles branches les chants ne s'arrêtent jamais,
Où vêtus de lumière pure les saints viennent se promener,
Et la mort aux ailes noires, longues, montre sa beauté sans pair.

.....

Traduction: Dan Solomon

Wenn die Herde meiner Träume ich wie goldene Schafe weide
Und die dunkle Nacht als Maurenkönig trägt ihr Sterngeschmeide,
Wenn im Himmelspfühl die Wolken bauschen sich wie Kissen fahl,
Wenn der Silbermond wie eine bleiche Wolke wandelt droben
Und sein Licht in Sterngestöber zauberhaft die Welt umwoben,
Wenn wie Mädchen hold in Beeten wachsen Märchen ohne Zahl –

Dann zieh hin, du meines Lebens Kahn, auf lichten Traumeswellen,
Um in heiligen Gewässern nach dem Uferrand zu schnellen,
Wo die Lorbeerhaine grünen und Zypressen stehen dicht,
Wo, in dunklen Zweigen seufzend, ewige Gesänge schallen,
Wo die Heiligen in langen, leuchtenden Gewändern wallen,
Wo der Tod mit schwarzen Schwingen weilt und schönem Angesicht.

.....

Übersetzung: Dieter Fuhrmann

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureştii de altădată

Vechi zidiri bucureştene

Palatul Şuţu

Ana Maria ORĂŞANU

"Cu aspectul său de castel romantic flancat de patru turnuri, Palatul Şuţu minuna lumea şi trecătorii se opreau să caşte gura în faţa soarelui poleit, înconjurat de raze, ca la Versailles, pironit deasupra porţilor de fier".

Constantin Argetoianu

De regulă, timpul îşi pune amprenta pe vechile zidiri. Se modifică volume şi faţade, structurile se degradează sau funcţionarea determină diverse schimbări. Edificiile ne apar diferite de aspectul lor iniţial şi doar prin efortul imaginaţiei sau al restauratorilor le regăsim înfăţişarea de odinioară.

Excepţiile sunt rare şi valoroase. Notabilă este situaţia Palatului Şuţu, încântătoarea prezenţă arhitecturală situată la intersecţia B-delor I.C. Brătianu şi Carol I. Azi, ca şi în întreaga sa existenţă, casa şi-a trăit propria istorie, parcă fără să resimtă tumultul vieţii citadine, în continuă prefacere, din jurul său.

Palatul Şuţu este o pagină interesantă de istorie comunitară. Construcţia, creaţie artistică remarcabilă prin originalitate, a reprezentat un adevărat pol al vieţii mondene bucureştene de la sfârşitul secolului al XIX-lea; din 1959 aici funcţionează o prestigioasă instituţie culturală: Muzeul de Istorie şi Artă al Municipiului Bucureşti.

Costache Şuţu (1799 – 1875) este cel care şi-a clădit această frumoasă reşedinţă pe un teren primit ca zestre de soţia sa, Roxandra, parte din vasta proprietate cantacuzină a Colţei. Om al vremii sale, deţinător a importante demnităţi (Preşedinte al Curţii de Apel Bucureşti în 1836, mare logofăt al Dreptăţii în 1848 şi ministru al Dreptăţii în 1850), C. Şuţu s-a implicat şi în culisele politicii participând la comploturile organizate împotriva domnitorilor Gh. Bibescu (1843) şi Alex. I. Cuza (1864).

Construcţia palatului a fost încredinţată unor profesionişti, "arhitectorii" Conrad Schwink şi Johann Veit. Lucrarea s-a săvârşit între anii 1833 – 1835, fiind printre primele lucrări de autor ale Capitalei. Documentele timpului atestă aspecte interesante referi-

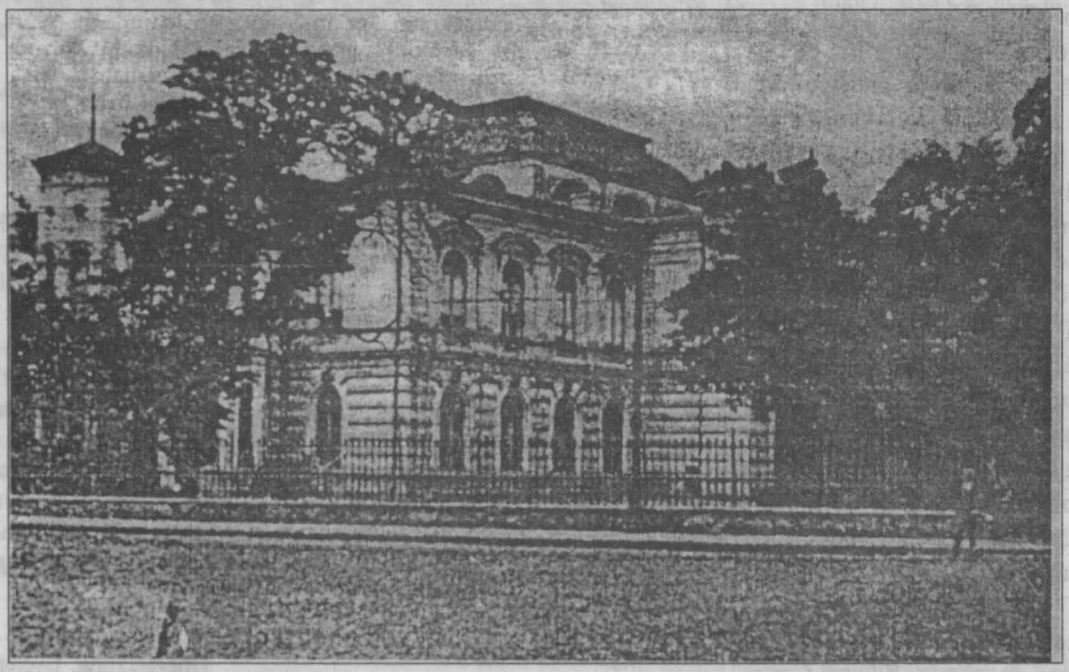

Palatul Şuţu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Grigore şi Irina Şuţu

Cadril compus pentru o petrecere la Palatul Şuţu (16 februarie 1862)

toare la mersul şantierului, precum şi la relaţiile dintre beneficiar, constructori şi autorităţi. Astfel, aflăm că la 29 martie 1832 Agia politiei aviza împrejmuirea proprietăţii cu zid de piatră după ce verificase pe teren respectarea limitelor legale. Alt document încheiat la 25 mai 1834 consemnează reclamaţia proprietarului către Vornicia Bucureştilor semnalând nerespectarea caietului de sarcini de către arhitecţi.

Casa a fost terminată în 1835 şi proprietarii se mândreau cu înfăţişarea ei deosebită. Volumul cu două niveluri expunea faţade simetrice câte două, cu turnuleţe octogonale de colţ şi ferestre înalte, ogivale. Compoziţia plastică era de factură neogotică, după moda europeană, dar neobişnuită în peisajul bucureştean al vremii. Interioarele spaţioase, în majoritate saloane, se grupează în jurul holului central cu scară monumentală. În anul 1862, s-au realizat lucrări suplimentare de plastică decorativă. Noii proprietari ai casei, Grigore şi Irina Şuţu, au apelat la arta lui Karl Storck pentru ambientarea zonei centrale. De atunci datează pictura interioară şi luminătorul. Tot atunci s-a înlocuit împrejmuirea zidită cu una din fier forjat, lăsând privirii bucureştenilor toate minunăţiile curţii. Într-adevăr, o grădină spaţioasă înconjura clădirea şi cuprindea câteva curiozităţi agreabile. În faţă era bazinul cu havuz iar din iarbă răsăreau pitici din porţelan pictat şi păuni cu mers graţios; în spate, se instalase un ceas solar, asemănător celui de la Patriarhie. El marca miezul zilei când praful de puşcă presărat pe piatră se aprindea sub căldura soarelui. Impresionante erau şi porţile forjate încununate de câte un soare susţinut de doi lei. Să nu uităm nici istoria stemei montate de Costache Şuţu pe frontispiciul edificiului, care reunea reprezentarea heraldică a familiei şi însemnele celor două principate româneşti. Considerată iniţial pretenţioasă (sau tendenţioasă), a fost curând îndepărtată; abia în timpul domniei lui Carol I s-a acceptat refacerea ei, după cum se poate vedea şi în prezent.

Acest excepţional cadru ambiental a constituit una dintre cele mai spectaculoase scene ale vieţii mondene din Capitală, căci soţii Grigore şi Irina Şuţu erau recunoscuţi ca amfitrioni. Casa lor cu saloane anume zidite pentru primiri şi recepţii era deschisă tuturor amatorilor de petreceri din înalta societate românească. Lumea artelor, a politicii şi a afacerilor anima balurile şi carnavalurile organizate acolo. Şuţu şi Oteteleşeanu erau reşedinţele care polarizau interesul monden, unde muzica şi dansul nu se terminau, unde feeria şi luxul vestimentar concurau cu preţiozitatea decorului arhitectural.

Ultimul proprietar al palatului, C. Şuţu, l-a vândut în anul 1942 CEC-ului. De atunci a fost utilizat pentru diverse servicii publice, până în 1956 când a fost atribuit pentru amenajarea Muzeului de Istorie a oraşului Bucureşti.

La 24 ianuarie 1959 Palatul Şuţu şi-a redeschis porţile pentru publicul larg, dornic să cunoască trecutul bucureştean. Inaugurarea muzeului marca două momente de referinţă: Centenarul Unirii Principatelor Române şi 500 de ani de atestare documentară a Capitalei sub numele de Bucureşti, ca urmare a descoperirii hrisovului emis de Vlad Ţepeş la 20 septembrie 1459 din "cetatea Bucureştilor".

În jurul Palatului Şuţu oraşul s-a transformat radical, fără să-l afecteze. S-au croit bulevarde, a dispărut Turnul Colţei, s-a înălţat Universitatea cu tot ansamblul său, dar frumosul edificiu domină zona, prin vechimea şi prin tezaurul patrimonial al comunităţii locale pe care îl adăposteşte.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

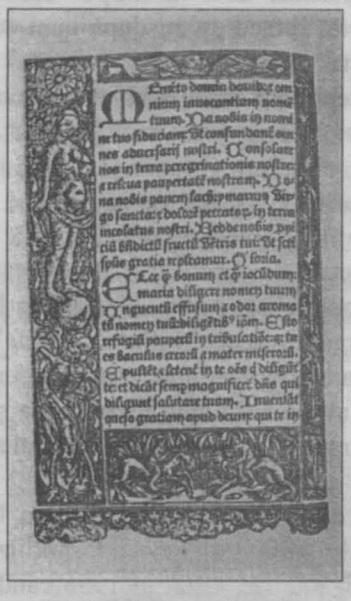

Cartea de colecție

Virgil CÂNDEA

O carte despre Carte ca suport de reflecție şi generator de admirație este unul dintre cele mai înalte omagii care pot fi aduse acestui minunat fruct al minții şi al iscusinței omului.

Cartea este în funcția sa cea mai înaltă recipient şi herald al Adevărului divin, dar deopotrivă tezaur de înțelepciune şi știință, mentor şi dascăl – educator, dar şi duhovnic – , operă de artă, performanță tehnică, bijuterie, dar şi valoare economică uneori uriaşă. Cartea este relicvă sacră, obiect de cult şi operă de artă religioasă. Lectura *Evangheliei* este prezența lui Hristos în misterul liturgic. Ctitorirea Casei Domnului (biserica) era obligatoriu însoțită cândva de dăruirea Cuvântului Domnului, somptuos scris pe pergament şi împodobit cu aur şi nestemate – ca *Evangheliarul de la Humor*, în care Ştefan-vodă, în atitudine de ctitor, oferă Sfânta Carte Fecioarei şi Pruncului Iisus. Cartea este acumulator de memorie, stimulant al cugetării, generator de emoții, ordonator al universului, revigorant al virtuților, izvor de desfătare. Evocând, din unghi diferit dar cu aşezare similară, polivalența Cărții, în magnifica sa *Istorie a lecturii* (1996, operă deja publicată în zece țări), Alberto Manguel a meritat aprecierea de a fi scris "o scrisoare de dragoste" pentru "cea mai civilizată dintre pasiunile umane"; unui asemenea demers s-a asociat doamna Ana Andreescu.

Cartea defineşte însă şi un mod privilegiat de civilizație, studiat, canonizat, exaltat de savanți, *Civilizația cărții*. Ea este universală şi se regăseşte ca idealuri, ambiții şi realizări, în forme specifice, dar fundamental aceleaşi, pe toate meridianele lumii. Tocmai această universalitate i-a îngăduit autoarei cărții de față să evoce *Cartea*, după cercetarea asiduă, metodică, pasionată a unui fragment al acestei civilizații, cartea bibliofilă.

Prin cartea de față doamna Ana Andreescu ne oferă nu numai o instructivă şi deosebită introducere în civilizația cărții, ci şi temeiurile reconfortante ale unei noi reflecții asupra locului românilor în această civilizație ca receptori ai valorilor universale.

Mai întâi, pentru că pietrele de vad, operele eminente prin autori, cuprins, măiestrie grafică, valoare bibliofilă, prezentate în acest volum, sunt toate selectate din colecții româneşti particulare contemporane, pe care d-na Ana Andreescu, prin preocupările şi activitatea sa îndelungată în acest domeniu, le cunoaşte mai bine ca orice alt specialist de la noi. În al doilea rând prin faptul că în România celei de-a doua jumătăți a secolului XX, în ciuda avariilor regimului totalitar, multe familii marginalizate sub raport politic sau economic erau însuflețite de idealuri înalte de spiritualitate şi cultură, comparabile cu tot ce era mai bun în viața intelectuală a Lumii libere.

(Cuvânt înainte la vol. *Cartea de colecție* de Ana Andreescu, Editura Meridiane, 2000)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scrisoare din... *Cluj – Napoca*

Biblioteca Județeană "Octavian Goga"

Anca PERVAIN

Data exactă de înființare a bibliotecii publice "Octavian Goga" poate da naștere unei oarecari controverse. Dacă luăm în considerare o notă informativă datată 10 octombrie 1951, Biblioteca Regională Cluj a luat ființă în august 1950 prin trecerea Bibliotecii Municipale în subordinea Sfatului Popular al Regiunii Cluj. Dacă avem în vedere HCM-ul 1542 din 1951 prin care, pe de o parte se definea structura organizatorică a bibliotecilor publice, regionale, raionale, comunale și sătești iar pe de altă parte se reglementa rolul și condițiile lor de funcționare, atunci putem spune că 1951 este anul de înființare a viitoarei biblioteci județene.

În fapt, însă, istoria acestei biblioteci începe imediat după al doilea război mondial, în 1945, odată cu înființarea Bibliotecii Populare din Cluj. Sediul ei a fost la început pe str. Émile Zola nr. 1 la parter, în localul unei foste prăvălii, apoi în Piața Libertății nr. 2. Pe data de 2 aprilie 1949, primăria municipiului Cluj preia în subordine biblioteca cu întregul inventar (7.185 de volume) și cele trei bibliotecare, plătite din veniturile realizate de bibliotecă.

După preluare, biblioteca primește un nou sediu în Piața Malinovski nr. 5.

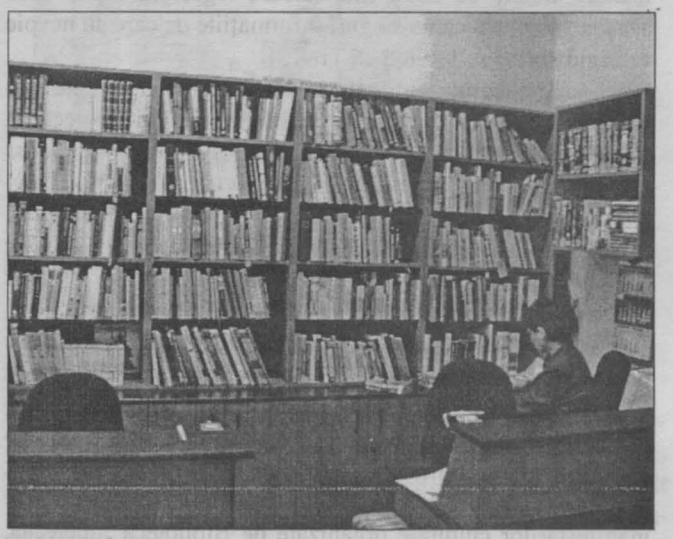

În anul 1952 biblioteca deținea un fond de carte de 13.500 de volume și avea înscriși 2.519 cititori. Tot în acest an biblioteca primește un nou spațiu în Piața Libertății nr. 30.

În anul 1957 fondul de carte atinge 61.432 volume, iar cititorii înscriși ating cifra de 10.132, cu o frecvență de 206 cititori zilnic, și un număr de 131.941 de publicații consultate.

De-a lungul timpului sediile în care a funcționat biblioteca au fost desigur numeroase. Niciodată însă spațiile repartizate nu au fost cele adecvate desfășurării activității de bibliotecă, fiind insuficiente și necorespunzătoare.

Funcționând ca bibliotecă publică, cu caracter enciclopedic, înlesnind accesul la informație al tuturor categoriilor socio-profesionale, biblioteca și-a dezvoltat continuu baza materială constituită din colecții reprezentative de cărți, periodice, documente grafice și audio-vizuale și și-a perfecționat și diversificat serviciile oferite utilizatorilor săi.

Biblioteca a cunoscut o dezvoltare rapidă după evenimentele din decembrie 1989, mai ales datorată schimbării politice manageriale, ca urmare a contactelor cu biblioteci publice din Occident (Marea Britanie, Olanda, Grecia, Ungaria, Danemarca etc.) și a cunoașterii strategiilor aplicate de acestea. Ca urmare a acestei schimbări de mentalitate întreaga activitate a bibliotecii publice este orientată în scopul satisfacerii cerințelor utilizatorilor.

La 31 decembrie 1999 biblioteca era frecventată de peste 456.000 de utilizatori, care au consultat un număr de 1.006.255 de documente, frecvența medie zilnică fiind de peste 1.800 de utilizatori. La aceeași dată biblioteca deținea un număr de aproximativ 675.922 de documente de bibliotecă, urmărindu-se în permanență în cadrul ***Serviciului de achiziții*** introducerea în bibliotecă a titlurilor nou apărute, completarea lipsurilor din colecțiile deja existente, îmbogățirea colecțiilor speciale ș.a.

Toate documentele intrate în bibliotecă sunt prelucrate de ***Serviciul de Dezvoltare și Prelucrare a Colecțiilor*** care, începând cu anul 1992, a demarat procesul de prelucrare automatizată a colecțiilor din bibliotecă. S-a început cu automatizarea evidenței publicațiilor monografice achiziționate, utilizând o aplicație a softului ORACLE. Acest fapt a permis, pe lângă creșterea rapidității și acurateței operațiilor de evidență (generarea proceselor verbale de predare-primire de către secțiile și filialele de împrumut, completarea Registrului de Inventar, și a RMF-ului. Partea I– Introducerea documentelor), și regăsirea automatizată a documentelor de către bibliotecari după: primul autor, titlul documentului, cuvânt din titlu, editură și indicele de cotă sistematic.

Din anul 1997 acest serviciu a trecut la prelucrarea automatizată în rețea a publicațiilor monografice prin utilizarea programului intergrat de bibliotecă TINLIB, prelucrare care a inclus atât catalogarea, cât și evidența. Prelucrarea în rețea a impus, pentru o mai bună operativitate, reorganizarea circuitului tradițional al operațiilor, evidența realizându-se ca finalitate. Toate publicațiile introduse prin ORACLE au fost transferate în noua bază de date creată în TINLIB. În anul 1998 s-a pus la dispoziția utilizatorilor bibliotecii un program de bibliotecă numit OPAC, care permitea căutări directe în catalogul informatizat după: autori, titluri, subiecte, cuvinte cheie, căutări combinate.

Începând cu anul 2000 acest serviciu a trecut la clasificarea documentelor potrivit primei ediții medii internaționale în limba română a CZU (1997/1998), ediție care adoptă modificările survenite pe plan internațional (în special diviziunea 004. Știința și tehnologia calculatoarelor și clasa

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

8. Limbă. Lingvistică. Literatură). În acest fel clasificarea realizată în cadrul serviciului s-a raliat procesului de uniformizare a acestei operații pe plan național și internațional, începându-se totodată și colaborarea la proiectul Catalogul Național Partajat, inițiat în cadrul Programului de Automatizare a Bibliotecilor Publice din România.

Dacă ținem cont că o bibliotecă publică își îndeplinește funcția atunci când reușește să satisfacă nevoile utilizatorilor săi, respectiv interesele lor de lectură și informare, prin punerea la dispoziția acestora a fondului de care dispune, putem spune că Biblioteca Județeană prestează în acest moment servicii complete și complexe în cadrul secțiilor de împrumut la domiciliu pentru adulți și copii, al celor trei filiale în cele mai importante cartiere ale orașului, al Sălii de lectură și în cadrul secțiilor speciale, Mediateca, Centrul de Informare Comunitară, Colecțiile speciale, Asistență de specialitate, relații și schimb interbibliotecar.

În ***Secțiile de împrumut*** se urmărește cu precădere o bună comunicare a colecțiilor pentru regăsirea rapidă a informației și punerea în valoare a ofertei de documente, orientarea utilizatorilor în spațiul de acces liber și dezvoltarea facilităților pentru public.

În acest sens au fost reorganizate, modernizate și dotate cu mobilier și aparatură toate punctele de servicii în care se lucrează direct cu publicul. Colecțiile secțiilor de împrumut de la filiale sunt oferite în proporție de 90% în sis-

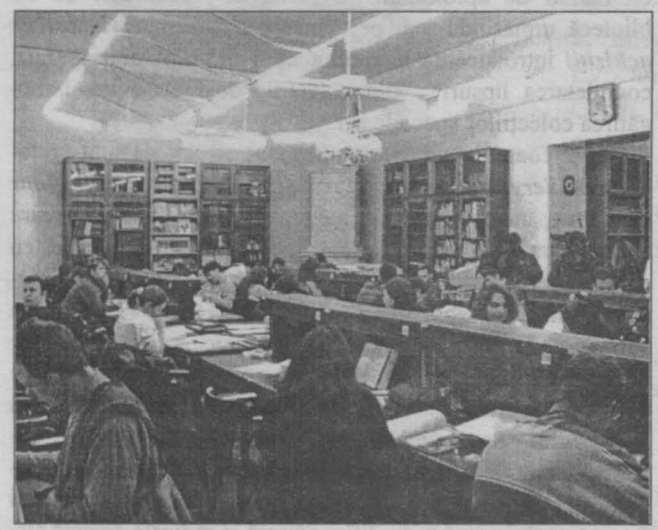

tem de acces liber la raft. Fondul selectat pentru expunere întrunește calitățile unui fond activ și atractiv-estetic, menținut în aceste coordonate prin girul dat de circulația documentului și prin grija permanentă pentru aspect și integritate.

Pentru a satisface dorința utilizatorilor de a găsi publicațiile organizate și în funcție de interesele lor de lectură nu numai în sistem CZU, s-a procedat la o organizare alternativă prin constituirea de grupe tematice. Aceste grupe au fost stabilite după un studiu atent al opțiunilor utilizatorilor. Ele reunesc fie publicații din mai multe domenii care se circumscriu temei (ex.: Fenomene paranormale, Examene, Totul despre mine, Casa și grădina) fie publicații din același domeniu grupate pe teme (ex.: Romane de dragoste, Carte SF și horror, Oameni care au influențat istoria). Pentru copii grupele tematice s-au constituit în funcție de vârstă și de preferințele manifestate (ex.: Povești cu animale și păsări, Povești și povestiri istorice, Lumea înconjurătoare). Unele grupe sunt comune pentru adulți și copii.

Acest nivel de comunicare a colecțiilor oferă mai multă flexibilitate în organizare, este atractiv și reține atenția și interesul utilizatorilor.

Orientarea publicului în spațiul cu acces liber se realizează prin indicatoarele de dirijare, inscripționările de pe fiecare raft, etichetele colorate, simboluri etc.

Prin serviciul de rezervare de carte și prin oferirea posibilității de a obține telefonic informații de la toate punctele de servicii am oferit utilizatorilor facilități noi, bine primite și apreciate.

În cadrul ***filialei Mănăștur*** funcționează o secție cu profil economico-juridic, care vine în întâmpinarea nevoilor utilizatorilor angrenați în procesul de transferare a economiei românești spre o economie de piață. De aceea fondul de documente este constituit din cărți și publicații seriale din domeniile: finanțe, sistemul bancar și monetar, legislație, drept, științe sociale, economie politică, contabilitate ș.a. și din periodice ca "Monitorul", "Lumea afacerilor", "Bursa", "Capital", "International Financial Statistic", "Public Administration" etc. La dispoziția celor interesați se află baza de date legislative LEX EXPERT.

Toate secțiile și filialele bibliotecii desfășoară periodic acțiuni culturale susținute: lansări și prezentări de carte, expoziții de carte și pictură, întâlniri cu scriitorii, concursuri cu diferite teme ș.a.

Sala de lectură a bibliotecii, deținătoare a colecțiilor de bază, are o capacitate de 81 de locuri. Fondul de carte al Sălii de lectură este dispus atât la raftul liber (lucrările de referință) cât și în depozite. Tot aici se găsește o importantă colecție de periodice românești și străine. În prezent sunt în curs de amenajare 2 stații de lucru pentru utilizatori, dotate cu două calculatoare legate în rețea, unde aceștia vor putea căuta singuri informațiile de care au nevoie folosind softul de bibliotecă TINLIB.

Enumerăm aici câteva din enciclopediile cele mai reprezentative din fondul de referință al sălii de lectură: *Britanica. Book of the Year: Events of 1994*, *Brockhauss Enzyklopädie: in vierundzwanzig banden*, vol.1-24, *Encyclopaedie Judaica*, vol.1-18, *Encyclopaedia Universalis*, tome 1-30, *New Standard Encyclopedia*, vol.1-20, *The Encyclopedia Americana*, vol.1-30, *The World Book Encyclopedia*, vol.1-22 etc.

Mediateca, înființată acum 10 ani, ca o secție ce se adresa inițial melomanilor, s-a dezvoltat continuu, lărgindu-și sfera activității. În momentul de față pune la dispoziția utilizatorilor ei o colecție bogată de materiale compusă din discuri de vinil, CD-uri, CD-ROM-uri, casete audio și video, diafilme, diapozitive, benzi de magnetofon, înregistrări ale manifestărilor culturale organizate de Biblioteca Județeană, conferințe și voci celebre (scriitori, artiști, oameni de cultură) documentare, volume de carte și publicații periodice, partituri muzicale etc. Publicul Mediatecii este format în marea majoritate din tineri (elevi și studenți) care solicită zilnic informații din diverse domenii, cele mai multe aflate pe suport electronic (CD-uri și CD-ROM-uri). Sunt posibile și audițiile în grupuri mici organizate de personalul care lucrează aici. Mediateca este dotată cu 7 postuni de ascultare cu căști, două televizoare și cinci combine audio dotate cu toate facilitățile aferente, trei video player, trei magnetofoane, căști audio, stație de amplificare, incinte acustice, reportofoane, microfoane, stative, conectică, cabluri și 2 cal-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

culatoare pentru public.

Deschis la 16 iunie 1997, ***Centrul de Informare Comunitară*** (CIC) al Bibliotecii Județene "Octavian Goga" a fost creat în cadrul unui proiect PHARE de dezvoltare a serviciilor publice – PLDP (Public Libraries Development Project) – , în parteneriat cu biblioteci din Marea Britanie, Olanda, Grecia și Ungaria, fiind primul centru de acest tip din țară într-o bibliotecă publică. După modelul acestuia au fost deschise ulterior centre de informare în cadrul bibliotecilor județene din Brașov, Iași, Piatra-Neamț, Tulcea, și în Biblioteca Municipală "B.P.Hașdeu" din Chișinău.

Obiectivul acestui centru este acela de a satisface necesitățile de informare ale cetățeanului. Informațiile oferite sunt din diverse domenii: administrație, asistență socială, asistență medicală, documentare europeană (în cadrul Centrului funcționează un Punct de Informare al Consiliului Europei), cultură, drepturile omului, educație și învățământ, legislație, minorități, organizații internaționale, sport, statistică, turism etc. Sursele de informare ale Centrului sunt multiple, informația fiind stocată fie pe suport tradițional – periodice, enciclopedii, cărți, pliante, broșuri etc., fie pe suport electronic (CIC are baze de date proprii pe domeniile "asistență socială" și "asistență medicală", care cuprind informații referitoare la instituțiile de profil și activitățile desfășurate de personalul acestora în municipiu sau județ, precum și un program ce prezintă legislația în vigoare), CD-ROM-uri, fișiere

electronice, dischete. Furnizarea informației către cei interesați se face fie direct, fie prin telefon/fax sau prin poștă (în funcție de solicitări). Utilizatorii acestui serviciu sunt atât persoane fizice cât și persoane juridice (organizații guvernamentale și nonguvernamentale).

"***Bibliosan*** – o bibliotecă pentru sănătate" este un serviciu extern al Bibliotecii Județene "Octavian Goga", inedit pe piața serviciilor culturale în țara noastră. El se înscrie în planul de diversificare a serviciilor bibliotecii publice românești și extindere spre segmente noi de utilizatori. În acest caz este vorba despre pacienții, aparținătorii și personalul medical al unui mare complex spitalicesc care deservește județele din Transilvania.

Bibliosan-ul funcționează din 1 februanie 1999 în incinta Spitalului de Recuperare. Tot fondul de carte și periodice este oferit în acces liber.

Constituită în anul 1968 dintr-un fond numit la început "Documentar", secția de ***Colecții speciale*** deține în prezent manuscrise, carte veche românească și străină apărută până în anul 1900, cărți poștale ilustrate, grafică, pliante, hărți și atlase vechi, carte rară bibliofilă, cărți cu autografe ale personalităților naționale și locale, ex-libris-uri etc. În patrimoniul secției se află manuscrise originale ale unor personalități de excepție ca Lucian Blaga, Mircea Eliade, Octavian Goga etc. Utilizatorii acestui fond sunt în majoritate cercetători, oameni de cultură reputați sau studenți.

Dintre cărțile vechi românești menționăm câteva din cele mai valoroase: *Cazania lui Varlaam* (1643), *Noul Testament de la Bălgrad* (1648), *Viețile Sfinților* (1653), *Chiriacodromionul de la Bălgrad* (1699), *Liturghier* (Târgoviște, 1713), *Penticostarion* (Râmnic, 1743), un manuscris necunoscut al *Alexandriei* (1741), iar dintre cărțile străine vechi (apărute înainte de 1700) valoroase ediții elzeviriene, plantiniene și aldine.

Biblioteca a achiziționat în 1968, de la o persoană particulară, un codice miscelaneu, care cuprinde în prima parte un manuscris al *Alexandriei*, variantă necunoscută cercetătorilor iar în partea a doua, o *Cronică adică poveste pentru unguri*. Codicele, un volumaș cu formatul de 15*18,5 cm, are 59 de file numerotate de la 1 la 59, plus 3 file nenumerotate. Volumul, în legatură de epocă, s-a conservat bine, deși a trecut pe la mai mulți proprietari și a fost citit extrem de mult. Din cele 59 de file pe care se întinde textul *Alexandriei* lipsește doar una singură, numărul 9, iar din prima filă sunt rupte ultimele patru rânduri. Foaie de titlu nu există și probabil că nici n-a fost vreodată. Pe prima filă este înscris și titlul manuscrisului: "Începutul cu Dumnezeu al Aliksandriei" ("Studii și cercetări de bibliologie", serie nouă, XII. Un Manuscris necunoscut al *Alexandriei* (1741) – Vasile Stanca).

Cartea este scrisă cu caractere chirilice ce imită tiparul. A fost copiată în anul 1741 în localitatea Craiova din Bihor de către Vasilie Pantor, probabil la cererea sau din porunca unei înalte fețe bisericești. Manuscrisul bihorean al *Alexandriei* se caracterizează nu numai printr-o ținută grafică excepțională, dar și prin redarea îngrijită a conținutului, fără deformări sau confuzii.

În fondul de carte al secției se regăsesc aproape în totalitate fotocopiile manuscriselor eminesciene, obținute prin bunăvoința instituțiilor care dețin originalele. În ultimii ani s-a creat Fondul de Grafică Modernă care cuprinde lucrări incluse în prima și a doua Bienală de Grafică organizate la Cluj între 1997 – 1999.

Prin statutul pe care îl are, Biblioteca Județeană "Octavian Goga" acordă asistență de specialitate bibliotecilor publice din județ prin ***Serviciul asistență de specialitate, relații și schimb interbibliotecar***. Două biblioteci municipale, două orășenești și 78 de biblioteci comunale sunt asistate și coordonate metodic în procesul de formare și dezvoltare profesională. Acestea primesc sprijin și în organizarea activităților culturale specifice: expoziții de carte, întâlniri cu scriitori, editori și alți oameni de cultură ai județului. Întâlnirile de lucru sunt organizate pe grupuri mici în care intră biblioteci apropiate teritorial, constituite în șase centre metodice. Deși administrativ sunt sub autoritatea consiliilor locale, orientarea achiziției de carte și îndrumarea profesională a personalului sunt făcute de către bibliotecarul de la serviciul metodic al bibliotecii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Actualmente, întreaga activitate a Bibliotecii Județene "Octavian Goga"(sistemul de catalogare, împrumut, achiziții, Depozit Legal etc.) este în bună parte informatizată.

Procesul de automatizare a bibliotecii a debutat în anul 1992, odată cu conștientizarea importanței acestui domeniu în viața bibliotecii publice și cu achiziționanea primului calculator.

În prima etapă s-a urmărit:

- automatizarea serviciilor de bibliotecă (catalogare, achiziții, circulație, înscrierea cititorilor, împrumutul la domiciliu);
- trecerea de la accesul local la sursele externe (accesul în baza de date la distanță – alcătuirea rețelei bibliotecii);
- dezvoltarea noilor servicii și instruirea personalului;
- introducerea softului integrat de bibliotecă TINLIB;
- dotarea cu echipament și software a sediului central și a filialelor.

Laboratorul de Informatizare are în dotare 53 de calculatoare (la sediul central și la filialele bibliotecii), 4 servere, 8 hub-uri, 5 switch-uri, 5 imprimante, 6 modemuri, 1 scaner, 8 cititoare de barcod.

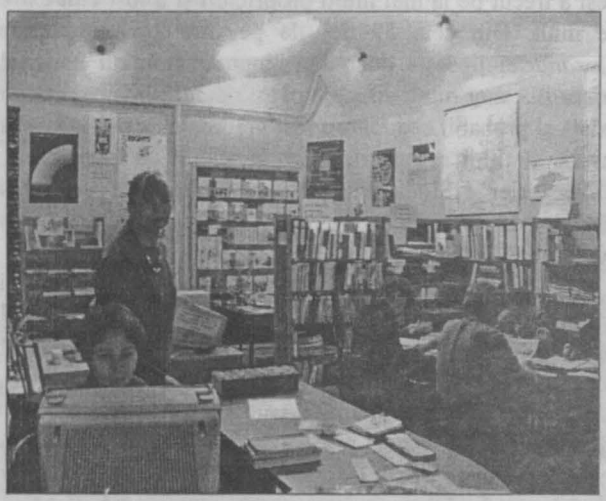

Aici se elaborează rapoartele statistice, permisele de intrare, etichetele cu cod de bare, se actualizează și se întreține baza de date, se asigură culegerea și multiplicarea materialului publicitar, a materialelor de specialitate etc.

Un serviciu nou înființat este ***Serviciul de Marketing***, cu scopul elaborării de anchete și al realizării unor studii asupra pieței ale căror rezultate să orienteze politica managerială astfel încât să eficientizeze activitatea secțiilor bibliotecii și să ridice nivelul de satisfacție al utilizatorilor. Obiectivele acestui serviciu sunt:

- elaborarea unor anchete asupra nevoilor utilizatorilor și gradului lor de satisfacere;
- promovarea serviciilor bibliotecii în diverse medii prin editarea de programe, pliante, afișe și menținerea relației acesteia cu mass-media.

De la 1 ianuarie 2001 reorganizarea serviciilor oferite de bibliotecă va introduce un ***Centru Unic de înscriere a utilizatorilor***. Acest Centru are ca obiectiv principal înscrierea centralizată a tuturor utilizatorilor bibliotecii atât de la sediul central cât și de la filiale, eliberarea permisului de intrare cu valabilitate de 5 ani, vizarea anuală a permisului. Tot aici se va verifica zilnic acuratețea înregistrărilor făcute, eliminarea înscrierilor duble, eliberarea duplicatelor, realizarea rapoartelor statistice. Va fi ținută evidența persoanelor care nu restituie la timp publicațiile împrumutate. Orice cetățean va putea obține aici informații curente privind condițiile de înscriere la bibliotecă și informații referitoare la serviciile oferite de aceasta.

Tot de la această dată biblioteca își va diversifica gama serviciilor, prin introducerea de servicii suplimentare pentru care se vor percepe taxe. Astfel, utilizatorii vor putea împrumuta mai multe publicații pe timp mai îndelungat, împrumutul se va extinde și la documentele audio-vizuale, vor putea obține cópii după documentele consultate sau vor putea comanda cercetări bibliografice.

Aceste servicii suplimentare vor satisface în mare măsură așteptările utilizatorilor.

După anul 1989 una din preocupările permanente ale Bibliotecii Județene "Octavian Goga" a fost și aceea de a crea și întreține relații cu biblioteci din Republica Moldova. În anul 1991, biblioteca noastră, în colaborare cu Biblioteca Municipală "B.P. Hașdeu", pun umărul la înființarea Bibliotecii Transilvania din Chișinău, oferind acesteia un bogat și variat fond de carte constituit din 6.000 de volume. An de an au fost adunate mii de volume de carte obținute de bibliotecă din achiziții directe, din donații de la persoane particulare, foste biblioteci sindicale precum și suport metodic. Colecțiile Bibliotecii Transilvania cuprind în prezent peste 50.000 de volume din cele mai diverse domenii, periodice, discuri, fotografii, casete audio ș.a.

În anul 1997, în localitatea Florești din Republica Moldova a fost inaugurată Filiala de Carte Românească, care în prezent dispune de 6.000 de volume de carte, toate donate de instituția noastră. Ideea deschiderii acestei filiale a fost preluată și de alte biblioteci județene care ulterior au ajutat la înființarea unor filiale de carte românească în Republica Moldova. Această activitate a noastră nu a fost abandonată după entuziasmul începutului, ci an de an autobuze de cărți adunate pentru bibliotecile din Basarabia continuă să îmbogățească patrimoniul acestora. Este nu numai o activitate profesională ci și una de solidaritate.

În pragul unui nou mileniu, cu sprijinul Consiliului Județean, în orașul nostru se dă prioritate construirii unui edificiu de cultură modern, la standarde internaționale. Localul va avea o suprafață de 5.000 mp, dispus pe șapte nivele, organizat în conformitate cu standardele internaționale privind bibliotecile publice.

Utilizatorii vor avea la dispoziție aici toată gama serviciilor pe care le prestează o bibliotecă publică modernă pentru utilizatorii ei: un Centru de informare cu privire la serviciile oferite de bibliotecă, un Centru unic de înscriere a utilizatorilor și largi spații expoziționale. Subsolul clădirii va găzdui depozitele Secțiilor de împrumut la domiciliu și cele ale Sălii de lectură. La parter va funcționa Secția de împrumut carte pentru copii (cu sală de lectură și ludotecă), o Secție specială pentru persoanele defavorizate și Centrul de Informare Comunitară. La celelalte nivele vor funcționa Secțiile de împrumut carte pentru adulți, Sălile de lectură repartizate pe domenii de cunoștințe, Sala de periodice și Mediateca. De asemenea publicul va avea la dispoziție o sală de conferințe și o sală special amenajată pentru manifestările

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

organizate de instituția noastră.

În prezent activitatea privind împrumutul la domiciliu a secțiilor pentru adulți și copii este sistată, secțiile fiind în reorganizare, transferând fondul de carte din vechiul sediu în depozitele sediului nou al bibliotecii, unde acum se fac amenajările necesare.

Pe lângă activitățile curente, de zi cu zi din bibliotecă, personalul instituției este implicat în derularea unor programe naționale și internaționale deosebit de importante.

Primul dintre acestea a fost PLDP (Public Libraries Development Project), finalizat în 1997 în cadrul unui program PHARE pentru biblioteci din Europa Centrală și de Est. Parteneri în acest proiect ne-au fost ESSEX COUNTY LIBRARY din Marea Britanie, NBLC din Olanda, PUBLIC LIBRARY OF VERIA din Grecia, PEST MEYEI KONYVTÁR din Ungaria. Obiectivul acestuia a fost sprijinirea programelor de reformă ale Guvernului prin asigurarea unor servicii de informații de primă necesitate pentru public. La sfârșitul perioadei de derulare a luat ființă în instituția noastră un nou și modern serviciu pentru public, și anume Centrul de Informare Comunitară.

Un alt program în care a fost implicat personalul bibliotecii a fost PUBLICA (Public Library Concerted Action) al cărui obiectiv principal este asigurarea unei joncțiuni și concertări comune între PUBLICA și PUBLICA CEE, prin stabilirea unui cadru eficient pentru un management coordonat și prin asigurarea condițiilor ca bibliotecile din Europa Centrală și de Est să participe și să beneficieze de activitățile desfășurate în cadrul proiectului. Parteneri ne-au fost: AARHUS KOMMUNESS BIBLIOTHEKRE din Danemanca, KRYDON PUBLIC LIBRARY din Marea Britanie, DUBLIN CITY CORPORATION PUBLIC LIBRARY din Irlanda, STAD LEUVEN din Belgia, HELSINKI CITY LIBRARY din Finlanda, PUBLIC LIBRARY OF VERIA din Grecia, BIBLIOTECA DA CAMERA MUNICIPAL DE OEIRAS din Portugalia.

Programul Național Performanțe Românești în Bibliotecile Publice – PROBIP 2000 (1998 – 2000) pe care l-a coordonat biblioteca – a avut ca obiectiv realizarea și utilizarea unui nou tip de statistică națională, aplicarea unui set de măsurători și indicatori de performanță pentru evaluarea activității de bibliotecă, propunerea standardelor pentru bibliotecile publice. Scopul acestui program a fost să propună un sistem de indicatori de performanță comparabili cu cei utilizați pe plan internațional și standardizarea lor.

Colaborarea la Proiectul European LIBECOM 2000 prin care s-a realizat *Studiul mileniului* în ceea ce privește statistica de bibliotecă în țările europene. Acest proiect a urmărit revizuirea standardului pentru statistică, ISO 2789 și îmbunătățirea și uniformizarea categoriilor de date și informații statistice care trebuie colectate pentru a face posibile comparațiile externe.

Tot aici putem include și participarea bibliotecii în cadrul programului Catalogul Național Partajat, Programul de Automatizare și Dezvoltare a Serviciilor din Cadrul Rețelei Naționale a Bibliotecilor Publice din România, în care Biblioteca Județeană este unul dintre cele trei noduri principale alături de Biblioteca Națională a României și de Biblioteca "V.A. Urechia" din Galați etc.

În studiu se află programul PULMAN (Public Libraries Mobilising Advanced Networks) care are ca obiectiv:

• îmbogățirea performanței bibliotecilor publice prin reprezentarea bibliotecilor publice din Europa printr-o

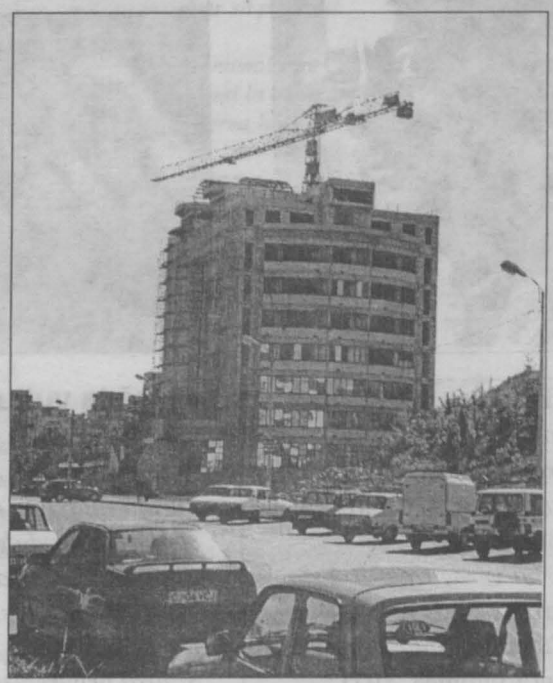

acoperire geografică asigurată de consorțiu (se va acorda o atenție deosebită țărilor din Europa Centrală și de Est care au făcut cereri de aderare la UE și celor din Europa Sudică unde trebuie anihilate disparitățile existente față de serviciile din bibliotecile publice europene avansate);

• sprijinirea și extinderea dialogului dintre comunitatea profesională și factorii politici în legatură cu bibliotecile publice;

• va sprijini dezvoltarea interacțiunii interoperabilității dintre instituțiile culturale publice (biblioteci, muzee, arhive) la nivel local, începute din perspectiva sectorului bibliotecilor publice.

Unul dintre scopurile proiectului PULMAN este acela de a asigura o platformă pentru viitoarele acțiuni și propuneri comune de activitate integrată a bibliotecilor publice, muzeelor și arhivelor care funcționează la nivel local.

V-am prezentat aici câteva din aspectele referitoare la munca pe care personalul din Biblioteca Județeană "Octavian Goga" o desfășoară zi de zi. Mai sunt multe aspecte de îmbunătățit, dar am și realizat împreună lucruri frumoase. Unul dintre acestea este și noua bibliotecă publică acum în construcție, la a cărei inaugurare sperăm să luați parte și dumneavoastră cât de curând.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Radu CÂRNECI

Bibliografie selectivă

- *Noi şi soarele*, EPLA, 1963
- *Orgă şi iarbă*, EPLA, 1966
- *Umbra femeii*, Editura Tineretului, 1968
- *Iarba verde, acasă*, Editura pentru Literatură, 1968
- *Cântând dintr-un arbore*, Editura Junimea, 1971
- *Grădina în formă de vis*, Editura Cartea Românească, 1970
- *Cântarea cântărilor*, Editura Cartea Românească, 1973
- *Temerile lui Orfeu*, Editura Cartea Românească, 1978
- *Pasărea de cenuşă*, Editura Cartea Românească, 1986

Tălmăciri din alte literaturi

- Léopold Sédar Senghor, *Jertfe negre*, Editura Univers, 1969
- Srečko Kosovel, *Extazul morţii*, Editura Univers, 1974
- Kahlil Gibran, *Profetul* şi *Grădina Profetului*, Editura Albatros, 1983
- Charles Baudelaire, *Florile răului*, Editura Hyperion, Chişinău, 1991
- Jean Joubert, *Omul de nisip*, Editura Orion, 1991
- Jacques Chessex, *Elegiile lui Yorick*, Editura Orion, 1995

Rugă la vultur

Vulture, vulture,
curăţă-mi calea de moarte,
spală-mi cerul de nori;
fii pasărea mea de soarte,
majestuosule peste cei trecători

Şi lasă privirea-ţi să mă pătrundă
– de la marele zeu, privirea! –
iar umbra aripilor să mă ascundă
de nesfirşirea...,

Vulture, vulture,
vulture, vulture...!

* *Poezia pădurii*, Antologie, Ediţie iniţiată şi îngrijită de Radu Cârneci, Editura Orion, 1998, 1999.

Cuvinte la vînarea marelui urs (descîntec)

Ursule, ursule! ce trup mătăhălos:
la paşii tăi se zguduie pămîntul;
ce cap fioros:
la privirile tale se întunecă astrele;
mut e cuvîntul
în împărăţia ta, *nesfirşite dezastrele,*
ursule, ursule!

(Nu, stirpea mea nu-i din tine:
eu mă trag din vajnicul Lup
cu obîrşii divine,
în care din vecii s-a-ntrupat
– de care nu m-am rupt, nu mă rup –
sufletul acelui bărbat
nemuritor!)

Pustnic viclean, plin de păcate,
hoţ la marginea timpului,
faptele-ţi maculate
ţi le cunosc; tainic focul decis
– neodihnită-i otrava ghimpului –
de mine, la oră de-amurg fi-vei ucis,
ursule, ursule!

Şi te voi arde în focul sacru,
spre bucuria Muntelui meu;
fumul tău acru
pe văile cerului risipit,
risipit Dumnezeu,
duhul tău: vinovat şi gonit
de către cîinii mei pînă în Ursa mică,

în ursa pitică...

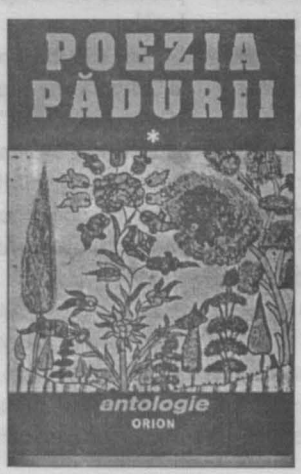

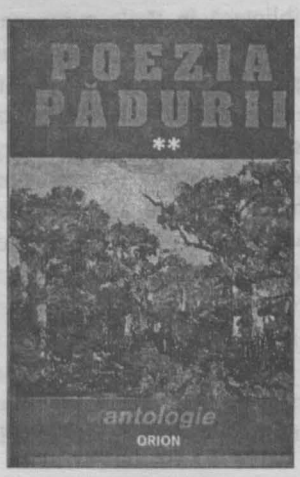

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Lupta cu lupul (baladă)

... Urlă fiara de singurătate...
Pe cîmpia cerului întins
Eu *şi* Lupul *(ca în vechi balade),*
ne luptăm, ci fără un învins:

"– Ce eşti tu, de unde vii şi unde
vrei puterea să ţi-o răzvrăteşti?
Ochiul tău de spaimă îmi pătrunde
sufletul şi cele omeneşti!..."

"– Dar tu, care vrei să-mi pui coroana
milei şi-a blîndeţii peste gînd,
nelăsîndu-mi, însă, decît goana,
goana tristă, tristă, după vînt?..."

"– Ce eşti tu, să-mi sîngerezi în vise,
nerăbdarea să-mi hrăneşti cu foc,
să-mi rămînă tainele deschise,
aventura fără de noroc!..."

"– Dar tu, care-mi vrei purificarea,
veşnicii să-mi cînte în iris,
tu, ce-mi tai, fără să-mi ştii, cărarea,
dîndu-mi orizontul tău închis?..."

"– Ce eşti tu, să-mi iei lumina frunţii,
îngerul să mi-l ucizi în dinţi,
tu care nu simţi mireasma nunţii
ci a-mbrăţişărilor fierbinţi!..."

"– Dar tu, care-mi subţiezi tăria
– mii cuvinte nălucind în van, –
tu, ce-arunci în pulberi bucuria
de a fi şi de-a avea duşman?..."

(... Ce superb era slujindu-şi datul!,
chipul lui zvîcnea în chipul meu,
rînjet falnic îngrozind înaltul:
Lupul singuratic, Lupul-zeu –

Ne-am cuprins în dîrză încleştare
– puşca veche ruginea în dor! –
şi icneam izbind în disperare
şi loveam în Timpul trecător

Lunecînd peste Pămînt la vale
– chin fantastic lupta noastră grea! –
zdruncinînd temeiurile-astrale,
dar de sus Tăria ne gîndea...)

... Somnul meu, ce vînăt se topeşte,
în lumini tenebrele se stîng
ci, în sînge, încă, omeneşte,
fiara mea se tînguie adînc...

Vers pentru puşcă

Ca o iubită credincioasă,
îmbrăţişată eşti de gînd,
iar mîna-mi, tainic-alintoasă,
te vrea în veghea sa tăcînd –

(Sălbăticiuni, cu ochii minţii
le plăsmuiesc de aşteptări,
topindu-şi aburul fiinţei
în aerul topit pe zări

Ci, noi stăm în lumina umbrei
precum şi umbra stă în noi,
nemaifiind supuşii sumbrei
dorinţi de-a le porni război!)

Lipeşte-ţi trupul zvelt de mine
– e toamnă împrejur, de dor –:
grumazu-ţi în palpituri fine
e-n braţul meu de vînător...

Dansul cocoşului sălbatic (bocet)

"... nu ţi-am spus, mîndrule, să nu cînţi,
să nu zbori, să rămîi vîrf de brad
încremenit în aşteptarea perechii?
Nu ţi-am spus, dragule, să nu închizi ochii
şi strigătul de luptă să-l opreşti,
să priveşti, ţi-am spus,
doar să priveşti!

Eu numai spre cer trag, focul meu
numai în aer caută,
puterea lui
ca o rază de stea grăbindu-se
ajungîndu-te-n zori –
te-am rugat, mîndrule, să nu cînţi,
te-am rugat să nu zbori.

Ce ai văzut dinspre cer pe pămînt?:
codri-adînci, rîuri mari şi mulţimi
în frămînt
şi iubiri şi dureri: vechi comori;
ai voit să te-nalţi,
să visezi
şi să zbori!

Pătimaş vînător,
saltul tău în albastrul abis
m-a ameţit: şuierau în vînt
largile-ţi aripi de zeu
– despletită chemare –
şi atunci, dorul meu
se făcu împuşcare..."

(Metalic, dinspre morţi, ochiul său mă privea,
sufletul mi-l ardea
– plisc de azur – ţipăt mut,
aripi reci – gînd închis:
"să nu cînt,
să nu zbor
în înaltul abis!?")

"... iartă-mi lacrima nevăzută –
undeva pasărea ta îţi aşteaptă puterea;
iată ultimele zăpezi şi Muntele *pregătindu-se*
pentru frenetice nunţi –

oh, ţi-am spus, mîndrule, să nu zbori,
te-am rugat, dragule, să nu cînţi..."

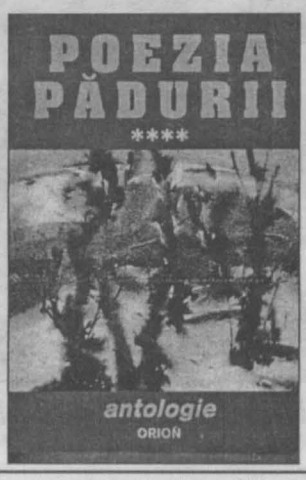

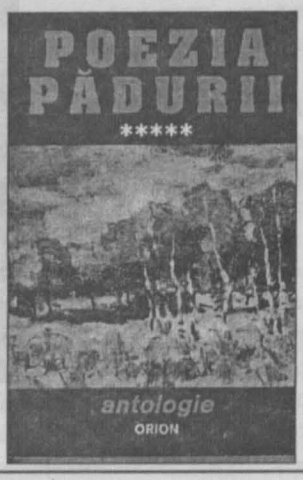

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Itinerar francofon

Mult înainte de telenovele...

Teofil BĂLAJ

Realitatea de astăzi a marelui Paris, familiarizat atît de durabil cu afişele spectacolelor Eugen Ionescu, cu opera completă a lui Panait Istrati, ieşită nu de mult de sub teascurile editurii "Gallimard" sau cu nobila abundenţă a vitrinelor editurii "Salabert", care oferă interesaţilor partiturile lui Enescu şi ale noii şcoli de muzică românească imprimate în tiraje impresionante, rămîne în continuare prietenoasă şi cu alte amintiri româneşti.

De exemplu, această Rue du Magdebourg, scurtînd alunecarea dinspre Porte de la Défence şi strada Victor Hugo spre Piaţa Iena. Această stradă fără claxoane gălăgioase şi fără pălăriile epocii în care o mînă de oameni începuseră să creadă ambiţios în puterea nebănuită a ecranului de cinematograf, care adusese lumina pe peretele din faţa începutului de secol, ca un cuvînt înainte la noua istorie a civilizaţiei.

Strada aceasta într-o seară obişnuită, coborînd, ca şi noi, spre debarcaderele inundate de mînia cea nouă a Senei.

Vittorio de Sica filma un cîntec de dragoste şi nimeni nu s-a mişcat de pe scaunele mici pînă cînd cei doi eroi principali ai filmului său au comandat, ca şi noi, cîte o bere.

N-am să mai întreb niciodată pe nimeni de ce există atîta adevăr în unele filme.

Podul Alma a rămas la fel de firesc şi de animat şi atunci cînd Vittorio de Sica a trecut de partea cealaltă a Senei, conducîndu-şi cu camera de luat vederi eroii pe aleile din jurul Turnului Eiffel, spre École Militaire şi, de acolo, spre Domul Invalizilor.

Comitetul Internaţional pentru Difuzarea Artelor şi Literaturii prin intermediul Cinematografului (CIDALC) a luat fiinţă la Paris în anul 1930, din iniţiativa lui Nicolae Pillat, fratele poetului Ion Pillat. Încă de la început, alături de eminente personalităţi ale culturii franceze, printre membrii Comitetului Internaţional s-au numărat şi personalităţi române de prestigiu ca Nicolae Titulescu, Nicolae Iorga, George Enescu, Elena Văcărescu, Henri Coandă şi nu numai ei.

La Bucureşti a fost constituit, curînd după înfiinţarea Comitetului Internaţional de la Paris, un Comitet Naţional CIDALC al cărui preşedinte a fost Mihail Sadoveanu. Printre membrii Comitetului Român se numărau scriitorii Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Victor Eftimiu, Adrian Maniu.

În luna decembrie 1969, Comitetul Internaţional pentru Difuzarea Artelor şi Literaturii prin intermediul Cinematografului a decernat organizatorilor români Medalia de aur şi Diploma de onoare pentru reuşita organizare a Festivalului internaţional de folclor "România 1969".

Cu prilejul ceremoniei, care a avut loc la Paris, academicianul Georges Auric, preşedintele CIDALC, a reînnoit înaltele aprecieri la adresa marilor prieteni români ai cinematografului.

Festivalul de la Cannes avea să confirme aceste aprecieri, peste cîţiva ani, prin distincţiile acordate operelor lui Ion Popescu – Gopo (*Scurtă istorie*), Liviu Ciulei (*Pădurea spînzuraţilor*) şi Mircea Mureşan (*Răscoala*).

Spectatorii parizieni au posibilitatea să revadă din cînd în cînd filmele premiate cu Marele Premiu la Festivalul de la Cannes...

Din Ana Andreescu – *Cartea de colecţie*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Puncte de vedere

Originarul – un criteriu de lectură pentru opera lui Martin Heidegger

Nina VASILE

Poate că o carte complexă de chimie, de matematică sau despre... aviație – să zicem – interesează numai specialiștii. Se poate spune același lucru despre una de filozofie? Principial, tocmai asta nu, dacă filozofia în înțelesul ei clasic, ca dragoste de înțelepciune (gr. "philos" – dragoste; "sophos" – înțelepciune) privește orice om, în orice stadiu de pregătire ar fi. E drept însă, că timpul a specializat, autonomizat între altele și filozofia, dându-i un limbaj particular care pare să depășească codurile celui comun. Și totuși, ea nu poate abdica – chiar și în condițiile specializării – de la principiul ei de a se referi la toți oamenii. De la referire până la adresare e cale lungă, așa încât nu e de mirare nici că ea a avut totuși, mereu, o tendință elitară, uneori esoterică (și îi numim doar pe pitagoricieni...). Rămâne însă întrebarea dacă este filozofia pentru toți sau nu, date fiind cele spuse mai sus. Dar să punem altfel întrebarea: este binele, eventual "suprem", platonician, pentru toți, sau nu? Este lumina, fizică sau "valorizată" spiritual, pentru toți, sau nu? În orice caz, atât binele cât și lumina, în filozofie **se enunță** despre toți și toate. Atunci cum să nu li se și adreseze? Se întâmplă însă, că, la nivelul faptelor, unii pot primi, pot avea binele sau lumina, iar alții par să nu fie pregătiți pentru așa ceva, par să nu fie atât de transparenți încât să treacă prin ei și să-i pătrundă ceea ce vine din afară: fie binele, fie chiar lumina fizică. De fapt, acesta e sensul "elitismului" filozofiei: nu e înțelept să răspândești cunoașterea acolo unde nu poate fi primită, înțeleasă în forma ei corectă, căci nu-și mai atinge sensul de a spori ființa umană, nevoie adânc resimțită, aproape subconștientă, chiar pentru cei ne-pregătiți.

Dar dintre cei ne-potriviți pentru filozofie, cei mai mulți nu-și bat capul cu potrivirea cu ea. Restul au gustat cumva din fructul oprit și nu se mai pot întoarce înapoi la absența conștiinței despre cunoaștere, sau despre sine ("Cunoaște-te pe tine însuți", se spunea pe frontispiciul de la Delfi). Ori, cu aceștia din urmă ce-i de făcut? Profesori sunt și pentru copii de grădiniță, dar și pentru elevi, studenți. De ce n-ar fi învățători spirituali și pentru acei puțini care **nu sunt întrutotul** pregătiți pentru filozofie? Oricum filozofii antici, și în genere, sunt la rândul lor, mai puțin decât maeștrii spirituali ai învățăturilor secrete, și cu atât mai puțin decât învățătorul unic – Isus. Atunci, de ce n-ar fi și **acei luminători-buni, pentru cei care abia bat la porțile înțelepciunii**? Și cam **acesta e rostul tuturor cărților de filozofie**, deplina filozofie ne-având, de fapt, de-a face cu legătura indirectă între maestrul filozof și discipol, cum este cea în care se interpune cartea. Cartea a fost întotdeauna pentru toți. Este prin definiție democratică, și apariția ei a dez-elitarizat – ca să folosim un termen barbar – filozofia; cu toate că de aceasta nu au fost conștienți cu totul înșiși filozofii, sau atunci când au fost, au creat discursuri plurisemantice, pe nivele textuale în care fiecare cititor primea ceea ce putea să primească, să înțeleagă, fără să strice adevărul originar.

Deci am ajuns la ideea că – cel puțin astăzi – cartea filozofică se adresează oricui. Aceasta fie se uită uneori, fie nu poate fi scrisă altfel o anumită carte ce pare greu accesibilă. Sunt gânditori care își explicitează termenii (conceptele) pentru a da **claritate** textului. Unul din aceștia este Martin Heidegger. Despre el voi discuta în acest eseu, încercând să deschid o **cale pentru "întâlnirea bună cu opera lui filozofică"** (v. Vasile Tonoiu, p. 191, în *Considerații de ontologie, lectură și interpretare a operei de filozofie*; *Immanuel Kant – 200 de ani de la apariția* Criticii rațiunii pure).

Prin urmare, dacă ceea ce face înțeles textul unui filozof sau altul este **claritatea**, întrebarea care se pune – presupunând că cititorii sunt disponibili intelectual pentru o lectură în genere – este: ce anume dă claritate unui text? Sau: când putem spune că înțelegem mai mult decât denotația imediată a unei scrieri filozofice care de regulă, de fapt, nu face decât să caute tocmai denotația unui semn, lingvistic sau faptic, însă aceea originară, adâncă, "adevărată". Ceea ce face chiar Heidegger, cercetând "esența temeiului" (v. "Despre esența temeiului", în vol. *Repere pe drumul gândirii*), originea "operei de artă", sau "mai originarul" lucrurilor, gândurilor, cuvintelor și, evident, al omului.

Răspunsul firesc este că, de regulă, înțelegem ceea ce ni se pare **simplu**. Dar dacă ceea ce avem în fața lecturii este ceva ce ne apare dificil? Înseamnă că textul e sau ne rămâne opac? Nu cumva există o simplitate care ne scapă? Sau nu cumva trebuie să procedăm la un demers comprehensiv care să ne dezvăluie textul astfel încât să ne apară simplu? Simplu nu înseamnă altceva decât clar. Însă ceea ce dă claritate unui discurs este o anumită **unitate**. În *Poetica* lui, Aristotel dă ca regulă de construire a creației (cu referire la tragedie) unitatea (v. în "Introducere...", p. 44). Iar în *Metafizica* se întreabă: "Cum va mai fi posibilă știința, dacă nu va mai exista o unitate comună tuturor lucrurilor individuale" (v. p. 100). Altfel spus, pe de o parte, este o regulă de construcție a creației în genere, una sub semnul unității, pe de altă parte, există pentru fiecare lucru o unitate ce-l caracterizează (totodată ca manifestându-se și la nivelul totalității lucrurilor luate împreună); dar întrebarea decisivă este: cine este răspunzător de această unitate? Regula de construcție arată că ea este **pusă** în **text**, **gânditorul** se supune ei ca unei cerințe pentru lucrul bine făcut, ceea ce-i împlinește acestuia sensul, **rostul**. Ori, aici – în rost – este și faptul lecturii. Înseamnă că trebuie să fie ceva datorită căruia ne putem deschide perspectiva unității. Iar acest ceva credem că nu este altceva decât ceea ce Constantin Noica numea "Ideea unică" a filozofului (v. *Carte de înțelepciune*, p. 116), sau cum nota în altă parte: "platitudinea în care sfârșește orice filozofie:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Platon la Adevăr, Bine, Frumos, Kant la intelect – voință – sensibilitate (sentiment); Hegel la Dumnezeu – om – natură" (op. cit., p. 117). A cuprinde filozofia fiecăruia dintre cei citați, în grila, în orizontul unei asemenea "platitudini", înseamnă a înțelege în bună măsură cele ce ne vor fi spus.

Care să fie, așadar, Ideea unică la Heidegger? Ce este ea de fapt? Cum o găsim? Dacă unitatea care dă simplitatea, deci claritatea textului, este o "idee **unică**", precum o arată și expresia, înseamnă că avem de găsit acea Idee. Uneori ea poate fi explicită, alteori însă, doar foarte des prezentă ca expresie în text, precum e posibil să fie cu totul ascunsă.

Astfel, pentru a înțelege un text dificil avem nevoie de un **criteriu** de acces la el, adică de Ideea unică ce a stat la originea construcției teoretice (deci și a textului). Cum găsim **criteriul sau Ideea unică**? De el avem nevoie ca cititori și **putem învăța să-l descoperim**, însă nu fără ceva din mijloacele exploratorului: imaginație, inteligență.

Spuneam că Ideea unică stă la originea textului (conform celor spuse și anterior despre regula de construcție). Nu cumva chiar ca **principiu** al lui? Aristotel spunea în *Metafizica* (p. 166) că principiul este acel "punct de plecare datorită căruia un lucru este, ia naștere sau poate fi cunoscut". Astfel că avem acum, pe de o parte, ideea că și textul poate fi, ca lucru de cunoscut, văzut ca având un principiu pe care îl putem numi metateoretic, pentru că se situează în spațiul gândirii teoretice asupra construcției, de asemenea teoretică. Pe de altă parte, aflăm că datorită principiului putem cunoaște ceea ce generează el; în cazul nostru, datorită Ideii (unice), avem de cunoscut construcția teoretică, respectiv discursul (textul) corespunzător. Cu alte cuvinte, dacă avem acces la principiul textului, atunci am înțeles și textul.

Cum nu putem căuta decât ceea ce cumva am găsit deja (v. pascalianul "Nu m-ai căuta dacă nu m-ai fi găsit" la C. Noica, *Devenirea întru ființă*, p. 31), având cunoștință despre funcționarea paradigmatică în istorie ca unitate sub semnul căreia se desfășoară discursul filozofic într-un timp sau altul, putem spune că, în sens general, Ideea unică a oricărui text filozofic este paradigma sub care el se construiește. Observăm de asemenea că limbajul este obsesia filozofilor contemporani, precum era în antichitate și în Evul Mediu, **divinul**, și în epoca modernă, **subiectul** (uman) (v. Sch. Martens în Dakmara Georgescu – *Mari filozofi ai lumii*, p. 75). Nu este greu de observat, chiar la o privire fugară în opera lui Heidegger, prezența tematizării limbajului (ca limbă) sau a ceea ce aparține lui: sensul, arheologia semantică...

Iată câteva exemple în legătură cu Limbajul (ca limbă): "Limba întemeiază în chip originar ființa" (v. "Secolul XX", nr. 1-2-3, p. 36); sau: "Caracterul primejdios al limbii este intuit sau chiar înțeles ca temei al esenței; sau încă: "Limba poartă astfel și determină existența omului chiar din temei și întemeiază – nu doar exprimă – felul de fiecare dată diferit, în care omul se situează în raporturile esențiale și în care el le face față" (idem, p. 43).

Știind aceste lucruri referitoare la limbaj la Heidegger, vom citi cu alți ochi, ceva mai limpezi, orice text al lui. Însă, în afară de paradigma-principiu care dă unitate fiecărui discurs filozofic, în speță contemporan, există ceea ce s-ar putea numi principiul individual, specific heideggerian care apropie și mai mult un text al lui de înțelegerea noastră. Acesta, din fericire, în cazul lui, este vizibil prin repetiția frecventă, ca expresie în discurs, dar și printr-o transparență tipic heideggeriană, e drept, nu imediat la îndemână, însă voi arăta, chiar dacă schematic, pe un text anume, cum decurge această deschidere spre transparență, și voi spune că e vorba de studiul *Originea operei de artă* (din volumul cu același titlu).

Înainte însă, atrag atenția asupra unui alt studiu: *Despre esența temeiului* (v. *Repere pe drumul gândirii*), în sensul că, tematic, atinge exact problematica principiului despre care vorbeam aici. Însă este el însuși o piatră de încercare ca lectură. Tot aici apare sintagma "mai originar" relativ la căutarea esenței temeiului. Aceasta este văzută din ce în ce mai originar, ca atare, sintagma are o frecvență ce ar putea sugera că tocmai ea ar fi acea Idee unică în conturarea căreia însuși Heidegger se străduiește. Astfel el caută, și găsește, ipostaze "mai originare" ale temeiului, el însuși semn al originarului. Faptul că Heidegger tematizează propriul principiu pentru discursul său filozofic într-un studiu aparte nu este întâmplător, și aceasta ne legitimează și pe noi să spunem că tocmai originarul – corect, "mai originarul" – este acel principiu-generator al textului și gândirii heideggeriene.

Acestea fiind spuse, având în mâini principiul metateoretic al discursului filozofului discutat aici, care are o formă generică în "limbaj" și una particulară în "mai originar", rămâne să arăt câteva deschideri, cu ajutorul lui, spre înțelegerea studiului *Originea operei de artă*.

Se poate spune, așadar, că încercând să înainteze în arheologia originii operei de artă în sensul "mai originarului", de fiecare dată când se instituie un asemenea sens, nu doar că se limpezește rostul cercetării heideggeriene asupra operei de artă, dar textul însuși capătă claritate, simplitate, pentru că devine unitar sub semnul acestui "mai originar" instituit ca principiu al lui.

Decurge de aici că cel puțin la Heidegger, principiul creator al discursului filozofic nu este unul exterior ci poate fi găsit, cu ajutorul unor indicii, chiar în textul generat (atât limbajul-generic-paradigmă, cât și "mai originarul"-individual). Aceasta se vede cel mai clar cu referire la nucleul paradigmatic "divin-subiect-limbaj" – cu dominanță pe limbaj, având în vedere momentul istoric în care se plasează filozoful. Spun astfel că, de fapt, limbajul nu acționează singur ci integrând celelalte două momente paradigmatice, istorice: divinul și subiectul. O cercetare atentă va arăta că în antichitate, Evul Mediu, epoca modernă, divinul, respectiv subiectul, sunt **ele** paradigmele integratoare ale celorlalte două momente rămase (aceasta făcând obiectul unui studiu pe care l-am numit *Despre posibilitatea principiului metateoretic la Heidegger*). Pe de altă parte, dacă ne amintim felul în care acționează în genere principiul, sugerat de fraza lui Aristotel, adică face **să fie, să ia naștere, să fie cunoscut** lucrul generat, atunci nucleul triadic paradigmatic se va suprapune și el acestor funcții. Am putea spune că divinul atrage este-le misterios ("Eu sunt cel ce sunt" se spune în Biblie despre Dumnezeu), subiectul își acoperă dinamic pe "ia naștere", iar limbajului îi rămâne firesc, "poate fi cunoscut". Dacă ne întoarcem însă, la studiul *Originea operei de artă* se pot distinge trei zone tematice, ca și textuale: **opera, artistul, arta**. Ordinea nu este întâmplătoare pentru că prima participă la "este" într-un mod uluitor, tulburător pentru oameni, și e la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

fel de misterioasă ca şi izvorul suprem divin din care se hrăneşte, ca excelenţă a creaţiei umane; apoi artistul este cel prin intermediul căruia se pune pe lume opera şi prin operă lumea cu sine cu tot; şi în cele din urmă, în virtutea "mai originarului", arta – "origine a operei şi artistului" (v. p. 37, op. cit.) – face opera **să fie**, "dându-i fiinţa ei în **ceea ce este** şi **cum este ea**", astfel putând fi ea cunoscută originar. Desigur acest "cum" se integrează momentului "subiectului" ca şi lui "ia naştere", ca şi artistului.

"Originea unui lucru este provenienţa esenţei sale" (p. 37) spune Heidegger, esenţa a ceva numind tocmai "ceea ce este" şi "cum este" ceva. Evident că cele două expresii sunt explorate semantic întru "mai originar", aşa încât nu trebuie să ne grăbim să anticipăm **exact** esenţa operei drept "ce este" şi "cum este" ea.

Oricum, demersul filozofului pe linia lui "cum" legat de operă şi mai precis, de artă (care are ea însăşi o origine, o esenţă) nu poate porni decât de la obiectul misterios-concret al operei. De fiecare dată când se tematizează ceva (în *Originea operei de artă*), atingerea esenţei acestui ceva coincide cu un stadiu "mai originar" al înţelegerii operei. De exemplu, opera are o asemenea **modalitate de a fi** încât descrierea acesteia prin comparaţie cu ustensilul (care nu e nici simplu lucru dar nici obiect artistic) **descoperă** într-un fel specific ei (în măsura în care "interpretul" ei – vizual, auditiv sau lector – se lasă captat în deschiderea, în "saltul" ontologic pe care îl pro-pune opera) **tocmai originarul tuturor celorlalte lucruri care nu sunt ea**, deci inclusiv al ustensilului. Heidegger exemplifică aceasta cu tabloul lui Van Gogh, reprezentând încălţări ţărăneşti. Ajuns aici, însă, la acest **"eveniment"** în care "survine" deschiderea fiinţării ca fiinţare, pentru că este vorba de fiinţa originară a fiecăruia dintre cele pe care le întruchipează, filozoful contemporan redescoperă sensul, originar desigur, al adevărului în legătură cu arta, adevăr atât de iubit de Platon (v. Platon – *Phaidros*, despre "frumuseţea cea adevărată", p. 112).

Pentru că esenţa artei este **"punerea-de-sine-în operă-a-adevărului fiinţării"** (v. *Originea...*, p. 59), altfel spus **punerea originară a adevărului** în lume, ca adevăr al fiinţării, atunci urmează o întreagă "poveste" a acestei puneri... în care se trece de la "mai originarul" sens al operei ca "natura de operă a operei" prin care ea "**ex-pune** o lume" şi "**pro-pune** un pământ", la adevăr ca tensiune între "lumea" ca fiinţă lumind – cu privire şi la fiinţa umană – *Dasein* – (p. 68) şi pământul pe care prima se sprijină şi deci de care nu poate face abstracţie, deşi el tinde să închidă, ea fiind însă, cea deschizătoare, revelatoare. Pământul este totuşi păstrat ca pământ, deci în matca lui originară, ca şi ustensilul, prin opera de artă. De ce adevărul ca tensiune între "pământ" şi "lume"?! Evident nu ca rezultantă a legăturii pământ – lume (pentru că adevărul fiinţării oricărui lucru întruchipat în artă, oricum se pune, se des-văluie ca **ne-ascuns**) ci în condiţiile în care opera cuprinde în sine ceva de felul lumii şi al pământului ca unităţi cosmice oarecum. Aceasta, prin originea artei din care ea însăşi provine; desigur, "tensiunea" face adevărul să apară într-un **fel anume**, în ultimă instanţă, chiar ca ne-adevăr (p. 80). Însă, în forma lui esenţială el **"survine"**, se răspândeşte dinspre operă spre omul atent la operă, cumva fără obstacole, în transparenţă, şi prin **"frumos"**, unul din felurile de fiinţare a adevărului.

Pe linia lui "ce este", Heidegger situează opera de artă într-o excelenţă a lui, căci spune: "opera **este**, în loc de a nu fi" (p. 92), ca şi cum ea acumulează atâta "este" prin adevărul fiinţării tuturor celorlalte care nu sunt ea, adică prin atâta fiinţare **originară** a lor (ca atare, adevărată) încât transfigurează totul întru originar, într-un "este" care, la urmei urmei, de fapt, fiind atât de aproape de divin, este ne-rostibil. Mai ales dacă Poezia este "întreaga artă în esenţa ei" (p. 99), despre care însă Heidegger, în încercarea de a-i găsi şi Poeziei esenţa, nu spune în acest studiu decât că este "ceva care abia urmează să fie gândit" sau "un proiect care luminează şi proiectează în traseu deschisul" (adevărul – subl. n.); "proiect" nu doar de la "plan" ci mai ales de la "proiector" (sau reflector). Şi pentru că Poezia este originară, **este** origine, lăsarea survenirii ei este un salt pe care fiinţa umană îl face la nivelul "mişcării ei de gândire" – într-o expresie a unui alt contemporan, L. Wittgenstein, – un salt în care, însă, pluteşte "inexprimabilul" divin. Oricum, efortul spre originar al lui Heidegger este unul imens şi cu adevărat semnificativ pentru istoria teoriei artei, ceea ce puţini esteticieni au remarcat, reproşându-i în schimb, "filozofia"; în înţeles clasic, dealtfel, in-adecvat gândirii heideggeriene. Despre ruptura cu acest înţeles clasic al filozofiei s-a vorbit nu întotdeauna spornic.

Aceasta însă, este o altă temă de discuţie...

Din Ana Andreescu – *Cartea de colecţie*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

CONSILIUL EUROPEI. CONSILIUL PENTRU COOPERARE CULTURALĂ. COMITETUL CULTURAL

Reuniunea nr. 19, Strasbourg, 12 – 14 octombrie 1999. Legislație și strategie în domeniul bibliotecilor în Europa. Recomandări. Proiect de hotărâri

Comitetul Cultural, luând notă de schimbările propuse de delegații săi și de către Secretariat, așa cum apar în Appendixul la prezentul document și de memorandumul explicativ la acesta (CC-CULT (99) 30 Addendum), ținând seama de nevoia urgentă a unui asemenea text pentru bibliotecari,

1. A aprobat proiectul de Recomandări (linii directoare) cu privire la legislația și strategia în domeniul bibliotecilor în Europa și

2. A hotărât să o prezinte Comitetului Miniștrilor pentru adoptare.

Preambul

Comitetul Miniștrilor potrivit prevederilor Articolului 15 b al Statutului Consiliului Europei

- Având în vedere că obiectivul Consiliului Europei este de a stabili o uniune mai strânsă între membrii săi și că acest obiectiv poate fi realizat prin acțiunea comună în domeniul cultural;
- Având în vedere că accesul egal la informație este esențial pentru un mediu democratic sănătos într-o țară;
- Ținând seama de faptul că bibliotecile constituie o oportunitate indispensabilă pentru diseminarea cunoștințelor;
- Ținând seama de faptul că biblioteca este o realizare concretă a principiului libertății de acces la informații și, prin aceasta, poate fi folosită ca un mijloc prin care societatea încurajează exprimarea liberă a ideilor;
- Având în vedere impactul "fenomenului convergenței" asupra tuturor actorilor lanțului editării de carte și editării electronice;
- Ținând seama că bibliotecile constituie un element esențial și de neînlocuit ca agent activ în cadrul lanțului informației și al protejării patrimoniului cultural;
- Ținând seama că obiectivul declarat al celui de-al doilea summit al Consiliului Europei al șefilor de stat și de guvern (Strasbourg, la 11 octombrie 1997) este de a face din noile tehnologii o prioritate a politicii și acțiunii sale culturale, redactând o "strategie europeană pentru aplicarea noilor tehnologii de informație, pentru asigurarea respectului față de drepturile umane și diversitatea culturală, cultivând libertatea de expresie și informare și maximalizarea potențialului educațional și cultural al acestor tehnologii";
- Având în vedere că bibliotecile operează într-un mediu globalizat și oferă produsele și serviciile lor în mod universal;
- Ținând seama de nevoia stabilirii unor strategii educaționale pe termen lung bazate pe învățătura pe toată durata vieții;
- Luând în considerare Convenția pentru protecția drepturilor umane și libertăților fundamentale, Articolul 10;
- Luând în considerare rezoluția nr. 217A a Adunării Generale a Națiunilor Unite, Articolul 19;
- Ținând seama de Acordurile internaționale ale Națiunilor Unite cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966, Articolul 19;
- Recunoscând valabilitatea Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, 20.11.1989, Articolul 13;
- Recunoscând valabilitatea Convenției cadru a Consiliului Europei pentru protecția minorităților naționale, 01.02.1995;
- Recunoscând Directiva Consiliului Uniunii Europene 92/100 EEC din 19 noiembrie 1992 despre dreptul de închiriere și drepturile de împrumut și asupra altor drepturi legate de copyright în domeniul proprietății intelectuale;
- Recunoscând propunerea Comisiei pentru o Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind armonizarea anumitor aspecte ale copyright-ului și ale drepturilor conexe în Societatea Informațională, COM (97) 628 final – 97/0539 COD;
- Ținând seama că patrimoniul de bibliotecă constituie o parte esențială a patrimoniului cultural al Statelor Europene și, în consecință, este o componentă-cheie a identității lor;
- Având în vedere manifestul IFLA-UNESCO privind bibliotecile publice (1994);
- Ținând seama de Convenția UNIDROIT cu privire la obiectele culturale furate sau exportate ilegal (1995);
- Ținând seama de Recomandările IFLA-UNESCO privind legislația depozitului legal (1981);
- Ținând seama de Recomandările incluse în Raportul privind colecțiile de depozit pentru publicațiile electronice, emise de Comisia Europeană (1996);
- Având în vedere că datorită complexității acestor probleme, este necesară adoptarea unei politici europene cu privire la legislația în domeniul bibliotecilor, bazată pe principii comune în conformitate cu valorile democratice,

Recomandă guvernelor Statelor membre:

- să adopte măsuri legislative sau de altă natură care să fie în conformitate cu principiile schițate în

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Appendixul la aceste Recomandări şi să actualizeze (armonizeze) legislaţia existentă cu principiile acestuia;

- să difuzeze Recomandările cât mai larg posibil organismelor şi persoanelor interesate.

I. Libertatea de expresie şi accesul liber la informaţie

1. Bibliotecile sunt create în beneficiul comunităţilor lor de utilizatori pentru a-şi promova drepturile de acces la informaţie şi idei.

i. Serviciile de bibliotecă trebuie asigurate cetăţenilor fără discriminare de rasă, naţionalitate, religie, cultură, politică, vârstă, handicap fizic sau de învăţământ, gen sau orientare sexuală.

ii. Un set de materiale esenţiale, de bază, în domeniul informării, instrumente şi servicii finanţate din fondurile publice trebuie să fie gratuite pentru utilizatori şi egal disponibile tuturor membrilor comunităţii de utilizatori, indiferent de posibilitatea lor de a plăti.

iii. Materialul nu trebuie refuzat şi nici accesul la resurse nu trebuie refuzat din alte motive decât legea în vigoare.

iv. Bibliotecile trebuie să achiziţioneze materiale şi să asigure acces la resurse pe baza calităţii şi relevanţei lor, pentru nevoile comunităţii de utilizatori.

v. Colecţiile şi resursele trebuie să ţină seama de diversitatea comunităţilor pe care le servesc în privinţa conţinutului, limbilor şi formatelor care sunt furnizate.

vi. Bibliotecile trebuie să caute să asigure nivelurile cele mai bune şi de calitate de acces intelectual şi fizic la materialele şi resursele lor.

vii. Punctele de servicii de bibliotecă trebuie să fie convenabil locate, să fie accesibile tuturor, cu echipament care să răspundă nevoilor celor ce suferă din cauza vederii, auzului şi de alte forme de handicap.

2. Principii pentru dezvoltarea colecţiilor

i. Dezvoltarea colecţiilor bibliotecii trebuie să se bazeze pe judecata profesională independentă a bibliotecarului fără vreo denaturare politică, sectară, comercială sau orice altă influenţă, prin consultarea cu organisme reprezentative de utilizatori, grupuri comunitare şi alte instituţii educaţionale, de informare şi culturale.

ii. Strategiile de dezvoltare a colecţiilor trebuie revăzute constant pentru a reflecta nevoile în schimbare şi oportunităţile. Dezvoltarea colecţiilor trebuie să fie un proces transparent şi strategiile pe care se bazează trebuie făcute publice.

iii. Minorităţilor trebuie să li se pună la dispoziţie materiale în propria limbă, referitoare la propria cultură, reflectând cultura comunităţii mai largi în propria lor limbă. În plus, colecţiile bibliotecii trebuie să reprezinte culturile minorităţilor comunităţii mai largi.

iv. Bibliotecile trebuie să constituie o parte a unui sistem sau sisteme dintr-o ţară care cooperează în materie de achiziţii şi de export al colecţiilor şi formând o relaţie de lucru strânsă cu alte instituţii culturale, educaţionale şi informaţionale.

v. Bibliotecile trebuie să asigure accesul la materiale care nu fac parte din colecţiile bibliotecii prin împrumut naţional şi internaţional şi servicii de livrare de documente, incluzând folosirea serviciilor de informare electronică şi a informaţiei în reţea.

3. În ceea ce priveşte principiile de acces la reţelele electronice, bibliotecile trebuie:

i. să exploateze deplin potenţialul informaţiei din reţea, în special Internetul, care furnizează accesul la informaţii într-un mod care nu este posibil prin colecţii de materiale tipărite;

ii. să caute să obţină acces electronic la resurse de informare în beneficiul utilizatorilor şi să asigure de asemenea puncte de acces public cu niveluri adecvate de suport şi îndrumare, permiţând utilizarea independentă a informaţiei prin reţele;

iii. să nu permită în cunoştinţă de cauză acces la materiale Internet care se află ilegal în cadrul jurisdicţiei în care este accesat. În ceea ce priveşte alte materiale, rămâne la latitudinea utilizatorilor să determine ce informaţie doresc să acceseze;

iv. să formuleze strategii de utilizare a Internetului pentru a-şi exprima ţintele şi obiectivele în privinţa asigurării accesului public la informaţii prin reţea;

v. să respecte drepturile utilizatorilor, inclusiv dreptul de confidenţialitate şi intimitate, în ceea ce priveşte strategiile bibliotecii referitoare la resursele şi serviciile electronice;

vi. să-şi revizuiască constant strategiile cu privire la punctele de acces public şi aplicarea lor în practică prin consultarea cu organisme şi asociaţii ale societăţii civile, pentru a asigura realizarea ţintelor şi obiectivelor serviciilor.

II. Bibliotecile în cadrul strategiilor naţionale în domeniul cărţii şi informaţiei

4. Măsurile legislative şi strategice în domeniul bibliotecilor trebuie:

i. să asigure statutul legal necesar şi platformele profesionale pentru toate tipurile de biblioteci în cadrul unei strategii naţionale în domeniul informaţiei;

ii. să realizeze un echilibru între principiile generale şi listarea mai detaliată a standardelor şi a îndeplinirii lor;

iii. să asigure o platformă care să poată clarifica relaţiile dintre biblioteci şi alţi agenţi din "lumea cărţii" cât şi din universul mai larg al cunoaşterii;

iv. să acopere toate tipurile de purtători de informaţii, îndeosebi informaţiile digitale disponibile pe Internet, pentru a garanta accesul liber la informaţii pentru toţi cetăţenii;

v. să evidenţieze serviciile de bibliotecă drept o forţă necesară în susţinerea şi dezvoltarea democraţiei. În plus, autorităţile centrale şi locale trebuie să asigure mecanismele organizaţionale, economice şi de control pentru a permite această funcţie şi a asigura serviciilor de bibliotecă locul cuvenit în cadrul unei politici naţionale în domeniul informaţiei;

vi. să ofere îndrumări pentru măsurarea calitativă a performanţei potrivit diverselor tipuri de biblioteci şi misiunilor acestora.

5. Autorităţile şi instituţiile trebuie:

i. să asigure structuri clare pentru toate nivelurile sectorului bibliotecilor, roluri clarificatoare, detalii şi responsabilităţi pentru organismele care se ocupă de administraţia bibliotecilor;

ii. să se străduie să dezvolte infrastructura necesară pentru stimularea cooperării între diversele tipuri de bi-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

blioteci, recunoscându-le misiunile speciale şi sarcinile într-un cadru mai larg de asigurare naţională a informaţiei.

6. Servicii de bibliotecă. Tipuri de biblioteci, nivel de servicii, indicatori de performanţă.

i. Standardele tehnice şi standardele legate de telecomunicaţii, reţele electronice şi echipamentul conex trebuie, pe cât posibil, să fie aplicate pentru a facilita schimburile de informaţii naţionale şi internaţionale.

ii. Producţia şi atribuţia crescândă de conţinuturi în formă digitală estompează categoriile tradiţionale de bibliotecă. Bibliotecile şi reţelele de biblioteci, independent de cine le finanţează, trebuie să aibă responsabilitatea de a servi întreaga comunitate bibliotecară şi societatea în general.

iii. Elevii şi studenţii vor trebui să fie învăţaţi cum să-şi regăsească informaţiile cuvenite cât şi procedeele de manipulare, pentru a valorifica deplin posibilităţile de informare disponibile atât în sistemul de educaţie cât şi în societate în general, iar aceasta va trebui încorporată în indicaţii şi programe de învăţământ la toate nivelurile de educaţie.

iv. Serviciile de bibliotecă pentru grupuri speciale de utilizatori vor trebui înscrise în legislaţie şi/sau în reglementări şi asigurate parţial prin servicii prevăzute/conţinute în prevederile obişnuite referitoare la biblioteci, parţial prin biblioteci speciale şi parţial prin servicii centralizate.

v. Vor trebui întreprinse studii pentru explorarea modului în care noile dezvoltări în utilizarea tehnologiei informaţionale aplicate în alte sectoare ale societăţii, de exemplu serviciile "smart card", pot fi aplicate în dezvoltarea serviciilor digitale de bibliotecă.

vi. Autorităţile din domeniul bibliotecilor la nivel naţional vor trebui să ia în considerare dezvoltarea serviciilor de bibliotecă, în cadrul unei strategii naţionale şi internaţionale în domeniul informării, vizând convergenţa instituţiilor din sectoarele ALM (arhive, biblioteci, muzee).

7. Finanţarea bibliotecilor. Autorităţi centrale şi locale.

i. Relaţia dintre nivelul de servicii scontate şi asigurarea resurselor adecvate pentru a le realiza va trebui să fie clară, indiferent de tipul bibliotecii şi nivelul autorităţii care guvernează biblioteca.

ii. Finanţarea bibliotecilor trebuie să constituie în general o responsabilitate publică. Serviciile publice parţial finanţate din alte surse nu trebuie să se interfereze cu integritatea profesională a bibliotecarilor şi selectarea materialelor de bibliotecă şi nu trebuie să submineze principiile fundamentale de acces liber şi oferirea unor anumite servicii de bază gratuit.

iii. Autorităţile bibliotecare şi bibliotecile trebuie să dezvolte structuri organizaţionale, mecanisme de supraveghere şi control care să asigure cea mai bună valoare pentru banii publici cheltuiţi pentru serviciile de bibliotecă, desemnând instrumente pentru măsurarea cuvenită a performanţei şi a controlului de calitate pentru diversele tipuri de biblioteci.

iv. Bugetele bibliotecilor vor trebui să reflecte impactul noilor tehnologii şi vor trebui să fie puse la dispoziţie resurse pentru asigurarea pregătirii profesionale a personalului şi a utilizatorilor pentru a valorifica corespunzător noile instrumente şi servicii.

8. Învăţământ şi formare.

i. Învăţământul în domeniul bibliotecilor trebuie să fie cuprins în prevederile legislative naţionale şi în strategia din domeniul bibliotecilor ca o condiţie esenţială pentru ca serviciile de bibliotecă să asigure o rezervă suficientă de bibliotecari profesionişti şi de alt personal.

ii. Autorităţile în domeniul bibliotecilor trebuie să încurajeze schimburi de personal de bibliotecă prin dezvoltarea de programe europene de schimburi de personal.

III. Bibliotecile şi industriile de cunoştinţe

9. În legile referitoare la copyright şi drepturile conexe, bibliotecile trebuie să fie recunoscute ca organizaţii cu funcţie publică – plătite din fonduri publice – pentru a facilita accesul şi utilizarea informaţiilor.

i. Guvernele trebuie să stabilească o poziţie legală pentru biblioteci cu cadrul drepturilor de copyright şi drepturilor conexe.

ii. Bibliotecilor trebuie să li se permită să-şi exercite funcţia lor publică indiferent de materialul pe care îl manipulează, fie el tipărit, audio-vizual sau de informaţie digitală. Drept urmare, scutirile de copyright care se aplică la materialele tipărite trebuie să se aplice şi la materialele digitale. Va trebui permis *browsing*-ul ("răsfoitul") în bibliotecă.

iii. Organele politice vor trebui să asigure condiţiile legale şi financiare, garantând accesul nestingherit al cetăţenilor la informaţii culturale, ştiinţifice, educaţionale şi sociale prin biblioteci, indiferent în ce formă sunt stocate, transportate şi distribuite.

10. Pentru materialele neacoperite de reglementările naţionale privind dreptul de împrumut, deţinătorii de drepturi, în consultare cu utilizatorii de informaţii protejaţi de copyright, trebuie să stabilească ce informaţii vor fi gratuit accesibile pentru uzul public. O sumă rezonabilă va trebui convenită drept compensaţie pentru utilizarea informaţiilor.

i. Guvernele au o obligaţie specială de a oferi acces la informaţiile editate de guvern.

11. Bibliotecile vor trebui să facă un efort echitabil pentru a asigura ca informaţiile puse la dispoziţie prin acorduri colective, autorizaţie sau alte forme să fie folosite potrivit prevederilor acestor acorduri.

i. Vor trebui stabilite organismele de negociere colectivă, mandatate să negocieze cu deţinătorii de drepturi sau organizaţiile lor.

ii. În cadrul bibliotecii utilizarea materialelor disponibile prin reţele electronice va trebui să fie gratuită pentru utilizatori.

12. Bibliotecile trebuie să permită copierea şi reproducerea în biblioteci în conformitate cu legislaţia naţională în domeniul copyright-ului.

IV. Protecţia patrimoniului de bibliotecă

13. Depozitul legal este instrumentul principal pentru construirea colecţiilor naţionale de natură patrimonială. Obiectivele sale ar trebui formulate după cum urmează:

i. acumularea unei colecţii naţionale în vederea prezervării, dezvoltării şi transmiterii culturii naţionale generaţiilor viitoare;

ii. redactarea şi publicarea bibliografiei naţionale;

iii. accesul la publicaţiile depozitate.

14. Achiziţiile prin depozit legal nu trebuie să înlocuiască strategiile inadecvate ale guvernului în domeniul cărţii şi informaţiilor. În acest scop depozitul legal trebuie:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

i. să ia forma unor reglementări obligatorii menite să oblige editorii/producătorii să depună exemplare în instituții depozitare naționale. Depozitul voluntar nu trebuie descurajat dacă realizează același obiectiv ca reglementarea obligatorie;

ii. să acopere toate categoriile de publicații și vor fi stabilite strategii adecvate pentru fiecare dintre ele. Odată cu extinderea legislației depozitului legal, pentru a acoperi toate tipurile de purtători de informație, inclusiv material digital, devine imperios necesar să se realizeze o punte între legislația privind depozitul legal și legislația referitoare la copyright. O asemenea legislație trebuie să asigure accesul la material electronic de depozit și să ofere o compensație rezonabilă deținătorului de copyright.

15. În scopul creșterii eficienței prevederilor depozitului legal și asigurării faptului că practicarea nu este păgubitoare pentru alți actori ai cărții, vor trebui aplicate următoarele reguli:

i. instituțiile depozitare trebuie să fie capabile să asigure serviciu bibliografic eficient pentru și acces eficient la publicațiile depozitate, preferabil prin rețele electronice, pentru a spori eficiența. Bibliotecile Naționale și/sau alte agenții bibliografice naționale trebuie să coopereze activ cu alte organizații guvernamentale și neguvernamentale pentru a servi mai bine întreaga comunitate a bibliotecii cât și societatea în general;

ii. depozitarea de exemplare tipărite trebuie păstrată la un nivel rezonabil, între trei la cinci exemplare, în funcție de nevoile naționale. Datorită costurilor ridicate ale programelor de prezervare, trebuie evitate cu atenție suprapunerile în strategiile legate de depozitul legal pentru materiale sonore, audio-vizuale, filme și materiale electronice;

iii. publicațiile de lux și valoroase trebuie depozitate într-un număr limitat de exemplare;

iv. neinformarea privind reglementările depozitului legal trebuie sancționată cu măsuri financiare sau de altă natură;

v. compensarea pentru conformarea cu mecanismele depozitului legal trebuie să fie realizarea serviciilor bibliografice naționale, la timp și acestea să fie cuprinzătoare. În unele cazuri, depozitul legal poate fi de asemenea util în crearea de arhive pentru producători;

vi. modelele de cooperare între instituțiile depozitare vor trebui să fie în continuare analizate și încurajate;

vii. sunt necesare cercetări și investigații viitoare pentru aspectele legale, tehnice și financiare ale depozitului legal pentru publicațiile electronice.

16. În ceea ce privește problemele legate de transferul transfrontalier al patrimoniului scris, se recomandă ca:

i. documente ale patrimoniului scris, fie din biblioteci sau nu, să fie integrate în definiția și/sau lista bunurilor culturale protejate prin reglementările cu privire la controlul exportului; în cazul special al documentelor de patrimoniu în biblioteci, exportul lor permanent nu trebuie permis, fiind permis numai exportul lor temporar;

ii. Convenția UNIDROIT din 1995, cu privire la obiecte culturale furate sau exportate ilegal să devină documentul de referință în probleme de furt sau export ilegal, cu extensie la Recomandarea 1372 (1998) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei;

iii. să se asigure reglementări naționale pentru controlul mișcării transfrontaliere a bunurilor culturale, compatibile cu Directivele Consiliului European (Norma Consiliului din 9 decembrie 1992 și textele următoare);

iv. să fie reîntărită cooperarea administrativă și juridică pentru patrimoniul scris, ținând seama de vulnerabilitatea sa specială;

v. să fie încurajate programe menite să asigure informații despre și acces la patrimoniul scris transferat în timpul celui de-al doilea război mondial.

(Council of Europe, Strasbourg; Goethe-Institute, Munich. *Library Legislation in Europe*, edited by Christiane Bohrer, BOCK + HERCHEN Verlag, Berlin, 2000, p. 27-34)

(*T. A.*)

Ex-Libris. Felix Hollenberg
Katalog zur Ausstellung in der Stadtbücherei Stuttgart Wiehelmspalais. 25 Januar bis 23 Februar 1991

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

O apreciere calitativă asupra bibliotecilor din România întocmită pentru Consiliul Europei

David FUEGI

Raport privind bibliotecile din România

1. Rezumat

Ministerul Culturii are în subordine bibliotecile publice, Biblioteca Națională și editurile. Ministerul Educației răspunde de bibliotecile școlare și pedagogice, de bibliotecile universitare și de unele biblioteci specializate. Ministerul Educației și-a revizuit legislația de bază în 1995 și are în vedere noi amendamente care se referă la biblioteci. Ministerul Culturii pregătește o importantă lege privitoare la bibliotecile publice și la Biblioteca Națională și speră ca aceasta să intre în vigoare în 1998. O schimbare majoră a avut loc recent, când bibliotecile publice au fost transferate, spre administrare, autorităților locale.

Deși nu există date statistice relevante despre biblioteci, în special date privind finanțarea, este clar că resursele financiare constituie o preocupare majoră. Alte probleme legate de aceasta se referă la calitatea serviciilor, recrutarea, păstrarea și instruirea personalului, precum și investițiile pentru achiziții de carte, pentru echipamente și clădiri.

Se simte nevoia unei acțiuni de planificare convergente între Ministerul Culturii, administrația locală, Ministerul Educației, Comisia pentru Audio-Vizual și edituri. Este necesară o concepție mai modernă despre biblioteci, care, pe lângă respectarea valorilor culturale și patrimoniale, să încurajeze transformarea lor în susținători ai Societății Informaționale. Implicit, standardele existente pentru bibliotecile publice trebuie modernizate iar legislația revizuită pentru a permite factorilor de decizie din biblioteci să aibă inițiative, fără a suporta penalități bugetare.

2. Metodologie

Obiectivul meu a fost acela de a întocmi un raport privitor la bibliotecile din România, o atenție specială acordând politicii/ strategiei Ministerului Culturii. Datorită importanței pe care o are relația dintre Ministerul Educației și biblioteci, m-am implicat, întrucâtva, în domeniul lor de activitate, dar nu mi-am propus să fac recomandări, cu excepția cazurilor în care era evident că este necesară conlucrarea dintre universitate și alte unități de învățământ, și sectorul bibliotecilor publice și naționale.

Acest raport se bazează pe cercetările efectuate pe teren, în principal în București, în săptămâna 11 – 15 mai 1995, dar și pe studierea documentelor pe care le-am avut la dispoziție în timpul acestor cercetări. Pentru un subiect atât de vast și de important ar fi fost nevoie de mult mai mult timp și, de aceea, aproape inevitabil, acest raport conține unele neclarități. Activitatea mi-a fost îngreunată, într-o oarecare măsură, și de lipsa unor date statistice precise ca și de inexistența unor indicatori de performanță unanim recunoscuți. Absența acestora face imposibilă constatarea existenței sau inexistenței vreunui progres, sau dacă standardele existente sunt întrunite sau depășite. Ar fi fost de dorit să călătoresc mai mult în provincie, dar am vizitat doar Brașovul și, anul trecut, Clujul. Ar fi fost util să fi avut mai multe ocazii de a discuta asupra raportului, cu persoane direct interesate.

3. Cadrul legislativ

În România, legea fundamentală este **Constituția**. **Legile** derivând din Constituție sunt aprobate de Parlament. **Decretul-lege** nu este prevăzut, ca atare, în Constituția României. Decretele pot fi emise de instituția prezidențială (vezi "Decretul-lege nr. 141/1990"). **Ordine** ale guvernului sunt emise în conformitate cu o lege specială care permite aceasta, între anumite limite, ele fiind adoptate de către guvern, parafate de primul ministru și contrasemnate de miniștrii însărcinați cu punerea lor în aplicare. Ele sunt publicate în Monitorul Oficial. **Hotărârile** de guvern, emise în scopul aplicării legilor, urmează aceeași procedură ca și Ordinele guvernamentale. **Ordinele** și **Instrucțiunile** Ministerelor sunt emise de către miniștri în conformitate cu Legea și/sau cu Ordine și/sau Hotărâri ale guvernului. Regulamentele sunt aprobate, în general, prin **Ordine** ale ministrului. Ele pot fi revocate de guvern. Ele trebuie publicate în presa oficială.

4. Legi importante referitoare la biblioteci

4.1. Privire de ansamblu

Ministerele care au responsabilități față de majoritatea bibliotecilor sunt Ministerul Culturii (bibliotecile publice, Biblioteca Națională, și multe aspecte legate de activitatea editorială) și Ministerul Educației (școli și biblioteci din rețeaua învățământului superior, precum și unele biblioteci specializate importante). În 1995, Ministerul Educației și-a revizuit legislația de bază (Legea 84 din 24 iulie 1995, amendată de Legea 131 din 29 decembrie 1995) și are în vedere și alte amendamente referitoare la biblioteci. Ministerul Culturii pregătește o importantă lege privind bibliotecile publice și Biblioteca Națională și speră că aceasta va intra în vigoare în 1998. Destul de recent, a avut loc o schimbare majoră, bibliotecile publice trecând sub autoritatea organelor locale și, după cum e de înțeles, urmările acestei perioade de incertitudini și confuzii mai persistă încă. După cum se va vedea din acest document, în prezent se desfășoară o activitate considerabilă pentru implementarea, revizuirea și definirea legislației.

4.2 Ministerul Educației

4.2.1 Rezumat al situației existente

Direcția Biblioteci din cadrul Ministerului Educației a luat ființă recent, după o întrerupere de 27 de ani. Direcția este mică dar personalul este foarte implicat și energic. Legislația de bază există (deși se au în vedere unele amendamente) și principala lor preocupare este de a întocmi norme metodologice pentru aplicarea legilor și pentru standarde cât mai ridicate. Acest minister coordonează 4 biblioteci centrale

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

universitare, 48 de alte biblioteci universitare, bibliotecile pedagogice din fiecare județ și cele 9.500 de biblioteci școlare.

4.2.2 Misiunea bibliotecilor

Ordinul 3586/1996[1], art. 1, pct. 1 precizează că: "Bibliotecile Centrale Universitare și bibliotecile din instituțiile de învățământ superior sunt structuri cultural-științifice, parte integrantă a sistemului național de educație. Ele participă la procesele educative, de cercetare și instruire, de însușire a științei și culturii naționale și universale și îndeplinesc activitatea de cercetare în domeniul bibliotecar și al științei informării". Segmente referitoare la misiunea bibliotecilor se regăsesc și în alte articole care, însă, conțin și detalii referitoare la condițiile de acces, politica de achiziții, depozitul legal și alte chestiuni.

Ordinul 6566/1994[2] referitor la bibliotecile școlare definește – la art. 1, pct. 2 – următoarea misiune a acestora: "Sprijinirea procesului educațional, satisfacerea nevoilor de informare, documentare, învățare și lectură ale celor ce studiază, ale personalului didactic și ale altor categorii de personal din unitatea de învățământ respectivă, care frecventează biblioteca".

4.2.3 Accesul la biblioteci și la informații

4.2.3.1 Bibliotecile din rețeaua de învățământ superior

Regulamentul bibliotecilor din Învățământul superior[3]..., art. 1, pct. 8 precizează că accesul utilizatorilor în bibliotecile universitare și în alte biblioteci din învățământul superior este gratuit. Colecțiile bibliotecilor centrale universitare sunt accesibile tuturor studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii din instituțiile de învățământ superior de stat. Aceleași prevederi se aplică și în cazul filialelor precum și al altor biblioteci din învățământul superior. "Pentru alte categorii de utilizatori decât cele menționate, bibliotecile centrale universitare și bibliotecile instituțiilor de învățământ superior pot percepe taxe, conform legii".

4.2.3.2 Bibliotecile școlare

Regulamentul bibliotecilor școlare, pct. 2[4], precizează grupul de utilizatori care beneficiază de aceste facilități ca fiind compus din: "personal didactic, elevi/studenți, alte categorii profesionale ce își desfășoară activitatea în școala unde funcționează biblioteca respectivă"; pct. 3 extinde aceste facilități, în cazul școlilor din mediul rural, pentru toți locuitorii – în măsura în care aceasta nu afectează procesul educativ; pct. 6 stipulează că serviciile bibliotecilor școlare sunt gratuite.

4.2.4 Dezvoltarea colecțiilor

Ordinul 3586/1996 al Ministerului Educației, art. 23, menționează următoarele: "Dezvoltarea colecțiilor se realizează în funcție de nevoile de informare și documentare ale principalelor categorii de utilizatori, prin achiziții de la unități specializate (librării, edituri, unități comerciale, persoane particulare etc.), subscripții, schimburi interne și externe, donații, transferuri, dreptul de Depozit Legal, producerea de documente proprii".

Dezvoltarea colecțiilor este definită în Ordinul Ministrului Educației nr. 6566/1994 pentru bibliotecile școlare, în capitolul III, litera A, pct. 18-25 în termeni de conținut, surse, planificare și finanțare, în funcție de necesități.

Un ordin special al Ministrului Educației[5] inițiază un program de finanțare numit **Biblioteca pentru toți elevii**, pentru care sunt alocați 10 miliarde de lei, din bugetul pe anul 1998, în vederea achiziționării de publicații pentru bibliotecile școlare.

4.2.5 Scheme de finanțare

Legea Învățământului[6], art. 137, prevede că: "O rețea de biblioteci specializate funcționează ca parte integrantă a sistemului de învățământ și constă din: biblioteci centrale universitare, biblioteci pedagogice, având statut de persoană juridică și fiind subordonate Ministerului Educației Naționale; biblioteci din cadrul instituțiilor de învățământ superior, facultăți și secții; bibliotecile din centrele de perfecționare a personalului didactic; biblioteci școlare".

În consecință, bibliotecile sunt menționate la art. 166, capitolul VI, iar resursele materiale și finanțarea sistemului de învățământ din sectorul de stat se fac de la bugetul central.

Decurgând din cele de mai sus, Regulamentul pentru bibliotecile școlare precizează cifra minimă pe care inspectoratele locale (pct. 9) trebuie să o aloce pentru achiziția de carte, pentru un spațiu corespunzător în incinta școlii (pct. 10), în continuare, celelalte dotări și materiale urmează să fie puse la dispoziție prin acțiunea convergentă a inspectoratelor județene și a MEN, precum și a altor ministere sau autorități centrale care au școli în sistemul propriu (pct. 11).

În conformitate cu prevederea de mai sus, și în încercarea de a permite și finanțarea din alte surse (decât cele de la stat), Ordinul 3267/1998 pune bazele programului numit **O bibliotecă pentru toți elevii**, care se cifrează la 10 miliarde de lei, pentru achiziții necesare bibliotecilor școlare; acest Ordin permite utilizarea unor fonduri suplimentare, din alte surse decât cele de la stat, ceea ce reprezintă o prevedere legală complet nouă, în ideea descentralizării sistemului de administrație și finanțare, prevedere ce nu mai apare, deocamdată, altundeva.

Prin acest Ordin se mai autorizează și înființarea unor mici librării, în cadrul bibliotecilor din învățământ, iar veniturile obținute să fie utilizate pentru a acoperi, parțial, salariile bibliotecarilor din școli, conform legii dar și deciziei consiliului profesoral.

Întrucât școlile nu sunt persoane juridice și sunt finanțate, conform legii, de la bugetul de stat, iar consiliul de conducere al școlii nu este împuternicit să ia decizii financiare, în conformitate cu regulamentele existente orice venit realizat în cursul anului școlar trebuie returnat la bugetul central. Există un demers pentru a se corecta acest aspect și a permite școlilor să aibă cont în bancă, dar până când Parlamentul va aproba modificările la legea învățământului și la legea finanțelor publice, prevederile acestui ordin sunt discutabile.

4.2.6 Plătit sau gratuit?

Regulamentul de organizare și de funcționare a bibliotecilor de învățământ superior, art. 1, pct. 8, precizează că accesul utilizatorilor în bibliotecile universitare și în alte

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

biblioteci din rețeaua de învățământ superior este gratuit.

Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor școlare, pct. 6, stabilește că serviciile furnizate de biblioteca școlară sunt gratuite pentru categoriile de utilizatori specifici acestui sistem.

4.2.7 Consultare

În 1997 a luat ființă Consiliul Național al Bibliotecilor din Învățământ, care s-a întrunit pentru prima dată în februarie 1998. În componența acestuia intră două treimi din bibliotecarii din universități și o treime din bibliotecarii din școli. Aceasta pare să fie o evoluție pozitivă care să ducă la standarde superioare.

4.2.8 Pregătirea și perfecționarea personalului

Legislația recentă cere ca personalul bibliotecar să fie instruit și calificat, iar acest lucru constituie o problemă importantă pentru minister. Cât privește celelalte tipuri de biblioteci, problemele sunt cele referitoare la nivelul scăzut al salariilor și la recrutarea și păstrarea personalului.

4.2.9 Standarde

Regulamentul de organizare al bibliotecilor școlare, pct. 9, precizează obligația inspectoratelor școlare de a asigura minimum 3 volume per elev, urmând ca în maximum 5 ani să se ajungă la 10 volume per elev.

4.3. Ministerul Culturii

4.3.1 Rezumat legislativ

În următoarele paragrafe se face o prezentare amănunțită a legislației și a proiectelor existente. De o importanță deosebită este noul proiect al legii bibliotecilor, elaborat de Minister și care, înainte de a fi prezentat în Parlament, a fost supus atenției și altor departamente guvernamentale, în cursul lunii mai. Intenția era ca acesta să fie prezentat Parlamentului înainte de sfârșitul anului. Mai sunt în circulație cel puțin alte două proiecte; proiectul realizat de un membru al Parlamentului și **proiectul ROTARU** (mi-a fost înmânat de Florin ROTARU, director al Bibliotecii Municipale București). Întrucât acestea nu reprezintă politica Ministerului Culturii, ele sunt mai puțin cunoscute deși, ca formule de compromis, prezintă interes și sunt utile, înainte ca legea să fie promulgată.

4.3.2 Misiunea bibliotecilor și definirea lor

Regulamentul Bibliotecilor Publice[7], art. 1, dă această scurtă definiție: "Bibliotecile publice sunt instituții culturale deschise diferitelor categorii sociale și profesionale, în scopul exercitării dreptului constituțional la informare și educare al cetățenilor".

Proiectul de lege al Ministerului Culturii dă o definiție a conceptului de bibliotecă publică în general, în capitolul 1, art. 1: "O bibliotecă este instituția numită ca atare, ca și serviciile și structurile specializate cu funcții educaționale, culturale și științifice. Bibliotecile din România sunt organizate în rețele, în funcție de profilul colecțiilor acestora și de structura populației deservite". Celelalte proiecte de lege nu dau o definiție, ci o descriere extensivă a funcțiilor bibliotecii.

Ordinul 1287/1996, art. 1, precizează că: "Bibliotecile publice asigură accesul gratuit la sursele de studiu și documentare pentru toți utilizatorii, fără deosebire de sex, religie, vârstă, naționalitate ori statut social, prin punerea la dispoziția cititorilor a colecțiilor de cărți și periodice, materiale audio-vizuale și altele, pe format tradițional sau electronic, amplasate în spații adecvate și dotate cu echipament corespunzător, și prin funcționarea după un program care să răspundă nevoilor publicului".

Proiectul de lege al Ministerului Culturii stipulează în capitolul 1, art. 2 că: "Bibliotecile achiziționează, organizează, prelucrează, conservă și pun la dispoziția utilizatorilor colecții de documente, pentru a satisface nevoile de informare, educare, cercetare și recreere ale acestora".

Serviciile oferite de bibliotecă sunt – într-o oarecare măsură – definite în Ordinul 1287/1996, Anexa 3, pct. 2, litera d, și se referă doar la serviciile bibliotecilor județene: "Biblioteca publică oferă populației județene servicii pentru lectură, studiu, informare și documentare și acordă asistență celorlalte biblioteci publice din județul respectiv"; pe lângă acestea, ea participă la manifestări locale, dezvoltă și păstrează colecțiile județene, realizează rapoarte de evaluare și evidență centralizată și are drept de depozit legal pentru județul pe care îl deservește.

În conformitate cu pct. 5, bibliotecile județene și municipale trebuie să realizeze baza de date precum și servicii de informații pentru comunitate.

Proiectul de lege inițiat de Ministerul Culturii, capitolul 3, art. 28, stipulează: "Pentru a asigura accesul utilizatorilor la serviciile oferite, bibliotecile realizează cataloage, bibliografii, cercetări documentare, sinteze, activități de informare – documentare și instrumente specifice, organizează secții și filiale pe grupe de vârstă sau pe tip de colecție, oferă servicii de împrumut și lectură și alte servicii".

Conținutul unora din activitățile menționate nu e prea clar.

4.3.3 Accesul la biblioteci și la informație

4.3.3.1 Bibliotecile publice

Ordinul 1287/1996 al ministrului Culturii derivă din art. 31 și 32 ale Constituției României și se referă la regulile de organizare și funcționare ale bibliotecilor publice, specificând accesul gratuit (art. 1): "... asigură accesul la lectură și la sursele de documentare pentru toți utilizatorii, fără deosebire de sex, religie, vârstă, naționalitate ori statut social..."

Proiectul de lege a bibliotecilor sintetizează prevederile regulamentelor existente pentru diferite tipuri de biblioteci, capitolul 1, art. 1: "Bibliotecile publice oferă acces gratuit pentru toți cetățenii. Bibliotecile aparținând altor rețele oferă acces în conformitate cu propriul lor regulament".[8]

Acest proiect poate fi comparat cu un altul, care este mai clar și mai precis: "Bibliotecile publice asigură tuturor utilizatorilor accesul egal la lectură și la surse de documentare, fără deosebire de naționalitate, religie, vârstă, sex, convingeri politice ori statut social, prin organizarea de servicii specifice în localuri ușor accesibile, după un orar adaptat cerințelor utilizatorilor, cu dotări IT (tehnologie informațională) pentru informarea și documentarea de la distanță".[9]

Un al treilea proiect[10], înaintat deja Camerei Deputaților, stipulează în capitolul 1, art. 2, pct. 1: "În

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

România, în conformitate cu art. 31 din Constituție, dreptul unei persoane de a avea acces la orice informație publică nu poate fi îngrădit"; pct. 2 este și mai precis: "Sistemul național de biblioteci reprezintă unul din mijloacele principale prin care se asigură dreptul de a avea acces neîngrădit la informații publice".

În statutul Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România (ABBPR), art. 5, litera a, se precizează că unul din obiective îl constituie: "Crearea unei structuri sociale de comunicare pentru a facilita o circulație rapidă a informațiilor cu caracter cultural, științific și tehnic", iar la litera i se spune: "Crearea unei infrastructuri necesară pentru a oferi acces universal la publicații și alte surse de informare".[11]

4.3.3.2 Biblioteca Națională

Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Naționale[12], capitolul 2, art. 7, arată că: "Biblioteca Națională oferă utilizatorilor săi în vârstă de peste 14 ani, acces deplin și gratuit la colecțiile sale, în încăperi special amenajate pentru studiu și pentru lectură". Restricțiile par a fi rezonabile: "bunurile aparținând patrimoniului național" ori exemplare de valoare cu totul specială vor fi consultate numai în condiții speciale ce vor fi stabilite de către consiliul directorilor din Biblioteca Națională iar schimburile și împrumuturile interbibliotecare sunt restrânse la cópii duplicate.

4.3.4 Dezvoltarea colecțiilor

4.3.4.1 Bibliotecile publice

Politica de dezvoltare a colecțiilor bibliotecii este prevăzută în Ordinul nr. 66/1991 al Ministerului Culturii care se referă la dezvoltarea colecțiilor prin depozitul legal al materialelor tipărite, grafice și audio-vizuale, în vederea conservării lor și pentru a asigura existența Statisticii Generale Naționale. Ministerul Culturii și Biblioteca Națională au un rol conducător, în sensul că Ministerul Culturii elaborează metodologia de conservare și distribuție iar Biblioteca Națională aplică această metodologie care se bucură de o largă recunoaștere.

Ordinul 1015/1994[13] aprobă metodologia de dezvoltare a colecțiilor de cărți, periodice și alte documente (grafice și audio-vizuale).

Ordinul 1287/1996 al Ministerului Culturii, art. 2, face referire la accesul liber realizat printr-o politică de dezvoltare a colecțiilor elaborată de "Stat prin intermediul Ministerului Culturii, care produce programe naționale și adoptă măsuri care să asigure accesul la lectură și la surse de documentare, pe întreg teritoriul țării și fără discriminare". În continuare, în Anexa 4, este prevăzut: "Bibliotecile publice vor avea colecții corespunzătoare nivelului de organizare, de cunoaștere, opiniilor și intereselor tuturor membrilor comunității. Dezvoltarea colecțiilor (reînnoirea și actualizarea) este obligatorie".

4.3.4.2 Biblioteca Națională

Statutul Bibliotecii Naționale, aprobat în 1995, art. 68, arată că departamentul de dezvoltare a colecțiilor elaborează politica de dezvoltare a colecțiilor precum și bugetul aferent și coordonează procesul de dezvoltare a colecțiilor care implică departamentul de achiziții, depozitul legal, schimburi internaționale și rezerva de publicații naționale. În plus, conform art. 11, Biblioteca Națională înfăptuiește politica statului de înființare și de completare periodică a colecțiilor destinate românilor de peste hotare, cu cele mai valoroase publicații realizate în România.

4.3.5 Finanțarea

Ordinul Ministrului Culturii (nr. 1287/1996), Anexa 1, stabilește că "Statul, prin Ministerul Culturii, definește politica națională privind bibliotecile, indiferent de nivelul de subordonare, în conformitate cu prevederile legale în vigoare (art. 2); Bibliotecile naționale, adică Biblioteca Națională și Biblioteca Academiei sunt organizate ca instituții bugetare, persoane juridice, sub autoritatea Ministerului Culturii și, respectiv, a Academiei Române (art. 4)".

Același text de lege stipulează clar, în art. 11: "Bibliotecile publice sunt finanțate de la bugetul de stat ca și de la bugetele locale". "Cheltuielile pentru investiții, reparații capitale și curente, curățenie precum și 50% din cheltuielile pentru achiziții" sunt acoperite de autoritățile locale, conform art. 27 din Legea 72/1996 privind finanțele publice.

Mai multe detalii se găsesc în Anexa 3 a sus-numitului Ordin. "Administrația publică locală la nivel de comună, oraș, municipiu, județ trebuie să asigure organizarea și funcționarea bibliotecilor publice, în conformitate cu atribuțiile ce le revin, pentru a permite cetățenilor accesul la informare, educare și cultură". Punctul 2 este mai precis: "Organizarea și funcționarea bibliotecilor publice locale se face pe baza hotărârilor consiliului local și în conformitate cu prevederile legii administrației publice locale". În următoarele paragrafe ale acestui Ordin este definit fiecare tip de bibliotecă și, pentru fiecare, se face următoarea mențiune: (bibliotecile) comunale, orășenești, municipale, județene sunt instituții bugetare. În toate cazurile "bugetare" înseamnă instituții finanțate de stat, fie direct de la bugetul central, fie de la bugetul administrației locale.

Formularea cea mai clară referitoare la obligația legală a statului de a susține bibliotecile se găsește în Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Naționale (nr. 1088/1995), art. 1, paragraful 2: "Biblioteca Națională este o instituție publică, subordonată Ministerului Culturii și finanțată integral de la bugetul de stat". **Proiectul de lege ROTARU** conține o prevedere foarte flexibilă: "Organizarea bibliotecii și regulamentul de funcționare sunt aprobate de organul finanțator, în conformitate cu prevederile prezentei legi".

Capitolul VI, art. 61 al proiectului întocmit de Comisia numită de Ministerul Culturii... arată că "Autoritățile publice locale și centrale trebuie să prevadă în bugetele lor sumele destinate pentru funcționarea și dezvoltarea bibliotecilor din sistem și să transfere acelor biblioteci sumele alocate".

Capitolul III, art. 32 ne dă o indicație clară: "Biblioteca Națională a României este organizată și funcționează sub autoritatea Ministerului Culturii". În art. 34 se arată că Biblioteca Academiei se află sub autoritatea Academiei Române de Științe. Formularea referitoare la autoritatea sub care se află bibliotecile din învățământ nu este clară, întrucât în propoziția conținând referirea la rolul Ministerului Educației (art. 36, pct. 3), se vorbește de "coordonare".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Națională Pedagogică este subordonată Ministerului Educației (art. 37, litera b); litera c arată că bibliotecile din învățământul de stat și privat sunt subordonate conducerii instituțiilor unde funcționează; litera d menționează că bibliotecile aparținând CCD se află sub autoritatea inspectoratelor școlare județene; litera e se referă la bibliotecile școlare și indică drept autoritate a acestora școala în incinta căreia se află; art. 39 consideră că bibliotecile din institutele de cercetare funcționează sub autoritatea Academiei Române de Științe, la nivel național și departamental; art. 40: alte biblioteci funcționează sub autoritatea unor instituții centrale cum ar fi Parlamentul, Președinția, Guvernul, ministerele, unele instituții locale, organizații de afaceri, non-guvernamentale etc.

4.3.6 Plătit sau gratuit?

Ordinul 1287/1996, art. 1: "Bibliotecile publice asigură accesul gratuit la sursele de lectură și de documentare, pentru toți utilizatorii, fără deosebire de sex, religie, vârstă, naționalitate ori statut social, punând la dispoziția cititorilor colecțiile..."

În art. 13 al aceluiași Ordin se spune: "Consultarea de către utilizatori a colecțiilor publice și a cataloagelor este gratuită". În proiectul de lege al Ministerului Culturii, art. 8, pct. 3, este prevăzută următoarea obligație: "Bibliotecile finanțate de stat și de la bugetele locale sunt obligate să asigure, cu precădere, accesul gratuit la colecțiile lor". Proiectul parlamentarului Bălăeț, capitolul 1, art. 10, pct. 1 precizează că accesul la informare și educare în cadrul bibliotecilor este gratuit.

Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Naționale, capitolul 2, art. 7 arată: "Biblioteca Națională oferă acces deplin și gratuit la colecțiile sale pentru utilizatorii în vârstă de peste 14 ani, în spații cu destinație pentru lectură și studiu".

4.3.7 Consultanța

Prin Ordinul 1287/1996, Ministerul Culturii este împuternicit să instituie Consiliul Superior al Bibliotecilor ca organ consultativ cu putere de decizie în domeniul bibliotecar, în ceea ce privește cercetarea, acreditarea, catalogarea standard, evaluarea, inventarierea, protejarea și conservarea. La data întocmirii acestui raport, Consiliul stabilise doar un comitet ad-hoc, alcătuit din profesioniști, pentru a lucra la proiectul unei noi legi a bibliotecilor care a fost înaintată deja Ministerului Culturii.

Destul de ciudat, Ordinul 1088/1995, art. 4 precizează: "Biblioteca Națională este o instituție specializată ce oferă consultanță Parlamentului și Guvernului României în domeniul dezvoltării și promovării rețelei de biblioteci publice de stat ca și al instruirii personalului care va lucra/ lucrează în această rețea". Această prevedere, extrasă din Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Naționale aprobat printr-un Ordin ministerial nu este în concordanță cu responsabilitățile atribuite Bibliotecii Naționale în Anexa 2 a Ordinului 1287/1996. Ambele documente de lege sunt în vigoare.

4.3.8 Coordonarea cu alte organisme

În conformitate cu legislația în vigoare, există câteva structuri guvernamentale care răspund de lectura publică:

- Guvernul central, prin Ministerul Culturii, la nivelul elaborării unei politici și al finanțării (Ordinul 1287/ noiembrie 1996: Regulament privind organizarea și funcționarea bibliotecilor publice, art. 2 și Anexele 2, 3, 4).
- Biblioteca Națională, prin responsabilitatea pe care o are de a defini politica serviciilor de lectură publică (Ordinul 1287/ noiembrie 1996, pct. 1).
- autoritățile locale (Ordinul 1287/ noiembrie 1996, anexa 3, pct. 1) care sunt răspunzătoare pentru: "constituirea unei colecții, actualizarea și permanenta îmbunătățire a calității ei, punerea acesteia la dispoziția publicului, recrutarea unui personal calificat, conform legii, întreținerea și dotarea cu mobilier adecvat a unui spațiu corespunzător pentru conservarea colecțiilor și oferirea de servicii. Biblioteca trebuie să fie amplasată într-o zonă ușor accesibilă cititorilor".

Proiectul de lege ROTARU, capitolul 1, art. 12 stipulează: "Ministerul Culturii, pe baza consultărilor cu alte ministere, instituții centrale și departamente ale administrației locale interesate planifică, sprijină și aplică politica națională a serviciilor publice de lectură și stabilește obiectivele sistemului național de biblioteci".

4.3.9 Monitorizare/ cercetare/ statistică

Monitorizarea este recunoscută în Anexa 1 a Regulamentului de organizare și funcționare a Bibliotecilor publice care arată responsabilitățile Ministerului Culturii față de biblioteci: "Ministerul Culturii colectează datele necesare pentru evaluarea calitativă și cantitativă a activității bibliotecilor publice și asigură valorificarea lor la nivel național și internațional; centralizează și completează studii tehnice necesare unei bune funcționări a bibliotecilor și a cooperării dintre ele".

Activitatea Ministerului Culturii de evaluare și promovare este sprijinită de Consiliul Directorilor de Biblioteci Publice, un organ consultativ, conform art. 5 și 7 din Regulamentul Consiliului.[14]

Proiectul de lege elaborat de comisia numită de Ministerul Culturii nu spune prea multe în acest sens, în schimb, un organ consultativ, cum este "Consiliul Superior pentru Biblioteci" pare să aibă un astfel de rol pe lângă Ministerul Culturii. Art. 19, litera g, referitor la colecțiile de bibliotecă, arată că acest consiliu elaborează și aprobă reguli tehnice general obligatorii privind inventarul, prelucrarea, studierea procesului de lectură, evaluarea, păstrarea, utilizarea, transferul și dispunerea documentelor specifice și a bunurilor culturale în colecțiile bibliotecii. Ministerul Culturii are responsabilități de evaluare în privința muzeelor, a așezămintelor culturale și a educației adulților, așa cum este prevăzut în același Ordin 1287/1996 prin care s-a aprobat Regulamentul pentru bibliotecile publice.

4.3.10 Standarde

Proiectul de lege al Ministerului Culturii, art. 36, pct. 2 prevede doar "o bibliotecă pentru o unitate administrativă, adică comună, oraș, municipiu, județ".

Ordinul 1015/1994 precizează cheltuielile minime pe cap de locuitor pentru achiziții, după cum urmează:

- pentru biblioteci județene care funcționează în municipii cu peste 200.000 locuitori: min. 30 lei/ locuitor, adică (0, 0035 USD).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

- pentru biblioteci județene funcționând în municipii sub 200.000 locuitori: min. 35 lei/ locuitor (0, 0036 USD).
- pentru biblioteci municipale și orășenești: min. 25 lei/ locuitor (0, 0027 USD).[15]
- pentru biblioteci comunale: min. 20 lei/ locuitor (0, 0025 USD).

Bibliotecile situate în stațiuni balneo-climaterice sau în zone locuite de minorități primesc o finanțare suplimentară de până la 50%.

Proiectul ROTARU, Anexa 1, pct. 3.2 precizează că mărimea colecției trebuie să cuprindă cel puțin 2 cărți/ locuitor. Pct. 3.3 consideră ca o cerință minimală o creștere anuală de 250 volume/ 1000 locuitori. Materialele audio-vizuale trebuie să fie de minimum 100 unități/ 1000 locuitori iar indicele de creștere să fie minimum 20 audio și 4 video/ 1000 locuitori.

Proiectul Ministerului Culturii preconizează același indice de creștere a colecțiilor, ca acela de mai sus, pentru biblioteci de stat și cele aparținând comunităților. În cazul altor tipuri de biblioteci, bugetul pentru dezvoltarea colecțiilor este stabilit de autoritățile finanțatoare în funcție de recomandările Consiliului Bibliotecilor și de standardele internaționale.

Ordinul 1287/ noiembrie 1996, art. 12 precizează următoarele niveluri minime: "Cel puțin 2 unități de bibliotecă pe cap de locuitor și un indice anual de creștere a colecțiilor de cel puțin 150 volume/ 1000 locuitori". Anexa 1 la acest Ordin stipulează nivelul finanțărilor acordate de stat pentru bibliotecile publice:

- pentru o bibliotecă comunală: cel puțin 3000 de cărți, periodice și materiale audio-vizuale; 1 bibliotecar cu normă întreagă pentru comune cu peste 1000 locuitori; 2 bibliotecari cu normă întreagă pentru comune cu peste 7000 locuitori și având în componență mai multe sate.
- pentru o bibliotecă orășenească: cel puțin 18.000 de cărți, periodice și materiale audio-vizuale; 1 director pentru orașe cu peste 5000 de locuitori; 1 bibliotecar pentru orașe cu peste 5000 de locuitori.
- pentru o bibliotecă municipală: cel puțin 25.000 de cărți, periodice și materiale audio-vizuale; 1 director, 1 bibliotecar cu normă întreagă la fiecare 5000 – 7000 locuitori; 1 specialist în conservare, cu normă întreagă; 1 bibliotecar posedând cunoștințe pe calculator, dacă biblioteca este/ va fi automatizată.
- pentru bibliotecile județene: cel puțin 100.000 de cărți, periodice și materiale audio-vizuale; 1 director general, 1 director tehnic, 1 director adjunct, 1 director de programe; 1 bibliotecar la 5000 – 7000 locuitori, 1 asistent, 1 conservator; 1 analist, 1 cercetător.

Același Ordin stabilește că:

- Biblioteca comunală va fi organizată în fiecare comună ca unitate bugetară, fără personalitate juridică, având o colecție de cel puțin 3000 unități de bibliotecă (cărți etc.), un bibliotecar cu normă întreagă pentru comune cu peste 1000 de locuitori. În cazul comunelor cu mai puțin de 1000 de locuitori, poate fi angajat un bibliotecar cu jumătate de normă. Comunele cu peste 7000 de locuitori și mai multe sate pot avea 2 bibliotecari cu normă întreagă. În cazuri speciale, cum ar fi populație redusă, resurse financiare insuficiente, mai multe comune pot coopera pentru înființarea unei biblioteci publice.
- O bibliotecă orășenească este organizată în fiecare oraș, ca instituție bugetară, persoană juridică, cu o colecție de cel puțin 18.000 unități de bibliotecă (cărți, periodice, materiale audio-vizuale). Aceasta este condusă de un membru al colectivului care va fi numit director sau bibliotecar șef. Nu se menționează numărul minim de personal.
- O bibliotecă municipală este organizată în fiecare municipiu care nu este capitală de județ, ca persoană juridică, având o colecție de minimum 25.000 unități de bibliotecă și fiind condusă de unul din membrii colectivului, desemnat director.
- O bibliotecă județeană este organizată în fiecare capitală de județ, cu o colecție de cel puțin 100.000 unități de bibliotecă și este condusă de un director.

4.3.11 Controlul aplicării legii

În prevederile legale referitoare la bibliotecă nu se regăsește nici o sancțiune pentru nerespectarea legislației, cu excepția unei mențiuni vagi, în Ordinul 1287/1996; art. 16 spune că: "Nerespectarea prevederilor acestui Ordin se sancționează disciplinar, material, civil și administrativ, în conformitate cu legislația în vigoare". Cuvântul cheie este "legislația în vigoare", al cărui înțeles nu e clar.

Proiectul de lege al Comisiei Ministerului Culturii este singurul care are un capitol special V, art. 59, care arată că nerespectarea art. 8.2, ce se referă la protejarea misiunii bibliotecii, este o măsură împotriva tendințelor de a folosi biblioteca în scopuri politice. Sancțiunea constă în plata unei amenzi de 10 – 25 milioane lei (aproximativ 2500 USD). Nu există nici o prevedere care să asigure minimum de fonduri necesare pe cap de locuitor sau pentru dezvoltarea colecțiilor.

4.3.12 Pregătirea/ Specializarea personalului

Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice, Anexa 5, arată că, într-o bibliotecă, sunt necesare specializări în domeniul bibliotecar precum și în alte domenii (analist/ documentarist, programator, cercetător, specialist conservator, editor, sociolog, ca și în domeniile administrativ și managerial).

În proiectul de lege al Comisiei numite de Ministerul Culturii, capitolul 2, litera i se spune: "Aprobă structura personalului și criteriile de recrutare elaborate de ministere și alte autorități publice..."

Ordinul 111/1995[16] se referă la pregătirea cadrelor în vederea angajării precum și la perfecționarea profesională a personalului angajat în domeniul culturii, cum este cazul bibliotecilor. Programul de studiu este stabilit de Centrul de Perfecționare, în baza consultărilor cu Ministerul Culturii. De această pregătire se ține seama la promovare. Cursurile sunt plătite de instituția angajatoare sau de către persoana care beneficiază de această pregătire. Personalul semnează o declarație prin care se obligă să ramburseze costul implicat de cursurile de pregătire/ specializare, de transport și cazare, în cazul în care persoana respectivă este disponibilizată sau părăsește instituția pentru un alt loc de muncă (altă profesie).

Proiectul ROTARU, capitolul 9, art. 29, pct. 8, propune ca Asociația Națională a Bibliotecarilor (ce urmează a se înființa) să organizeze – prin intermediul bibliotecilor, municipale și județene – cursuri de pregătire pentru urmă-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

toarele programe: pregătirea noilor angajaţi; relaţii cu publicul; activitatea bibliografică; oportunităţi egale şi accesul liber la informaţii; introducere în biblioteconomie; iniţierea în utilizarea calculatoarelor în biblioteci.

Cursurile vor fi aprobate şi susţinute de specialişti acreditaţi de Asociaţie, iar bugetul afectat va reprezenta echivalentul a 5% din alocaţiile bugetare pentru salarii. Această sumă va acoperi doar costul cursurilor şi remunerarea specialiştilor acreditaţi.

Fiecare bibliotecă trebuie să asigure participarea întregului personal căruia i se garantează plata integrală a salariului pe perioada de pregătire. De regulă, Asociaţia agreează programa de biblioteconomie din instituţiile de învăţământ superior.

În conformitate cu proiectul Bălăeţ, pregătirea personalului bibliotecar se realizează în instituţii de învăţământ superior, conform prevederilor Legii Învăţământului 84/1995; pregătirea personalului bibliotecar se face prin cursuri practice, pentru anumite scopuri (învăţarea la distanţă, depozitul legal, colecţii speciale, marketing, ştiinţa cărţii etc.)

Proiectul de lege al Comisiei Ministerului Culturii privind organizarea şi funcţionarea bibliotecilor, capitolul 4, art. 45, pct. 2, prevede: "Ministerul Educaţiei va realiza învăţământul biblioteconomic la nivel preuniversitar precum şi în sistemul de învăţământ superior, prin cursuri de scurtă şi de lungă durată, inclusiv fără frecvenţă, masterat, pregătire în străinătate şi alte forme de perfecţionare profesională. Personalul din bibliotecile şcolare este instruit de cadre CCD din fiecare judeţ".

5. Alte legi privind bibliotecile

5.1 Accesul liber la informaţie

În România, accesul liber la informaţie este garantat de art. 31 al Constituţiei, care stipulează, în paragraful 1, că "dreptul individual de acces la orice fel de informaţie publică nu poate fi îngrădit", iar paragraful 3 stipulează că "dreptul la acces liber la informaţii nu trebuie să afecteze protecţia tineretului ori securitatea naţională". Bibliotecile publice nu sunt menţionate în mod explicit. Alte documente legislative menţionează explicit diferite trepte de accesibilitate, în funcţie de tipul bibliotecii.

Decretul-Lege 141/1990[17], art. 1, litera b, referitor la organizarea activităţii de informare şi documentare în România arată că Sistemul Naţional de Informare şi Documentare "asigură accesul liber, pentru toţi cei interesaţi, la materiale de referinţă şi la documente înregistrate, prin promovarea controlului bibliografic naţional şi internaţional ca şi a accesului la publicaţii şi documente de arhivă". Art. 2 defineşte Sistemul Naţional de Informare şi Documentare ca incluzând biblioteci şi servicii/ institute de informare şi documentare. Textul este generos dar nu implică şi aplicarea lui. O prevedere care limitează posibila lui aplicare la biblioteci este art. 7, care face referire la activitatea de informare şi documentare pe bază contractuală, în timp ce bibliotecile pot obţine venituri, dar trebuie să le returneze la bugetul de stat.

Bibliotecile publice judeţene au acordul consiliilor locale de a oferi servicii contra cost, iar veniturile astfel obţinute să fie cheltuite pentru achiziţionarea unor materiale consumabile.

5.2 Societatea Informaţională

Există o Hotărâre de Guvern privind o abordare generală a Societăţii Informaţionale Româneşti[18] care nu menţionează în mod expres accesul la Internet, însă obiectivele pe termen lung, mediu şi scurt sunt: edificarea unei infrastructuri electronice, dezvoltarea unor facilităţi de transmitere a datelor, compatibile cu acelea existente în alte ţări şi, respectiv, realizarea priorităţilor imediate ale Programului de Reformă Socială şi Economică. Responsabilitatea îi revine Comisiei Naţionale pentru Informatică.

Anexa 1, Capitolul 1, Obiective, litera a, precizează obiectivele în domeniul social, şi anume, Societatea Informaţională Românească "va asigura condiţiile care să faciliteze accesul larg al publicului la servicii de informare şi de administraţie publică"; "în domeniul afacerilor va furniza accesul rapid la informaţii privind cererea şi oferta, pentru a răspunde adecvat cererii de produse şi servicii"; "va contribui la creşterea nivelului cultural şi a calităţii procesului educativ prin introducerea IT (tehnologiei informaţionale) în activităţile educative".

Capitolul 3, Obiective ale dezvoltării Infrastructurii, litera b; calitatea permisivă a acestei prevederi legale devine mai clară în legătură cu reţeaua electronică: "Dezvoltarea unor servicii electronice publice, a unor bănci de date şi a bazelor de date în diferite scopuri, pe domenii şi tipuri de activitate; crearea unui sistem electronic de interes public naţional, regional şi sectorial, prin conectarea la reţea a băncilor de date şi a bazelor de date, a sistemelor de transmitere a datelor şi a operatorilor de informaţii electronice".

Anexa 12, Priorităţi ale Societăţii Informaţionale Româneşti – care este un Calendar al activităţilor – indică anul 1994 ca termen limită pentru poziţia 26 (E) şi anume "servicii publice de informare bazate pe reţeaua telematică, videotext, poştă electronică, rezervări, baze de date". Biblioteca Naţională şi bibliotecile publice nu oferă încă servicii pe Internet pentru public. Accesul la Internet este oferit de principalele biblioteci centrale universitare.

Un Ordin al ministrului Educaţiei[19] iniţiază acţiunea **Computere în şcoli**, după care fiecare şcoală românească va fi conectată la Internet, în acest an, prin cel puţin un computer, în timp ce, în următorii câţiva ani, fiecare şcoală secundară va avea 8 computere iar şcolile superioare vor avea cel puţin 12 computere fiecare.

5.3 Copyright

Împrumutul, fotocopierea, înregistrarea şi reproducerea electronică a materialelor deţinute de biblioteci (3.2, 3.3, 3.4, 3.6) sunt reglementate de Legea Drepturilor de Autor nr. 8/1996[20] care precizează: "reproducerea" este realizarea uneia sau mai multor cópii prin copiere, înregistrare, fotocopiere; "distribuirea" este definită prin legea dreptului de autor ca fiind vânzarea, închirierea, împrumutul originalelor sau cópiilor, fie gratuit, fie cu plată. În cazul bibliotecilor, legea permite împrumutul gratuit. Reproducerea este permisă sub formă de citate dintr-o lucrare şi extrase pentru informarea şi documentarea în biblioteci; copierea integrală este permisă doar atunci când biblioteca are nevoie să înlocuiască o copie cu alta. Deşi legea prevede penalizări în cazul nerespectării ei, se crede că – din cauza inexistenţei unor prevederi precise – în biblioteci şi în alte instituţii, maşinile de copiat sunt folosite pentru reproduceri ilegale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

5.4 Depozitul Legal

În baza Legii Depozitului Legal, art. 6, tipografiile (editurile) trebuie să trimită 9 exemplare Bibliotecii Naționale. Dizertațiile trebuie trimise la Biblioteca Națională și la Biblioteca Academiei în câte un exemplar. Două exemplare sunt păstrate de Biblioteca Națională iar restul sunt trimise la Biblioteca Academiei, la Bibliotecile Centrale Universitare din Cluj, București, Iași, Craiova, Timișoara; la Biblioteca Memorială "Eminescu" din Ipotești; la Biblioteca Militară Națională. Bibliotecile județene păstrează un exemplar al materialelor publicate de editurile aflate pe raza județului respectiv.

Biblioteca Națională are rolul de a elabora Bibliografia Națională pentru toate categoriile de materiale publicate. Această prevedere se regăsește în Legea Depozitului Legal, art. 11; Anexa 2, paragraful 1, privind atribuțiile Bibliotecii Naționale; Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Naționale, Capitolul 2, art. 6, care descrie în detaliu tipurile de materiale ce fac obiectul dreptului de Depozit Legal (litera a și b), rolul Bibliotecii Naționale de agenție bibliografică națională (litera c).

Toate cele trei proiecte de lege conțin prevederi similare, în sensul că Biblioteca Națională a României realizează Bibliografia Națională Curentă, pentru toate categoriile de documente, în calitatea ei de Agenție Bibliografică Națională. Conform aceleiași prevederi, Biblioteca Națională exercită controlul bibliografic național ca parte a controlului bibliografic universal. Bibliografia Retrospectivă Națională este realizată de Biblioteca Academiei.

5.5 Legea finanțării

Pentru bibliotecarii români, aceasta constituie o zonă dureroasă. Legea 15/1994[21] definește fondurile fixe astfel: "Unul sau mai multe obiecte folosite ca atare și îndeplinind, cumulativ, următoarele condiții:

a) are/ au valoare de inventar de peste 200.000 lei (aprox. 25 USD);

b) are/ au durată de folosire mai mare de un an".

Cărțile sunt asimilate mijloacelor fixe și conform Hotărârii de Guvern 266/1994[22] sunt clasificate în grupa 8 "mijloace fixe cu termen de utilizare de 10 ani". Cărțile deteriorate sau pierdute sunt evaluate la un preț de cost reactualizat și trebuie să fie înlocuite sau plătite de bibliotecarii implicați în gestionarea fondului respectiv (instrucțiunile Ministerului de Finanțe din 10 ianuarie 1994).

Aceste prevederi absurde au un efect extrem de dăunător asupra politicii și a atitudinii practice a bibliotecilor publice. România pare a fi o națiune iubitoare de carte, iar incendierea Bibliotecii Centrale Universitare stăruie în amintirea multor oameni (deși clădirea este acum frumos restaurată). Acest respect pentru cărți trebuie să își găsească o formă de exprimare mai rațională, care să nu implice condamnarea serviciilor bibliotecii publice la nefiresc.

6. Evaluarea politicii bibliotecilor de către Ministerul Culturii

6.1 Date privind bibliotecile publice din România

Date concludente sunt greu de obținut. Anuarul Statistic al României pe anul 1996 arată că numărul bibliotecilor publice s-a redus între 1990 și 1995 de la 4.458 la 2.904, în timp ce împrumuturile au crescut de la 27,8 milioane la 33,8 milioane. Conform cifrelor (nepublicate) Ministerului, în 1997[23] numărul bibliotecilor s-a stabilizat la 2.936, iar împrumuturile continuă să crească (35,8 milioane). Aceasta reprezintă aprox. 1,5 împrumuturi pe cap de locuitor, ceea ce constituie o creștere de la un nivel foarte scăzut. Pentru comparație, în anul 1990, în Uniunea Europeană media era de 5,3[24] iar media în CEE (Central Eastern Europe) în 1995 era de aprox. 4,2[25].

Din cele 2.936 de biblioteci în 1997, 2.683 sunt biblioteci comunale, cu un fond mediu de 8.355 volume și un indice mediu de 348 cititori și având un personal de 0,85. Cele 41 de biblioteci județene sunt mai mari, cu un personal de 48 membri (în medie), pornind de la 9 în Teleorman și ajungând la 185 în București, în timp ce media pentru cele 212 biblioteci municipale este de numai 3,5.

Unele date statistice pot fi obținute din cifrele oferite de Minister. Pentru anul 1997, media a fost de 1,71 angajați per bibliotecă. Fondul per bibliotecă a fost de 16.371. Împrumutul, raportat la numărul de angajați, a fost de 7.125 per membru. Fondul a crescut cu 1.033.000, aproximativ 0,05 volume pe cap de locuitor. În acest ritm, fondul existent, de 48.067.000 se înlocuiește la fiecare 46 de ani, iar durata de viață a fiecărei unități din fond este, în medie, de 23 ani. Aproximativ 9% din populație sunt "cititori" ai bibliotecilor publice[26]. Aceste date arată că serviciile bibliotecii au resurse insuficiente, cu o productivitate, probabil, scăzută. Fondurile de carte sunt mari, în principal din cauza penalităților draconice aplicate în cazul eliminării cărților uzate fizic și moral. Rezultatul este o circulație foarte redusă a fondului, aproximativ 0,6 împrumuturi/ volum/ an. Rata de înlocuire este mult prea redusă pentru a putea asigura un standard rezonabil al serviciilor. Nu există nici un fel de date despre serviciile de informare. În ciuda acestor aspecte triste, există unele tendințe de progres general în privința creșterii indicilor de difuzare și, personal, am observat niște semnale concrete în direcția unor performanțe bune și a unor inovații în puținele biblioteci publice pe care le-am vizitat (Cluj, Brașov și București) și care sunt foarte interesate în dezvoltarea legăturilor cu alte țări.

6.2 Structura Ministerului Culturii

Secțiunea din cadrul Ministerului Culturii care răspunde de biblioteci se numește Direcția Cultură Scrisă. Această titulatură are o nuanță demodată, sugerând că bibliotecile înseamnă cultură (mai mult decât informație) și produse pe suport de hârtie. Personalul din această direcție este redus și, probabil, ar putea rămâne așa, dacă resursele nu vor crește. Șefa direcției este numită recent și, în condițiile existente, consideră utilă reorientarea funcțiilor acesteia și realizarea unor recalificări. Există câteva chestiuni care mi se par demne de a fi luate în considerare:

- Cultura pare să însemne faptul că Ministerul face niște lucruri, mai curând decât să asigure că lucrurile se fac. S-ar putea ca aceasta să fie o tradiție românească. Întrucât Direcția Cultură Scrisă are puteri limitate (ca orice departament redus) aceasta înseamnă fie că nu se face ceea ce trebuie, fie că nu se face bine. Sunt anumite lucruri pe care, întotdeauna, orice minister le vrea a fi realizate sub propria cupolă, de ex.: pregătirea unor rapoarte

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

către ministere, supervizarea proiectelor de lege. Alte lucruri, însă, de ex.: selectarea cărţilor pentru bibliotecile publice, centralizarea statisticilor de bibliotecă sunt mai bine gestionate de către alte organisme.

- Legat de aceasta, nu există un buget pentru cercetare sau consultanţă. Ca urmare, probleme de importanţă crucială trebuie rezolvate folosind resursele proprii sau eforturile pe bază de voluntariat ale unor grupuri de sprijin. Aceasta face posibilă influenţarea noului proiect legislativ de statu quo sau de grupurile implicate[27].
- O problemă conexă este lipsa unor cercetări relevante pentru bibliotecile publice. Efectul acestei stări de lucruri face să nu existe o sferă comună de cunoştinţe, astfel că părerea fiecăruia are valabilitate egală.
- O altă problemă este slăbiciunea vizibilă, în rândul comunităţii, a unor organisme omologe. De exemplu, mi s-a spus că, pe plan local, nu există nici o asociaţie. La fel, nici Asociaţia Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România şi nici Consiliul Directorilor din Bibliotecile Publice din România nu dispun de resurse pentru a angaja personal. Probleme asemănătoare există şi în domeniul editorial, de care este răspunzătoare aceeaşi direcţie. Evident că ministerul nu e răspunzător de aceste circumstanţe şi, fără îndoială că face tot posibilul pentru a încuraja dezvoltarea unor organisme omologe în cadrul comunităţii instituţiilor de cultură.
- Direcţia Cultură Scrisă ar putea fi consolidată prin crearea unui post de "consilier – bibliotecar", ce ar putea fi ocupat pentru o perioadă, să zicem, de 3 ani, de către un director de bibliotecă publică, având multă experienţă şi care a dovedit iniţiativă şi excelente posibilităţi de comunicare.
- Coordonarea cu alte organisme implicate şi cu departamente ale guvernului trebuie revizuită şi îmbunătăţită.

6.3 Bibliotecile publice şi Structura Administraţiei locale

Până recent, Ministerul Culturii răspundea direct de bibliotecile publice din România. Acum, responsabilitatea a fost transferată autorităţilor locale, lucru considerat normal aproape oriunde, uzual în ceea ce priveşte biblioteca publică şi care pare să ofere bibliotecilor cele mai bune oportunităţi de progres. Cu toate acestea, se pare că există o hibă importantă prin faptul că până şi cele mai mici comunităţi sunt împuternicite să administreze biblioteci publice. Admiţând că bibliotecile judeţene au rolul de a sprijini şi coordona, totuşi, ele însele nu dispun de resurse la nivelul necesar şi nici de mecanisme, realmente eficiente, de cooperare şi coordonare.

E greu de crezut că o comunitate cu o populaţie de 100.000 de locuitori poate administra o bibliotecă publică modernă, fără o asistenţă complexă şi de altă calitate şi fără a fi coordonată de la nivelul superior. Dacă nu este sprijinită, o bibliotecă mică, având ca personal un singur bibliotecar, nu poate oferi servicii moderne de informare. O astfel de situaţie condamnă personalul bibliotecar la salarii mici, iar pe beneficiari la nişte servicii de bibliotecă de un nivel scăzut, constând doar din împrumutul de cărţi, în timp ce costurile pe cap de locuitor sunt foarte mici pentru astfel de servicii. Bineînţeles că orice regulă are şi excepţii, şi exemple de biblioteci mici dar valoroase pot fi întâlnite, fără îndoială, în România, ca şi oriunde.

Evident că structura administraţiei locale nu este concepută pentru a fi pe placul bibliotecilor publice şi ea nu se află sub controlul Ministerului Culturii. O schimbare ar fi, cu siguranţă, dificilă şi ar implica aspecte care ţin de constituţie şi democraţie. O cale mai practică ar fi să se încerce realizarea unor coordonări, cooperări şi mecanisme de susţinere mai puternice. Un model în acest sens sunt Bibliotecile Departamentale Franceze, dar mai sunt şi altele pe care ministerul le-ar putea avea în vedere, cum ar fi bibliotecile mai mari deja existente. Este necesar un studiu care să stabilească modelul care ar putea fi eficient în circumstanţele din România.

6.4 Standarde

Problema standardelor este una dificilă. În Anglia, de exemplu, nu există standarde guvernamentale pentru bibliotecile publice. În Scoţia, standardele COSLA sunt, în mare măsură, respectate. Ambele ţări par foarte mulţumite de sistemele lor. Organismele profesionale internaţionale se manifestă în favoarea existenţei unor standarde, la fel ca şi grupurile profesionale naţionale.

Presupunând că standardele sunt, în mare parte, utile în împrejurările actuale din România, este necesar ca ele să fie revizuite. În prezent, acestea sunt standarde pentru intrări (*input*). Este necesar, însă, ca atenţia să fie îndreptată spre standarde calitative de ieşiri (*output*), bazate pe indicatori de performanţă acceptaţi. Ce altceva decât risipirea puţinelor resurse, se poate obţine atunci când o comunitate de 1000 de locuitori dispune de un bibliotecar şi de un fond de 2000 de cărţi, dacă beneficiarii sunt puţini iar cărţile au o difuzare minimă? Unde în altă parte în Europa li se cere bibliotecilor publice mici să angajeze "specialişti în conservare" cu normă întreagă? Standardele curente par să aibă drept scop crearea de locuri de muncă pentru bibliotecari şi păstrarea bunurilor de patrimoniu, mai curând decât oferirea unor servicii moderne, de un standard ridicat, pentru o naţiune modernă.

Proiectul PROBIP – 2000, menţionat deja, ar putea fi un pas pe calea spre reformă în acest domeniu. Standardele existente sunt, în unele privinţe, prea imperative, iar cele referitoare la personal nu ţin seama de inovaţii sau de priorităţi locale.

Din nefericire, este imposibil de apreciat dacă standardele existente sunt sau nu întrunite, deoarece statisticile bibliotecare existente nu au la bază raportarea la ceea ce se numeşte "cap de locuitor". Faptul că nu există o succesiune în timp a acestor statistici face imposibilă o comparaţie care să ajute la consemnarea unui progres. Datele există şi nu trebuie decât să fie introduse pe calculator. Asemenea informaţii ar fi de mare interes pentru Minister, pentru breasla respectivă şi pentru public. Eu nu am văzut să existe date privind situaţia finanţării la nivel de bibliotecă şi nici cumulat, la nivel naţional. Dacă există, atunci este necesar să fie realizate "per cap de locuitor", ajustate pentru a elimina efectele inflaţiei, apoi datele respective pot fi oferite în succesiunea lor temporală şi, în combinaţie cu alte date disponibile, pot consemna progresul (sau lipsa lui).

6.5 Buget şi finanţe

După cum s-a arătat mai sus, nu avem date privind finanţarea. Mi s-a spus că, de multe ori, bugetul Ministerului

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Culturii pentru anul financiar respectiv este aprobat cu întârziere, ceea ce face ca autoritățile locale și bibliotecile să aibă incertitudini în privința bugetului propriu. Acest lucru are urmări serioase asupra planificării și a ofertei de servicii.

Pe lângă aceasta, Ministerul oferă bibliotecilor publice o parte a sprijinului său, "în natură", selectând cărți "valoroase", cumpărându-le și distribuindu-le bibliotecilor, în baza sugestiilor primite de la un comitet[28]. Probabil că aceasta este o reminiscență din perioada când bibliotecile publice depindeau direct de Minister. Nu este clar dacă prin această modalitate se obțin reduceri semnificative de preț, iar singura bibliotecă publică, unde am abordat această chestiune, părea satisfăcută de cărțile primite. Această procedură pare, totuși, ciudată și potențial nedemocratică și neeconomică, și ar trebui, poate, revizuită pentru a vedea dacă nu e mai bine ca bugetul să fie acordat autorităților bibliotecare.

Chestiunea referitoare la perceperea de taxe de către bibliotecile publice trebuie și ea revizuită. Dacă am înțeles bine prevederile existente [descrise în paragraful 4.3.6], atunci bibliotecilor publice nu le este permis să perceapă taxe pentru serviciile oferite. Dacă acest lucru este adevărat, e necesară o revizuire foarte atentă, pentru a permite bibliotecilor să obțină surse utile de venit, protejând în același timp dreptul de acces la serviciile de bază. Într-o lume ideală, probabil că toate serviciile bibliotecilor publice ar trebui să fie gratuite.

6.6 Cadrul legislativ

Cadrul legislativ are cu siguranță nevoie de reformă și, în prezent, se desfășoară o activitate intensă în acest sens, după cum o dovedesc și cele (cel puțin) 3 proiecte diferite aflate în circulație. Comunitatea bibliotecară pare să considere că indecizia Ministerului Culturii întârzie procesul de elaborare a legislației. Există multă confuzie privind care și a cui hotărâre trebuie respectată: aceea a Ministerului Culturii, a administrației publice locale sau a directorului bibliotecii? Cei mai mulți directori de bibliotecă procedează după cum consideră ei mai bine, și cu rezultate bune, mai ales acolo unde se implică și autoritățile locale. Se pare că singurele prevederi respectate cu strictețe sunt cele ale Ministerului de Finanțe, și anume cele referitoare la cheltuieli, evidență și bilanț.

Deși nerăbdarea comunității bibliotecarilor poate fi justificată, ocazia de a avea o lege nouă se ivește doar o dată la câteva decenii, așa încât este important să fie făcută bine. Fără a cunoaște suficient situația existentă pe teren, proiectul (Anexa B) pare să conțină destul de multe recomandări. Eu nu am avut timp să discut în detaliu cu colegii români acest proiect, dar am câteva comentarii și neclarități:

- Propusul Consiliu Superior al Bibliotecilor din România pare să fie un excelent mecanism potențial pentru rezolvarea problemelor bibliotecii și pentru sprijinirea lor. Există o preocupare democratică pentru faptul că toți membrii Consiliului sunt desemnați de minister. O altă preocupare este aceea că membrii propuși nu sunt adepții unei deschideri și sunt mult prea "cărturari". Unde sunt membrii independenți, reprezentanții utilizatorilor, ai autorităților locale, ai editurilor și ai industriei ICT (tehnologia informațională și de comunicare)? Nu sunt lămurit dacă acest Consiliu înlocuiește Consiliul Național al Bibliotecilor din Învățământ înființat anul trecut. Dacă nu îl înlocuiește, cum vor lucra ele împreună? O ultimă preocupare în legătură cu acest Consiliu o constituie resursele. Dacă se vrea să se realizeze ceva, va fi nevoie de un bun secretariat, de acces la consultanță și de fonduri pentru cercetare.
- O modalitate de a ajuta Consiliul să-și facă auzită vocea este de a-i cere să întocmească un raport anual pentru Parlament.
- Aria de referință a Consiliului pare destul de cuprinzătoare, dar două chestiuni majore nu sunt reprezentate, și anume **digitalizarea** și **Societatea Informațională**, în general. Digitalizarea este, în mod evident, o chestiune de importanță majoră la care nici Ministerul Culturii și nici Biblioteca Națională nu fac trimitere. Problema necesită atenție de urgență întrucât este de importanță crucială pentru biblioteci. În opinia mea, în condițiile prezente, a transfera problema aceasta Bibliotecii Naționale nu ar conduce la obținerea rezultatelor așteptate. Este, de asemenea, necesar să existe o strânsă legătură între Ministerul Culturii, biblioteci și Comisia Națională pentru Informatică (paragraful 5.2). După cât am putut constata, asemenea legături nu există. Dacă această situație este simptomatică relativ la concepția că bibliotecile înseamnă cărți (și acestea, vechi, de cele mai multe ori), atunci, pentru cetățenii care au nevoie de acces la informație, consecințele vor fi profund dăunătoare.
- Încă o chestiune la care proiectul de lege nu face referire este necesitatea unui organism care să finanțeze și să inițieze activitatea de cercetare în domeniul bibliotecilor și al informării. Lipsa unui organism și a fondurilor destinate acestui scop afectează în mod serios realizarea unei politici eficiente și acestei probleme trebuie să i se acorde, urgent, atenție. Există modele străine care ar putea, probabil, să fie adaptate cu succes situației din România.
- O altă chestiune se referă la ceea ce uneori numim "servicii speciale", adică servicii de bibliotecă pentru categoriile dezavantajate (minorități etnice și lingvistice, persoane handicapate, deținuți etc.) Legea bibliotecilor trebuie să conțină o prevedere explicită în acest sens, deși aceasta s-ar putea să se regăsească în alte legi, de care eu nu am cunoștință.

Alte opinii despre acest proiect de lege pot fi găsite în paragraful 4.2 și în următoarele.

6.7 Calificarea personalului și Instruirea practică

Diferitele interpretări ce se dau la acest capitol, așa cum rezultă și din diferitele proiecte de lege prezentate în paragraful 4.3.12, arată că această chestiune este dezbătută intens și constituie o preocupare majoră. Sunt multe de făcut pentru continuarea pregătirii profesionale, perfecționarea managerială și îmbogățirea experienței cu metode de lucru diverse și moderne însușite prin călătorii în afara țării. Acest aspect merită să fie studiat dar, dacă se dorește o schimbare rapidă, este nevoie de efort și resurse semnificative.

7. Politica la nivel regional și local

Fiind presat de timp, nu am putut să observ nemijlocit efectele politicii Ministerului Culturii la nivel local și regional. Am menționat deja puținătatea datelor statistice. În bibliotecile publice pe care le-am vizitat (Cluj, Brașov, București) se constată că inițiativa este stimulată mai mult de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

către salariații bibliotecilor și de partenerii lor din administrația locală decât ca urmare a îndrumării sau a unor programe din partea ministerului de resort.

După cum am mai spus, aceste inițiative sunt de dată recentă și mai rămân de stabilit destule detalii. Pentru a dezvolta un tip nou de parteneriat, este nevoie de timp. Generalizând, am impresia că bibliotecile tind să considere că o bibliotecă modernă oferă servicii de informare, în timp ce Ministerul consideră că trebuie să ofere cărți. Dacă mă pot exprima astfel, mare parte din sprijinul primit de biblioteci pentru tehnologia informațională, a venit din surse externe (SOROS, Phare, PLDP).

La nivel local, sarcinile Ministerului Culturii sunt preluate de inspectorate/ inspectori, conduși de un inspector șef numit de Ministerul Culturii și agreat de Prefectură.

8. Sugestii pentru eficientizarea politicii bibliotecare

8.1 Cu toată lipsa datelor financiare, este clar că problema-cheie pentru bibliotecile din România o constituie **resursele**. Salariile mici conduc la probleme de recrutare și păstrare a personalului și afectează desfășurarea activității. Sunt necesare investiții de capital în clădiri, atât pentru a face față problemelor generate de restituiri[29] cât și uzurii propriuzise. Investițiile pentru computerizare constituie, de asemenea, o prioritate urgentă. Investiția pentru achiziții este total inadecvată. **Ca urmare, se recomandă ca Ministerul și autoritățile locale să lucreze împreună și să caute și alți parteneri pentru a oferi mai multe resurse în schimbul unor servicii mai bune.**

O soluție parțială pentru această problemă ar putea fi invitația adresată managerilor de a-și administra eficient resursele, ceea ce ar implica un buget mai flexibil. Tot un răspuns la această problemă ar putea fi simplificarea procedurii de numire a directorilor de biblioteci publice, pentru a avea garanția că sunt desemnate persoanele cu cea mai bună calificare și pentru a înlătura orice bănuială de interferență a factorului politic.

8.2 Deși nu sunt suficiente cărți noi, este clar că sunt prea multe cărți vechi, care nu sunt difuzate și nici nu vor fi vreodată. A le păstra înseamnă o risipă de resurse care, altminteri, ar putea fi direcționate spre modernizare și ar face ca bibliotecile publice să nu mai pară neatractive și învechite. Această situație generează și probleme administrative dar și o relație sub standard cu cititorii. Ministerul trebuie să precizeze că menirea bibliotecilor publice nu este, în primul rând, de a funcționa ca muzee de cărți. **Ca un prim pas, se recomandă a nu mai considera cărțile ca obiecte cu durată de folosință de 10 ani, iar directorii de biblioteci să aibă libertatea de a-și elabora propria politică de achiziții și de eliminări, în cadrul unor norme care să asigure libertatea față de influențele politice, liberul acces și accesul egal pentru minorități și alte categorii cu nevoi speciale.**

8.3 În lumina noilor circumstanțe, se recomandă ca Ministerul Culturii să procedeze la o revizuire a funcțiilor sale și a personalului necesar vizavi de biblioteci. Ca parte a acestei revizuiri, denumirea Direcția Cultură Scrisă trebuie schimbată pentru a reflecta o atitudine mai modernă față de biblioteci. În colaborare cu specialiștii săi și cu autoritățile locale, trebuie să gândească ce obiective trebuie realizate, care din acestea îi incumbă și care trebuie transferate sau încredințate altora. În lumina rezultatelor acestei revizuiri, vor fi precizate abilitățile și competențele personalului. Totodată, se va avea în vedere necesitatea unui organism care să finanțeze activitatea de cercetare în domeniul bibliotecar și al informării.

8.4 Se recomandă ca Ministerul să aibă în vedere felul în care sunt abordate problemele interdepartamentale privitoare la biblioteci și servicii de informare și să instituie mecanisme eficiente de coordonare și consultare. Ceea ce se întâmplă în Ministerul Educației, în Comisia pentru telematică și alte organisme similare are o importanță capitală.

8.5 Se recomandă ca Ministerul să angajeze întocmirea unui studiu de fezabilitate privind conectarea la rețea, până în anul 2000, a tuturor bibliotecilor (pentru școli, un astfel de plan există deja).

8.6 Se recomandă ca guvernul să își revizuiască politica față de digitalizare, pe care să o raporteze la rolul bibliotecilor publice, al Bibliotecii Naționale și al tuturor celorlalte biblioteci în viitor.

8.7 Se recomandă ca Ministerul, împreună cu autoritățile locale, să revizuiască modalitățile de coordonare și cooperare existente, pentru a crea un cadru în care, în condițiile respectării autonomiei locale, să fie încurajată biblioteca publică eficientă. Dacă există reglementări financiare care împiedică autoritățile locale să colaboreze, așa cum mi s-a sugerat, atunci acestea trebuie să fie revizuite.

8.8 Trebuie creat, de asemenea, un cadru care să clarifice dreptul bibliotecilor publice de a percepe taxe pentru serviciile oferite, concomitent cu protejarea accesului liber la serviciile de bază.

8.9 Se recomandă ca Ministerul să-și intensifice activitatea legată de statisticile de bibliotecă și indicatorii de performanță pentru a adopta ISO 2789 și să se aibă în vedere colaborarea cu Ministerul Educației în această problemă. Metodele moderne de centralizare și prezentare a datelor trebuie adoptate în urma consultării cu cei care furnizează datele și cu cei care le utilizează. Aceasta ar facilita monitorizarea performanțelor și ar permite comparații, ceea ce ar avea ca rezultat standarde superioare.

8.10 Se recomandă ca Ministerul, în colaborare cu partenerii săi din rândul autorităților locale, să reconsidere problema standardelor bibliotecii publice, pentru a-și concentra atenția, mai mult asupra rezultatelor și a satisfacerii nevoilor utilizatorilor.

8.11 Se recomandă ca Ministerul să poarte discuții cu partenerii săi, furnizori și/ sau consumatori de pregătire profesională, în legătură cu resursele necesare modernizării activităților existente, inclusiv posibilitatea utilizării într-o măsură mai mare a tehnicilor de învățare la distanță.

8.12 Se recomandă ca Ministerul, în colaborare cu partenerii săi pe plan local și cu Ministerul Educației, să caute în continuare modalități de rezolvare a problemelor serioase privind recrutarea și păstrarea cadrelor, cărora trebuie să le facă față toate categoriile de biblioteci, în scopul îmbunătățirii performanțelor bibliotecilor, în general.

8.13 Se recomandă ca Ministerul să facă tot ce depinde de el pentru a consolida organizațiile omologe, la nivelul comunităților, în special asociațiile bibliotecare, și împreună cu alte departamente guvernamentale să încurajeze constituirea unei asociații a autorităților locale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

9. **Concluzie**

A redacta un astfel de raport reprezintă o sarcină majoră şi sperăm că, finalmente, acesta va fi în beneficiul a milioane de oameni care au nevoie de bibliotecă şi de servicii de informare în multe etape ale vieţii lor – pentru educare, instruire permanentă, cultură, loisir şi pentru informare. Îmi cer scuze pentru orice eroare sau neînţelegere ce s-ar fi putut strecura în ciuda eforturilor excepţionale ale tuturor colegilor din România care şi-au oferit timpul lor pentru a mă documenta.

În prezent, pretutindeni, bibliotecile trebuie să facă faţă unei provocări majore: adaptarea la schimbare. Schimbările datorate circumstanţelor politice şi economice, precum şi evoluţiilor tehnologice asaltează guvernele şi profesia de bibliotecar. România nu face excepţie de la această regulă. Ştiu că este mai uşor să critici decât să acţionezi, dar sper că părerile pe care le-am exprimat îi vor ajuta pe colegii din România în utila dar dificila misiune de a moderniza cadrul politicii lor, precum şi bibliotecile, pentru a răspunde nevoilor naţiunii în mileniul următor.

Note:

1. Ordinul Ministrului Educaţiei Naţionale nr. 3586/10 aprilie 1996.
2. Ordinul Ministrului Educaţiei Naţionale nr. 6566/17 iunie 1994.
3. Regulamentul de organizare şi funcţionare a bibliotecilor instituţiilor de învăţământ superior, aprobat prin Ordinul nr. 3586/10 aprilie 1996.
4. Regulament aprobat prin Ordinul Ministrului Educaţiei nr. 6566.
5. Ordinul Ministrului Educaţiei Naţionale nr. 3267/16 februarie 1998.
6. Legea Învăţământului nr. 84/1995.
7. Legea privind organizarea şi funcţionarea bibliotecilor, proiect al Comisiei numite de Ministerul Culturii prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 1287/18 noiembrie 1996.
8. Legea privind organizarea şi funcţionarea bibliotecilor, proiect al Comisiei numite de Ministerul Culturii.
9. Legea bibliotecilor – Proiect al Directorului Bibliotecii Municipale Bucureşti, **Florin ROTARU**.
10. Legea bibliotecilor – Proiect al parlamentarului Dumitru Bălăeţ.
11. Statutul ABBPR adoptat de Adunarea Generală a organizaţiei în anul 1990.
12. Regulamentul de organizare şi funcţionare a Bibliotecii Naţionale aprobat de Ministerul Culturii cu nr. 1088/15 noiembrie 1995.
13. Ordinul Ministrului Culturii nr. 1015/1994.
14. Ordinul Ministrului Culturii nr. 1060/1994 privind aprobarea Regulamentului Consiliului Directorilor Bibliotecilor Publice.
15. Preţul mediu al unei cărţi în România este 25.000 lei. Lucrările cu caracter academic sunt mai scumpe.
16. Ordinul Ministrului Culturii 111/1995 privind îmbunătăţirea cadrului organizatoric al desfăşurării activităţii de perfecţionare a pregătirii profesionale din domeniul culturii şi artei.
17. Decret-Lege nr. 141/1990 privind organizarea activităţii de informare şi documentare, Monitorul Oficial 65/ 7 mai 1990.
18. Hotărârea nr. 49/ 16 iulie 1991, publicată în Monitorul Oficial din 18 septembrie 1991.
19. Ordinul Ministrului Educaţiei Naţionale nr. 3177/ 29 ianuarie 1998.
20. Legea nr. 8/1996 a drepturilor de autor şi a drepturilor conexe, publicată în 26 martie 1996.
21. Legea nr. 15/1994 privind perioada de recuperare a fondurilor fixe.
22. Hotărârea Guvernamentală 266/1994 privind aprobarea clasificaţiei şi duratei normale de funcţionare a fondurilor fixe.
23. Activitatea Bibliotecilor judeţene, municipale, orăşeneşti, comunale, 31 decembrie 1997.
24. *Library Economics in Europe: an update 1981 – 90*. P. Ramsdale, Office for Official Publications, Luxemburg, 1995.
25. *Library Economics in Central and Eastern Europe*. D. Fuegi and P. Ramsdale, Office for Official Publications, Luxemburg, 1997.
26. Nu am văzut o definiţie a "cititorului" şi nu ştiu dacă este comparabilă cu cifrele din alte ţări. Multe ţări oferă cifre superioare pentru utilizatori sau membri.
27. Cunosc, însă, cel puţin o excepţie, şi anume Programul Naţional PROBIB – 2000, în valoare de 65 milioane lei, care este un contract din partea Ministerului către două asociaţii ale bibliotecilor publice pentru elaborarea unor indicatori agreaţi de bibliotecile publice româneşti.
28. Mi s-a spus că aproximativ 200.000 volume anual (20% din totalul achiziţiilor) sunt furnizate în acest mod.
29. Numai în Bucureşti, 5 sedii de biblioteci sunt ameninţate de cererile de restituire.

Direcţia pentru Cultură, Media şi Sport
Director Giuseppe VITIELLO
iulie 1998

Traducere de Aura CONSTANDACHE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

EBLIDA – Orizonturi, Programe, Inițiative

Resurse informaționale slave și est europene

Howorth Press a editat recent o nouă publicație al cărei scop este să acopere toate aspectele legate de serviciile de bibliotecă și de informare din țările slave, Rusia și fostele republici sovietice. Este vorba despre următoarele țări: Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Georgia, Ungaria, Kazakstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Macedonia, Moldova, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan și Iugoslavia (Serbia și Muntenegru). Jurnalul conține materiale de referință ce constituie resursele de informații aflate în biblioteci, arhive și Internet, în spațiul slav și est european.

Adresându-se în primul rând bibliotecarilor și celorlalți profesioniști din domeniul informării, jurnalul pune în evidență cele mai recente realizări precum și aspectele practice privind furnizarea de informații către utilizatori. Există, de asemeni, rubrici speciale și articole despre Internet, despre distribuitorii de cărți provenind din spațiul slav și est european precum și seriale și recenzii.

Consiliul Europei stimulează noua cooperare cu Rusia

În decembrie 1999, la consfătuirea Consiliului European de la Helsinki și la Consiliul pentru probleme generale din ianuarie 2000 au fost discutate măsurile preconizate ca răspuns la campania militară a Rusiei în Cecenia. În final, pe 28 iunie 2000, Uniunea Europeană a fost de acord ca Programul de Acțiune **Tacis** să se axeze pe sprijinirea reformei instituționale, legale și administrative. Pentru anul 2000, s-a convenit asupra unui pachet de acțiuni specifice având ca obiective promovarea valorilor democratice și a rețelei electronice de comunicații în cadrul societății civile – finanțarea fiind de 34 milioane Euro.

Programul **Tacis** este o inițiativă a Uniunii Europene prin care se oferă importante fonduri pentru *Know-how* astfel încât să se încurajeze dezvoltarea economiei de piață și a societăților democratice. Acesta constituie unul din instrumentele-cheie de sprijinire a cooperării în diversele zone menționate în Acordul de Parteneriat și Cooperare (PCA – Partnership and Co-operation Agreement). PCA este un acord care are ca obiectiv intensificarea relațiilor politice, economice și culturale între Uniunea Europeană și Rusia. Programul adoptat se va concretiza sub forma a cinci noi proiecte a căror valoare va fi de 11 milioane Euro.

• Protecția juridică a drepturilor individuale – pentru a consolida capacitatea cetățenilor de a-și apăra drepturile civile și drepturile omului, așa cum sunt stipulate în Constituția rusă.

• Promovarea toleranței și îmbunătățirea relațiilor inter-etnice. Acestea se vor realiza cu sprijinul ONG-urilor, prin monitorizarea violării drepturilor minorităților, prin promovarea adoptării și aplicării unei legislații adecvate și prin sprijinirea centrelor de asistență pentru protecția minorităților.

• Încurajarea independenței mass media regionale. Acest proiect, realizat cu aportul Uniunii Jurnaliștilor Ruși, se va concentra asupra cadrului juridic, pregătirii profesionale a jurnaliștilor și campaniilor de informare a publicului.

• Dezvoltarea democrației și a auto-guvernării locale. Acest proiect, ce urmează a se înfăptui împreună cu autoritățile locale ruse, va avea ca obiectiv îmbunătățirea relațiilor între cetățeni, pe de o parte, și organele administrative și legislative locale, pe de altă parte.

• Promovarea democrației prin ONG-uri. Proiectul va susține în continuare ONG-urile active în sectorul social precum și relațiile de parteneriat ale acestora cu organele publice. Se va consolida cadrul legal și instituțional referitor la parteneriatele sociale.

Noul program mai asigură și continuarea facilității Bistro, sprijinirea activităților de mică anvergură ce au ca scop promovarea valorilor democrației, supremația legii și a tehnologiei electronice în cadrul societății civile (3 milioane Euro), precum și Oficiile Tehnice pentru asistență locală care au rolul de a facilita accesul operatorilor regionali și societății civile la programele și proiectele **Tacis** (1 milion Euro). În plus, alte 19 milioane Euro au fost destinate noului Program de Edificare a Parteneriatelor Instituționale (9 milioane Euro) și programului **Tempus** (10 milioane Euro). Programul de Edificare a Parteneriatelor Instituționale are ca obiectiv apropierea instituțiilor aparținând societății civile din UE și din Rusia (ONG-uri, organizații profesionale, grupuri de consumatori etc.) dar și înfrățirea dintre orașe și regiuni. Pe de altă parte, programul **Tempus** va susține cooperarea dintre instituțiile de învățământ superior din UE și din Rusia, libera circulație a studenților ca și activitățile instituțiilor ce promovează democrația și supremația legii.

Se preconizează ca aceste proiecte să demareze în prima jumătate a anului 2001. Pe 10 iulie Consiliul a solicitat Comisiei să relanseze pregătirile Programului **Tacis** pentru Rusia (2000 – 2003) și, de asemenea, să propună un program **Tacis** cu acțiuni precise în sprijinul procesului de reformă politică, economică și socială pentru anul 2000.

(Din **EBLIDA Magazine** "Information Europe", nr. 3/2000, pag. 14)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

GAO XINGJIANG
Nobel 2000 pentru literatură

Şerban C. ANDRONESCU
New York

Primul scriitor chinez căruia i s-a acordat Premiul Nobel s-a născut în 1940 în provincia Jiangxi din China continentală şi s-a stabilit în Franţa în 1987, posedând azi două cetăţenii, una chineză şi alta franceză. Numele lui se citeşte Şing-gen şi este o adaptare (cam ca Delavrancea) după numele provinciei natale. În timpul "Revoluţiei culturale" (1966 – 1976) Dl. Xingjiang a trebuit să-şi ardă cărţile scrise până atunci, câteva piese de teatru concepute în genul absurd al lui Eugène Ionesco (din care a şi tradus în chinezeşte). Astfel de literatură, ca şi cea dadaistă sau letristă, era condamnată în China acelui timp iar autorii de astfel de literatură erau ostracizaţi dacă nu reveneau la normal. Dl. Xingjiang n-a revenit, s-a apucat de pictură şi, profitând de o excursie a pictorilor chinezi la Paris, în 1987, a rămas în capitala Franţei unde i s-a acordat azil politic şi un apartament într-un HLM (habitation à loyer modéré) din Bagnolet, o suburbie modestă din estul Parisului unde se ajunge cu metroul Porte de Bagnolet. Când a avut loc manifestaţia monstră din Piaţa Tienanmen, la Beijing, în 1989 (anul când fusese programată prăbuşirea comunismului în toată lumea), Dl. Xingjiang a protestat la Paris împotriva înăbuşirii cu armele a manifestaţiei şi a demisionat din Partidul Comunist Chinez. Notorietatea căpătată în urma protestului public s-a uitat repede. Trăia din pictură, o pictură care are trecere în Parisul de azi, redarea pe pânză a anodinului colorat. Drama lui, scrisă iniţial în chinezeşte, *Soul Mountain*, a apărut la Paris în 1995 şi în următorii cinci ani, până a primit Premiul Nobel, abia dacă s-au vândut cele 6.000 de exemplare. Alte piese de teatru, scrise toate la modul lui Georges Astaloş, de asemenea nu se vindeau, nu-i aduceau venit chiar dacă unele se jucau în teatre de provincie. Cu alte cuvinte, trăia modest lângă Paris, aşa cum trăia (şi mai modest) Salman Rushdie la Londra până la apariţia *Versetelor satanice*.

Cum se ştie, Premiul Nobel nu se acordă în literatură pe aceleaşi criterii ca în ştiinţele exacte. În literatură intervin câteodată şi considerente politice. Astfel de considerente au avut pondere când a fost premiat Pasternak (autorul romanului *Doctor Jivago*) sau Soljeniţîn (autorul *Arhipelagului Gulag*). La Dl. Xingjiang a contat fără îndoială şi atitudinea sa protestatară faţă de China comunistă. Când s-a aflat că i-a fost decernat marele premiu, volumul vânzărilor piesei sale, *Soul Mountain*, a trecut de la 6.000 exemplare în cinci ani la 45.000 în câteva săptămâni, fiind în creştere continuă. Alte lucrări ale Dlui Xingjiang care devin cunoscute pe zi ce trece sunt *Bus Stop* (piesă de teatru scrisă în stilul *Cântăreţii chele* a lui Ionesco), *Fugarii* (poveste de dragoste deviată de la destinul ei de tirania comunistă din China), romanul *Biblia unui om* şi culegerea de eseuri *Discuţie preliminară despre arta ficţiunii în literatura modernă*, eseuri în care dezbate deosebirea dintre modernism şi realism în literatură. În clipa de faţă, Dl. Xingjiang îşi scrie alocuţiunea pe care o are de rostit la Academia Suedeză din Stockholm la 7 decembrie (trei zile înaintea ceremoniei propriu-zise de la Fundaţia Nobel). "Foarte importantă această alocuţiune", a declarat ziariştilor Dl. Xingjiang, "mai importantă decât premiul însuşi deoarece îmi dă posibilitatea să mă adresez întregii lumi. Voi lansa mesajul meu de scriitor. Titlul este, *Raţiunea de a fi a literaturii*".

Zestrea

Am primit la redacţie nr. 1 (6)/2000 al revistei de etnologie şi etnografie ***Zestrea***, editată, în condiţii grafice de excepţie, de Consiliul Judeţean Bistriţa-Năsăud, Centrul Judeţean al Conservării şi Valorificării tradiţiei şi creaţiei populare.

Cei iubitori de obiceiuri străbune şi căutători de limbă veche românească de pe aceste meleaguri de ţară sunt îndemnaţi să citească această foaie pentru mintea şi inima românilor de pretutindeni.

Printre cele mai interesante teme remarcăm: "Calendarul muncilor agricole", "Meşteşuguri tradiţionale", "Obiceiuri şi practici tradiţionale grupate în două scenarii rituale de înnoire a timpului", "Craii de la Mocod" şi "Sărbătoarea Sânzienelor". (*N. D.*)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

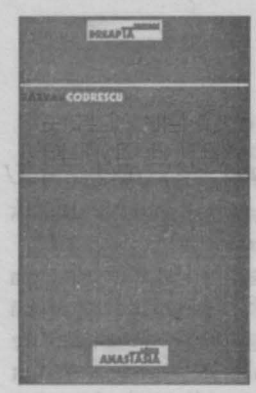

Răzvan CODRESCU, *De la Eminescu la Petre Țuțea*
Editura Anastasia, colecția "Dreapta europeană", București, 2000, 283 p., 48.000 lei

În Spiritul dreptei. Între tradiție și actualitate *(1997) am încercat să schițez principalele repere – deopotrivă spirituale și politice – ale unei gîndiri de dreapta atente la provocările lumii contemporane.*

În cartea de față (pandant al celei anterioare) încerc să înlesnesc cititorului actual întîlnirea fără prejudecăți cu opt ilustre personalități mărturisitoare de dreapta (Mihai Eminescu, Nicolae C. Paulescu, Nichifor Crainic, Nae Ionescu, Lucian Blaga, Vasile Băncilă, Corneliu Z. Codreanu, Petre Țuțea), în căutarea unui posibil model paideic al dreptei românești.

Am inclus, în Addenda, două eseuri ("Gîlceava dracului cu lumea" *și* "Fenomenul românesc al Sacrului"*) care privesc tradiția prin prisma creativității anonime, mărturisind, la rîndul lor, despre cîteva coordonate esențiale ale spiritului românesc.* (Răzvan Codrescu)

John COTTINGHAM, *Descartes*
Editura Științifică, colecția "Mari Filosofi", traducere de Aurora Niță-Martin, București, 2000, 92 p., 25.000 lei

René Descartes, "părintele filosofiei moderne", a avut parte de toate aprecierile, dar și de resentimentele pe care un părinte le inspiră. Dualitatea minte-corp pe care a scos-o în evidență pare acum mai mult o capcană decât un model de gândire. Dar a nu ține seama de ea este imposibil. Descartes trebuie să rămână pentru noi punctul de pornire în încercarea de a ne înțelege pe noi înșine și relația noastră cu lumea. John Cottingham a găsit în operele târzii ale filosofului francez câteva sugestii surprinzătoare privind modul în care pot fi depășite unele contradicții aparente din teoriile carteziene.

F.M. DOSTOIEVSKI, *Umiliți și obidiți*
Editura RAO, traducere din limba rusă de Nicolae Gane, București, 2000, 448 p., 58.000 lei

Lucrul pe care Dostoievski îl are de spus e veșnic nou și important; sau, cel puțin, ceea ce contează la el nu e niciodată zugrăvirea în sine și actul exterior al personajelor, ci o anume tainică neliniște pe care o încredințează fiecăruia dintre ele și pe care ține s-o împărtășească și cititorului. [...] Și tocmai asta îmi place mai cu seamă la el, tocmai faptul că nu se lasă niciodată dus de abilitatea lui de povestitor, și că fiecare dintre abilitățile lui rămîne adînc motivată, cerută de către demonul lui lăuntric. (André Gide)

Mihai EMINESCU, *Proza literară*
Editura Vestala, ediție îngrijită și prefațată de D. Vatamaniuc, București, 2000, 384 p., 49.900 lei

Eminescu elaborează prozele sale concomitent cu poeziile, piesele de teatru și articolele politice și culturale, iar informații despre acestea găsim și în corespondența sa. Cea dintâi proză, romanul Geniu pustiu, *reflectă problemele și starea de spirit a poetului în epoca preuniversitară, cu popasul la Blaj, peregrinărilor prin țară, cu trupele teatrale, cu odele închinate actrițelor și dragostei de țară, cu versuri care continuă să vibreze în conștiința publică. Asemeni lui Eminescu, și eroii din romanul său sunt preocupați de înstrăinarea de țară, frecventează mediile actoricești, călătoresc prin Transilvania și se implică în viața politică. Poetul merge însă mai departe și înfățișează eroii participanți și activi la revoluția de la 1848 din Transilvania. Eminescu evocă, cu o viziune personală, un moment important din istoria noastră națională și oferă o privire critică asupra societății din vremea sa.* (D. Vatamaniuc)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Yasunari KAWABATA, *Vuietul muntelui*
Editura Humanitas, colecția "Cartea de pe noptieră", traducere de Pericle Martinescu, București, 2000, 240 p., 55.000 lei

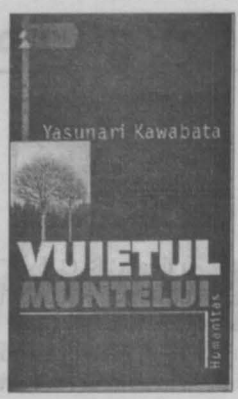

Atunci cînd aștepți doar moartea, s-ar putea să vină în locul ei dragostea. Atunci cînd nu spui ce te frămîntă, visezi. Atunci cînd vuiește muntele, se întîmplă întotdeauna lucruri neașteptate. Cînd îmbătrînești poți să descoperi într-o zi că n-ai urcat încă pe Fuji-Yama. Și să constați că fericirea nu se află, poate, decît în clipa care zboară.

Tatăl nu-și înțelege fiul, fiul își neglijează nevasta, nora se simte mai aproape de tatăl soțului ei decît de toți ceilalți, o fiică se simte neglijată, o amantă este, dacă vrea (dar nu vrea), mai puternică decît o fa-milie. Un copil sau doi sau nici unul. Un bărbat care se joacă de-a bătrînețea aude vuietul muntelui, care acoperă și stinge vuietul familiei. Sau poate că vuietul familiei își găsește ecou în vuietul îndepărtat al muntelui. (Yasunari Kawabata)

Emil LUDWIG, *Fiul omului. Viața lui Iisus*
Editura Saeculum I.O., traducere din limba germană de Eugen Relgis, București, 2000, 192 p.

Ceea ce povestesc aici din istoria neamului meu de obârșie, e cunoscut de lumea întreagă; încercarea de a descrie viața lui Iisus din punctul de vedere pur istoric, datează din secolul Enciclopediștilor și chiar mai de mult. [...] Rostul acestei scrieri nu este acela de a tulbura sau vătăma credința în divinitatea lui Christos, la acei care trăiesc în această credință. Dimpotrivă, intenția acestei scrieri este de a dovedi mai degrabă realitatea și omenia lui Iisus, tuturor acelora care îl consideră ca o figură inventată. Dacă n-ar fi trăit niciodată, spune Rousseau, acei care au plăsmuit Evangheliile *ar fi atunci tot atât de mari ca și Iisus.* (Emil Ludwig)

Alexandru NAUM, *Istoria artei. De la începutul creștinismului până în secolul al XIX-lea*
Editura Paideia, ediție îngrijită de Rodica Pandele, București, 2000, 448 p., 68.000 lei

[...] Rolul acestuia este mai mult decât didactic: prin el autorul dorea să creeze o terminologie articulată a disciplinei, vocabularul ei specializat. Iar în această tentativă, Alexandru Naum este, din nou, un întemeietor de școală.

Apariția celui mai interesant volum al istoriei artei datorate lui Naum ar putea fi prefațată de motoul folosit în prima sa lucrare programatică, Însemnătatea culturii naționale*:* "Nu numai filozofia, dar și frumoasele arte ajută din adânc la dezlegarea problemei vieții". *Acest citat din Schopenhauer reprezintă de fapt și propria profesiune de credință, slujită cu nestrămutat devotament în toată activitatea sa dedicată culturii românești.* (Ruxandra Demetrescu)

Aleksandr SOLJENIȚÎN, *Rusia sub avalanșă*
Editura Humanitas, seria Istorie, traducere din rusă de Inna Cristea, București, 2000, 224 p., 65.000 lei

"Orologiul comunismului a încetat să bată. Dar edificiul lui de beton nu s-a prăbușit încă. Și, în loc de eliberare, să nu ne pomenim striviți sub ruinele sale". *Cu acest gînd de neliniște mi-am început în 1990 lucrarea* Cum să reașezăm Rusia?

În anul acela însă oamenii stăteau lipiți de televizor, urmăreau cu înfrigurare ședințele Sovietului Suprem – așteptau ca acolo să se deschidă dintr-o clipă în alta căile către o viață nouă. Anul 1991 a amplificat și mai mult euforia, la unii și anul 1992. Iar acum toată lumea recunoaște că Rusia este la pământ. Cei porniți să justifice susțin că altfel nici nu s-ar fi putut întîmpla, că n-a existat altă cale, că toate astea sînt dificultăți de tranziție. Oamenii cu judecată sînt convinși că au existat căi sănătoase, ele există întotdeauna în viața poporului.

Oricît de evident mi se pare că cei din a doua categorie au dreptate, disputa aceasta a devenit inutilă: acum trebuie să ne gîndim cu toții la un singur lucru – cum să ieșim de sub dărîmături.

NOTĂ: Cărți achiziționate de *Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Colegii noștri

Popa Tanda din Popa Tatu

Dragomir MAGDIN

La filiala "Șt.O. Iosif" (din strada Popa Tatu, 78) a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti îşi împătureşte sufletul în carte un om care-şi are sufletul de aur: colegul nostru Valeriu Bogdan Bârzescu. O face într-un fel aparte, care-l onorează. A fost metalist, la "23 August". Altfel spus, constructor în metal. Cum a ajuns să "construiască" în linie umană? Pentru că asta face... El spune că un dascăl minunat, de limba şi literatura română, profesorul Anton Chevorchian, l-a "scos dintre fiare şi l-a ridicat la lumina fremătătoare a cărţii". Nu şi-a văzut de mulţi ani profesorul, dar, cum viaţa are grijă să potrivească lucrurile, s-a pomenit, într-o bună zi, printre elevii-cititori, cu un nepot al Dascălului. O tresărire şi apoi revelaţia. Curând, unul dintre invitaţii bibliotecii va fi însuşi Maestrul. Va fi o întâlnire gen "Surprize, surprize..."

Prin ce se remarcă domnul Valeriu Bârzescu? Nu conduce o filială "mare", are un spaţiu modest, un număr de 22.400 de cărţi şi 459 de cititori activi. Dacă numărul de cititori vi se pare mic, gândiţi-vă că biblioteca se află într-o zonă ingrată a sectorului 1 (zona Matache), unde multe case au fost scoase din circuitul locativ şi repopulate cu oameni din categorii defavorizate. Predomină romii săraci, care trăiesc în spaţii lipsite adesea de apă, de canalizare, de lumină, de gaz. O mulţime de copii trăiesc pe stradă. Fireşte, ca neştiutori de carte…

Ei bine, pe aceşti copii a reuşit domnul Bârzescu să-i atragă spre lumina cărţii! Întregul secret nu ni-l spune, dar o parte din el ni l-a dezvăluit; văzuse, la un moment dat, un copil de 7-8 ani, gol-goluţ, în picioare cu ditamai ghete de căpătat, dându-se pe gheaţă. Adânc impresionat (cine n-ar fi fost?), şi-a propus să facă ceva pentru acest gen de copii. N-avea la dispoziţie o fundaţie de caritate, ci doar o mică bibliotecă. Unii dintre ei s-au apropiat singuri, de îndată ce-au văzut uşile deschizându-se (o vreme, stătuseră închise): îşi făceau de lucru, întrebând cât e ceasul, ce va fi aici, cum îl cheamă pe "domnul", dacă este din cartier. Cum domnul **este** din cartier, a ştiut să-i ia cu vorba, la început în stradă, unde mătura de trei-patru ori pe zi, apoi dincolo de pragul bibliotecii.

… Mi-a fost dat să cunosc, pe parcursul unei zile, o adevarată minune. Copii de romi, curat îmbrăcaţi, spălaţi şi politicoşi, unii sfioşi, alţii **deja** mai dezinvolţi – de vârstă şcolară, dar fără a fi elevi – venind să împrumute cărţi. Unii dintre ei au învăţat să citească şi să scrie sub cupola bibliotecii, alţii încă n-au ajuns la lumina literei. M-a "tuşat" puternic sosirea unui copil de 11 ani, **Toma Daniel Marin**, poreclit **Johny**. El este înscris drept "cititor" (de un an de zile) fără să ştie carte. Dar, iată, vine să-l **"vadă"** pe domnul bibliotecar şi să împrumute cărţi pe care i le citeşte mama lui. Cumva, prin mama lui, a ajuns şi el să desluşească literele. De fapt, mama lui este bunica lui, femeia care l-a crescut, în locul mamei. Tot ea l-a învăţat să povestească, citindu-i basmele recomandate de bibliotecar, în vederea unui concurs de basme. După ce i s-a citit un basm de mai multe ori, Johny l-a învăţat pe dinafară şi – ce credeţi? – avea să câştige premiul I. Nu e o minune să poţi scoate, astfel, un copil din negură? Şi ce mai elev putea fi!

Împrumut de carte ca împrumut de carte (intens şi bine dirijat), dar dl.Valeriu Bârzescu nu se opreşte la această elementară îndeletnicire a bibliotecarului. Dumnealui organizează tot felul de concursuri: de recitări, de desene, de cântece etc. M-am uitat prin albumul cu desene, plin de candoare şi de bucuria de a fi descoperit o lume la care nu credeau că vor mai ajunge mulţi dintre copii. Apar acolo maşini capabile să meargă în ambele direcţii, case împrejmuite de flori la fel de înalte cât ele, banane, căpşuni, mere ş.a. Autorii desenelor, fascinaţi de literele de curând învăţate (de la dl. bibliotecar) le-au însoţit de cuvintele care le denumesc, unele scrise de la dreapta la stânga şi "ciobite" de câte-o literă, dar – ce contează?, câtă vreme drumul a fost deschis: copiii scriu cu litere mari, pentru că aşa au văzut în fişele domnului bibliotecar. Şi, pentru că doamna profesoară Eliza, soţia domnului Bârzescu, vine la concursuri (şi la alte ocazii) să le aducă prăjituri şi să-i înveţe să cânte, copiii au îndrăgit-o nespus. Iată o mostră de iubire sub forma unei scrisori semnate de Claudia, care are nouă ani, dar nu este elevă:

"Şi voă şi la copii dumneavoastră şi la soţia dv Ielisa vă uresc un An Bun". Claudia s-a descurcat cu atât cu cât a deprins până acum în materie de scris, pe lângă bibliotecă.

Apropo de familia domnului Bârzescu. Ea s-a implicat în întregime în viaţa bibliotecii. Doamna Eliza este profesoară de pian la Liceul de muzică "George Enescu", unde sunt elevi şi doi dintre feciorii d-lui Bârzescu: Octavian, într-a VIII-a, la o clasă de trombon, Valeriu, într-a IX-a, la vioară. Daniel, băiatul cel mai mare, e într-a XI-a la Liceul de arhitectură, iar cel de-al patrulea băiat, Emanuel, se bucură de numai... 4 ani. Asta nu înseamnă că nu vine şi el la bibliotecă, spre a-şi auzi mama sau fraţii cum cântă la instrumente pentru copii ca el, dar care, fără tatăl lui, n-ar fi ajuns să se bucure de muzică, de povestit şi de citit, de averea cărţii. Cum să nu fii mândru de un asemenea tată? Un adevărat Popa Tanda din Popa Tatu...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendarul evenimentelor culturale

ianuarie 2001

♦ 1 ianuarie. **Ziua Mondială a Păcii,** proclamată de Vatican în 1982

♦ 1 ianuarie 1891. 110 ani de la nașterea poetului Șerban **Bascovici** (1 ian. 1891 – 19 mart. 1968)

♦ 2 ianuarie 1891. 110 ani de la nașterea poetului **Aron Cotruș** (2 ian. 1891 – 1 nov. 1962)

♦ 4 ianuarie 1941. 60 de ani de la moartea lui **Henri Louis Bergson**, filosof și scriitor, laureat al Premiului Nobel pe anul 1927 (18 oct. 1859 – 4 ian. 1941)

♦ 6 ianuarie 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Ion Minulescu**, poet, prozator și dramaturg (6 ian. 1881 – 11 apr. 1944)

♦ 8 ianuarie 1896. 105 ani de la moartea lui **Paul Verlaine**, poet și prozator francez (30 mart. 1844 – 8 ian. 1896)

♦ 8 ianuarie 1961. 40 de ani de la moartea lui **Radu Cioculescu**, eseist și traducător (20 feb. 1901 – 8 ian. 1961)

♦ 9 ianuarie 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Lascelles Abercrombie**, poet englez (9 ian. 1881 – 27 oct. 1938)

♦ 9 ianuarie 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Giovanni Papini**, scriitor italian (9 ian. 1881 – 8 iul. 1956)

♦ 10 ianuarie 1906. 95 de ani de la nașterea lui **Grigore Moisil**, matematician, membru al Academiei Române (10 ian. 1906 – 21 mai 1973)

♦ 10 ianuarie 1951. 50 de ani de la moartea lui **Sinclair Lewis**, scriitor american, laureat al Premiului Nobel pe anul 1930 (7 feb. 1885 – 10 ian. 1951)

♦ 11 ianuarie 1926. 75 de ani de la nașterea lui **Leonid Dimov**, poet și traducător (11 ian. 1926 – 1987)

♦ 12 ianuarie 1876. 125 de ani de la nașterea lui **Jack London**, scriitor american (12 ian. 1876 – 22 nov. 1916)

♦ 12 ianuarie 1926. 75 de ani de la nașterea lui **Alexandru Andriescu**, critic, istoric literar și filolog

♦ 12 ianuarie 1976. 25 de ani de la moartea **Agathei Mary Clarissa Christie**, scriitoare engleză (15 sept. 1890 – 12 ian. 1976)

♦ 13 ianuarie 1941. 60 de ani de la moartea lui **James Joyce**, scriitor irlandez (2 feb. 1882 – 13 ian. 1941)

♦ 15 ianuarie 1916. 85 de ani de la nașterea lui **Pavel Codiță**, pictor (15 ian. 1916 – 18 feb. 2000)

♦ 17 ianuarie 1706. 295 de ani de la nașterea lui **Benjamin Franklin**, fizician și politician american (17 ian. 1706 – 17 apr. 1790)

♦ 17 ianuarie 1901. 100 de ani de la moartea lui **Frederic William Henry Myers**, poet, critic și eseist englez (6 feb. 1843 – 17 ian. 1901)

♦ 17 ianuarie 1936. 65 de ani de la moartea lui **Mateiu Caragiale**, scriitor (25 mart. 1885 – 17 ian. 1936)

♦ 18 ianuarie 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Gaston Gallimard**, editor francez, fondatorul Editurii Gallimard (18 ian. 1881 – 25 dec. 1975)

♦ 19 ianuarie 1576. 425 de ani de la moartea lui **Hans Sachs**, poet german (5 nov. 1494 – 19 ian. 1576)

♦ 19 ianuarie 1951. 50 de ani de la moartea lui **Constantin C. Nottara**, compozitor, violonist și critic muzical (1 oct. 1890 – 19 ian. 1951)

♦ 20 ianuarie 1931. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Vasile Băran**

♦ 21 ianuarie1941. 60 de ani de la nașterea lui **Placido Domingo**, tenor spaniol

♦ 23 ianuarie 1821. 180 de ani de la **"Proclamația de la Padeș" a lui Tudor Vladimirescu**

♦ 23 ianuarie 1891. 110 ani de la nașterea lui **Antonio Gramsci**, filosof și om politic italian (23 ian. 1891 – 27 apr. 1937)

♦ 25 ianuarie 1936. 65 de ani de la nașterea criticului literar **Gabriel Dimisianu**

♦ 26 ianuarie 1941. 60 de ani de la nașterea poetului **Adi Cusin**

♦ 27 ianuarie 1756. 245 de ani de la nașterea lui **Wolfgang Amadeus Mozart**, compozitor austriac (27 ian. 1756 – 5 dec. 1791)

♦ 27 ianuarie 1826. 175 de ani de la nașterea lui **Mihail Ievgrafovici Saltîkov-Scedrin**, scriitor rus (27 ian. 1826 – 10 mai 1889)

♦ 27 ianuarie 1891. 110 ani de la nașterea lui **Ilia Grigorievici Ehrenburg**, scriitor și jurnalist sovietic (27 ian. 1891 – 31 aug. 1967)

♦ 27 ianuarie 1901. 100 de ani de la moartea lui **Giuseppe Verdi**, compozitor italian (10 oct. 1813 – 27 ian. 1901)

♦ 27 ianuarie 1936. 65 de ani de la nașterea sculptorului **Petre Nică**

♦ 27 ianuarie 1936. 65 de ani de la nașterea actorului **Florin Piersic**

♦ 29-30 ianuarie 1521. 480 de ani de la redactarea **"Scrisorii lui Neacșu din Câmpulung", primul text datat în limba română**

♦ 29 ianuarie 1866. 135 de ani de la nașterea lui **Romain Rolland**, scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pe anul 1915 (29 ian. 1866 – 30 dec. 1944)

♦ 29 ianuarie 1976. 25 de ani de la moartea lui **Petru Manoliu**, prozator, publicist și traducător (1903 – 29 ian. 1976)

♦ 30 ianuarie 1781. 220 de ani de la nașterea lui **Adelbert von Chamisso**, poet german de origine franceză (30 ian. 1781 – 21 aug. 1838)

♦ 30 ianuarie 1926. 75 de ani de la moartea **Bucurei Dumbravă**, prozatoare (28 dec. 1868 – 30 ian. 1926)

♦ 31 ianuarie 1926. 75 de ani de la nașterea lui **Dominic Stanca**, poet, prozator și dramaturg (31 ian. 1926 – 26 iul. 1976)

NOTĂ: Rubrică realizată de *Serviciul Bibliografic* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

The Eminescu Anniversary Year 2
Ana Maria ORĂȘANU – Old Bucharest Buildings –The Șuțu Palace 4
Virgil CÂNDEA – The Book of Collection 6
Anca PERVAIN – The Octavian Goga County Library 7
Radu CÂRNECI – The Forest's Poetry 12
Teofil BĂLAJ – Long Before the Soap Operas... 14
Nina VASILE – Essay on Martin Heidegger's Work 15
Council of Europe – Library Legislation in Europe 18
David FUEGI – An Evaluation of Libraries in Romania drawn up for the Council of Europe 22
EBLIDA – Horizons, Programes, Initiatives 34
Șerban C. ANDRONESCU – Gao Xingjiang, Nobel 2000 for Literature 35
The "Zestrea" Magazine 35
Catalogue 36
Dragomir MAGDIN – The Șt.O. Iosif Public Library 38

The Calendar of Cultural Events – January 2001 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4,
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA
Secretar general de redacție: Teofil BĂLAJ
Secretar de redacție: Iulia MACARIE
Culegere text: Irina BĂLAN
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **„Biblioteca Bucureștilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"**. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) – 8 $ per exemplar.

Tipărit la Tipografia "Semne"

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

GIOVANNI PAPINI

1881 - 1956

120 de ani de la naştere

"Eu mă înfăţişez ochilor voştri reci cu toate durerile, speranţele şi slăbiciunile mele. Nu cer îndurare, nici indulgenţă, nici laude, nici mângâieri, ci numai trei sau patru ceasuri din viaţa voastră. Iar după ce mă veţi asculta, de veţi crede totuşi, împotriva hotărârilor mele, că eu sunt cu adevărat un om sfârşit, va trebui să mărturisiţi cel puţin că sunt sfârşit deoarece am vrut să încep prea multe lucruri şi că nu mai sunt nimic pentrucă am voit să fiu totul".

Un om sfârşit
Traducere de Alex. Marcu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ARON COTRUȘ

1891 - 1962

110 ani de la naştere

O, plecările, plecările...

"O, plecările, plecările, plecările
din toate porturile şi din toate gările,
pe toate mările, spre toate depărtările,
spre toate ţintele şi aşteptările,
spre marginile lumilor şi ale gândului,
spre marginile sufletului meu – flămândului!...

M-or înghiţi în murmure-necate valurile?
m-or aştepta în depărtări sărbătoreşte malurile?
m-or înălţa pe creste încă nevisate visurile?
m-or amăgi şi m-or atrage în adânc abisurile?
ce-mi pasă mie unde mă vor duce trenurile,
navele
şi dorinţele-mi de foc, bolnavele!...

Ieie-şi, încotro le place, zborurile
ca un stol neobosit de paseri albe dorurile...
cruţe-şi ceasurile cine-o vrea şi de primejdii
scape-le,
ale mele-s drumurile lumii toate, munţii
şi-apele...
moartea umbrele-i în preajma-mi înfiripe-le,
suflete, deschide-ţi pentru-nalturi, pentru
depărtări şi
vecinicii, aripele!..."

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro